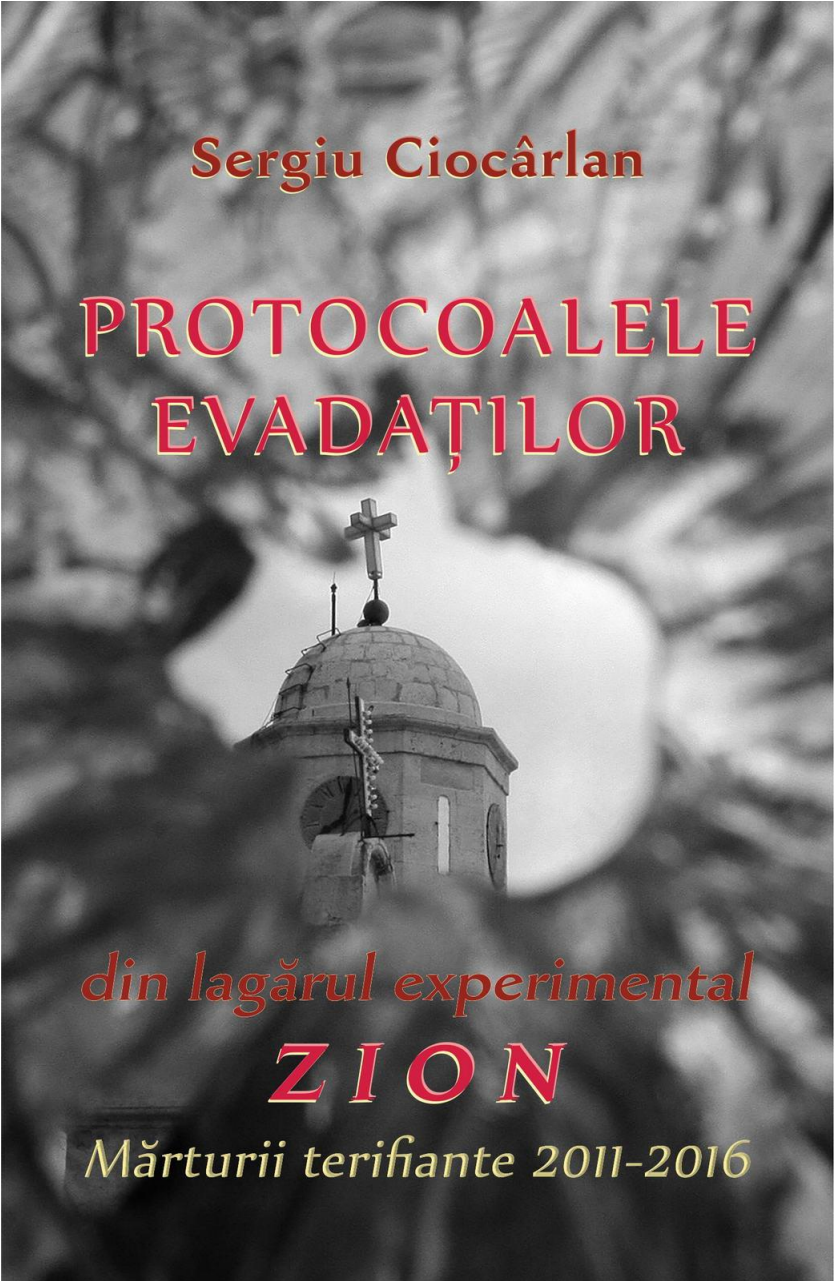

Sergiu Ciocârlan

PROTOCOALELE EVADAȚILOR

din lagărul experimental

ZION

Mărturii terifiante 2011-2016

Sergiu Ciocârlan
PROTOCOALELE EVADAȚILOR DIN LAGĂRUL
EXPERIMENTAL ZION
Mărturii terifiante 2011-2016

Editura Egumenița

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

CIOCÂRLAN, SERGIU

Protocoalele evadaților din lagărul experimental Zion

Sergiu Ciocârlan. Galați: Egumenița, 2017

ISBN 978-606-550-268-0

821.135.1

Sergiu Ciocârlan (n. 1979, Brăila) este profesor de Limba și literatura română. În 2011 obține titlul de doctor în filologie cu teza Sensul tradiției în proza lui Ioan Slavici, Facultatea de Litere, Universitatea București (Conducător științific: Prof. univ. dr. Mircea Anghelescu). Are articole publicate în Cultura, Cuvântul, Familia ortodoxă, Luceafărul, Ortodoxia, Tribuna.

Scrieri: Jertfa unui preot mucenic: Miercurea Patimilor (București, Editura Areopag, 2013); Fără frică: despre curajul mărturisirii lui Hristos (București, Editura Areopag, 2013); România furată. Raportul comisarului european Samuel Scheib (București, Editura Areopag, 2014); Literatura în lumina Ortodoxiei (cuv. înainte: Costion Nicolescu, Cluj-Napoca: Renașterea; București: Areopag, 2014; ed. a II-a, Arad, Icona, 2016); Mărturisitorul de care vă temeți (Petru-Vodă, Fundația Justin Pârvu, 2014); Minunatele întâmplări ale inimii alte povestiri (Galați, Editura Egumenița, 2014); Poemul iubirii veșnice (Galați, Editura Egumenița, 2014); De ce sunt un elev impertinent (Galați, Editura Egumenița, 2015); Clonele învățământului românesc un experiment al urii față de valori (Galați, Editura Egumenița, 2016); Un procuror acuză (Galați, Editura Egumenița, 2017).

Protocoloalele evadaților din lagărul experimental ZION, un document inedit despre persecuție și control total, devoalează tragedia lumii în care trăim astăzi, o lume împărțită exact, printr-un calcul diabolic, în victime și torționari.

ORICE ASEMĂNARE CU PERSOANE, LOCURI ȘI ÎNTÂMPLĂRI REALE ESTE PUR ÎNTÂMPLĂTOARE.

Dedic această carte celor care au nevoie să știe că nu sunt singurii care mai păstrează speranța. Maran atha!

„Cei care au gândit și au dirijat însă, aceia nu au dorit numai schingiuirea victimelor. Au mers mai departe, au coborât în cotloanele cele mai ascunse ale sufletului, au scormonit și au descoperit cea mai mică fisură, tot ceea ce putea fi lovit, sfărâmat, nimicit, lăsând doar trupul, martor neputincios.”

Dumitru Bacu, Pitești

„Cum vezi, Kallikles, cu deosebire între oamenii înzestrați cu autoritate vei găsi pe cei care devin criminali adevărați.”

Platon, Gorgias

Înainte de a fi trecut prin această neașteptată și tulburătoare perioadă a vieții mele, nu-mi închipuiam că ar putea exista în România sau oriunde altundeva în lume un lagăr experimental. Cu atât mai puțin îmi imaginam că eu, într-o zi, voi fi subiectul unui experiment în cadrul nebănuit de bine organizat chiar perfect aș spune dacă nu m-ar opri un gând pe care poate e prea devreme ca să-l exprim acum al lagărului experimental ZION. Abia acum înțeleg cât de nepăsătoare eram, cu câtă ușurință îmi manifestam bucuria de a fi alături de ceilalți, de a-i întâlni fără să fi avut măcar un moment presimțirea că trăiesc alături de indivizi care exersaseră îndelung zâmbetul acela înșelător prin care puteau trece drept oameni. Când spun drept, pot să mă gândesc la situația aceea în care cineva știe, de exemplu, drumul de la Timișoara spre Cluj-Napoca și ghidează pe alții în acest sens. Astfel, vom spune că i-a condus drept. În societatea de care vorbesc și în mijlocul căreia trăiam, acel zâmbet era în măsură să-i înfățișeze ca oameni pe agenții cei mai temuți ai ZCW-ului. Nimeni nu bănuia ce se ascunde în spatele celui chip zâmbitor. Mă refer la cei care mă

înconjurau, cu care zi de zi mă întâlneam, îmi făceam planuri, beam cafeaua sau fumam o țigară, pentru că dintre ei a apărut și cel care avea o știință aparte de a încarcera în bolgiile ZCW-ului.

Eram atunci (mă refer la anii 2010-2011) în perioada de mijloc a vieții mele. Fără să vreau, rememorez căutările lui Dante, în aceeași perioadă de mijloc, și mă surprind zâmbind amar. A fost o perioadă când nu am înțeles de ce mi s-au întâmplat toate acestea, cum s-a furișat în mine, adică în ungherele cele mai neverificate ale sufletului meu, suficiența unui enunț, foarte justificat de altfel: Atât timp cât muncesc și îmi fac bine treaba, viața mea este împlinită. Evident că, acasă, soțul meu iubitor se străduia de fiecare dată să mă facă să mă desprind de apăsarea unui serviciu funcționez, dar urmele nu dispăreau chiar ușor. Într-adevăr, nu pot spune că resimțeam orele de birou ca fiind ceva împovăraător. Dimpotrivă, tinerețea și tenacitatea mă ajutau să fiu chiar mulțumită de activitatea mea.

Nimic neprevăzut nu părea să zdruncine o existență pe care o proiectasem exact pe baza unei decizii luate încă din facultate. Studiul asiduu și munca, seriozitatea și gândul că pot izbândi prin onestitate, îmi determinau imediat și pe termen lung trăirea. Nu așteptam să se întâmple ceva în viața mea într-atât de uluitor încât să provoace o schimbare radicală, fiindcă nu credeam în miracole. Aveam convingerea că atât timp cât te așezi temeinic pe un proiect existențial și construiești zilnic, nu are cum să nu vină reușita și încrederea. Această încredere, al cărei capital îl acumulasem neîncetat, depășind așteptările familiei mele, ale colegilor, prietenilor, mă făcea să fiu puternică, să nu-mi fie frică să înfrunt situații după situații indiferent de gravitatea lor.

Acum mă întreb dacă nu cumva aveam nevoie să străbat infernul pentru a mă afla pe mine însămi, pentru că, în esență, trăiam așa cum trăiesc oamenii care nu-și amintesc adevăratul sens al vieții, într-o amnezie teribilă, glumind pe seama celor care luau hotărârea de a se retrage din viața socială pentru a alege un tip de izolare. Nu înțelegeam de ce unii oameni se autocondamnă, de ce se exilează pe o insulă neconsemnată în hărțile începutului mileniului al treilea, deși au funcții importante și sunt persoane a căror probitate nu poate fi

contestată. Adică, având un curs firesc al vieții, nepoluat, definit prin excelență de realizări personale, profesionale, este posibil ca, brusc, să intervină o întâmplare care să descopere că, de fapt, timpul nu le-a adus o creștere, o înaintare a gândului, ci, descumpănitor, nu au făcut decât să bată pasul pe loc, neînțelegând blocajul pe care îl acompaniau cu vorbe la fel de bine alese ca și discursurile juriștilor. Fiind eu însămi juristă, m-am întrebat în răgazurile pe care timpul mi le oferea dacă nu cumva mulțumirea mea nu este aparentă, dacă nu cumva intuiesc blocajul unei existențe terne, dar nu am știut să-mi dau decât răspunsuri care să alunge orice temere. Argumentele aduse erau pertinente. Aveam o formație intelectuală solidă, din care cauză colegii mă caracterizau ca fiind „temut de inteligentă”, iar principiul care mă călăuzea în relațiile social-profesionale era dreptatea. Atât timp cât nu abdicam de la aceste instanțe a gândi, a raționa, a iubi, a săvârși dreptatea consideram că nu pot fi expusă niciunui blocaj. A existat în această convingere o fisură? Nu. Și totuși toate aceste principii nu au fost în stare să mă ferească de coborârea în acea veritabilă împărăție a umbrelor. De ce ar mai fi fost nevoie? Acum știu. De aceea și mărturisesc toate acestea. Îmi dau seama că ZION-ul este insașiabil. Înghite clipă de clipă oameni. Cere jertfe precum Moloh în vechime.

Dacă oamenii ar ști câtă durere se ascunde într-un cobai, beneficiul experimentului ar păli și s-ar anula în întregime. Cu aceeași cruzime din vechime, oamenii se strâng în arenă și strigă:

„SÂNGE!” De unde pofta aceasta nepotolită de a-l ucide pe celălalt? Cum se pot aduna atâtea spectatori înfierbântați de același gând, de aceeași dorință de a sărbători chinurile altora? Istoria are dovezile unor astfel de acte atroce care serveau drept porție zilnică de hrană pentru o populație de diferite straturi sociale care nu putea fi ținută în frâu decât dacă i se dădea ceea ce solicita: sacrificii. O astfel de istorie nu se uită. Memoria ei stă la baza unui experiment unic pentru epoca în care trăim, dar nimic nu e nou, ZION-ul are un Cezar al său, torționari deosebit de dedicați și o campanie nemaîntâlnită de recrutări ale cobailor. Ceea ce nu înțeleg laboranții acestui lagăr experimental este că ei înșiși sunt parte a acestei reeducări.

Reeducarea este tema centrală a ZION-ului. Ea răzbate în media

într-o mulțime de narațiuni: revolta, relativizarea, banii, plăcerea, puterea. Acestea devin materie primă pentru sinele nostru. Dacă ai asimilat o narațiune care are semnificativ specific, atunci când vei întâlni o situație de acel tip, narațiunea se va declanșa în mod automat. De aceea se și întâmplă ca cei mai mulți dintre lucrătorii din Justiție să fie roboți-digi. Dacă le parvine un dosar cu mențiunea „se respinge”, trei sferturi ascultă comanda fără comentarii. E o certitudine că pot fi citite gândurile oamenilor.

Tehnologia aceasta smart o permite. Se fac studii de piață pentru identificarea dorințelor și preferințelor oamenilor, pentru a veni în întâmpinarea lor.

Ultima oară când am stat de vorbă cu părintele A., mi-a spus să nu mă tem să mărturisesc prin ce-am trecut. Eu sunt o luptătoare din fire și nu mă tem, dar nu e ușor să re trăiesc o experiență cutremurătoare, așa cum este cea a unui cobai într-un lagăr experimental. E greu să mă înțeleagă toți cei care vor citi această spovedanie publică a mea, dar ZION-ul nu se compară cu nimic în istoria mutilărilor pe acest glob.

Am fost sunată ieri de o judecătoare care a trecut și ea prin infernul ZCW-ului. Mi-a povestit totul. Cel mai tare m-a uluit metoda hipnozei prin câmpuri electromagnetice. Am închis telefonul după aproape o oră și am plâns fără să mă pot stăpâni. Probabil că și ea a făcut la fel. Pentru mine plânsul a fost salvator. Plânsul și părintele A. în anumite momente ale noii mele vieți mă întreb de unde aveam numărul lui în telefon? Presupun că nu a fost o întâmplare. Nu are cum să fi fost o întâmplare. Știam că trebuie să sun pe cineva. În seara aceea era însăși viața mea în joc. Totul sau nimic. Și am găsit numărul de telefon pe care l-am apelat. Eu sunam dintr-un hău nesfârșit al deznădejdi, din infernul ZION-ului. Iar el a răspuns. Așa l-am cunoscut pe părintele A.

PRIMUS

Enunțul-cheie și provocarea de care aveam absolută nevoie

Absolvisem Facultatea de Drept și porneam în viață cu mult entuziasm. Fusesem o studentă care excelase în acumularea

cunoștințelor și în înțelegerea lumii pe care o presupuneau cursurile, seminariile, activitățile practice. În decurs de doi ani Fusesem șefă de an cu cea mai mare medie: peste 9.50, iar în alți doi fusesem integralistă și cu rezultate foarte bune. La Universitatea „Babeș Bolyai” din Cluj-Napoca, unde studiasem, avusesem un corp profesoral de elită. Încă din primul an îmi închegasem un grup de prieteni și colegi care păreau a gândi la fel ca mine, în sensul că erau motivați puternic de dorința de a schimba ceva în orașul nostru, în țară. Ne doream altceva. Nu mi se părea că gândesc sau simt mai mult decât ei, dar probabil că tenacitatea cu care construiam proiectul acesta al schimbării i-a determinat să vadă în mine un lider. Eram uniți.

Cu timpul, fiecare a fost prins în sistemul atât de stufos al preocupărilor cotidiene, al luptei pentru existență. De fiecare dată când m-am întâlnit cu vreunul dintre ei, am constatat că în privirea lor supraviețuiau doar amintiri în legătură cu ambiția aceea nestăvilită de a schimba lumea. Cum se insinuase în mijlocul ființei lor acel lac de steril care îmi crea senzația că sunt singură în timp ce „dialogam”?

Nu știam ce voi face, dar pentru că, după terminarea liceului, câțiva ani fusesem funcționară la tribunalul din X, nu mai doream să fiu judecător. Mi-ar fi plăcut să găsesc o altă poziție din care să pot schimba ceva. Nu se risipise acel entuziasm și aveam o încredere deplină că pot să pledez decisiv pentru dreptate. Nu puteam schimba nimic atât timp cât asistam neputincioasă la probe și dictam sentințe. Trebuia făcut altceva. Trebuia să apăr. Dar cum?

Pentru că accesul în avocatură era destul de mult restricționat de regulile „de castă” promovate și împământenite în această breaslă, m-am angajat consilier juridic în mediul privat. Am lucrat câțiva ani pregătind dosare cu hârtii, adunând documente, avize, autorizații, certificate, adeverințe și altele asemenea. Ceva în interiorul meu avertiza că sunt pândită din toate părțile de rutină. Eram îngrijorată.

Într-o zi mi-a atras atenția un anumit anunț în ziar: „Curs postuniversitar de Diagnoză și Pattern

Comportamental cu durată de 1 an pentru absolvenții facultăților socio-umane, psihologie, sociologie și drept”. Am devenit atentă și curioasă. Ce putea însemna aceasta? Pentru a afla mai multe,

am decis să mă înscriu. Cursul era susținut de prestigioși profesori universitari. Pe unii îi cunoșteam de la Cluj-Napoca, din timpul studenției, pe alții doar din studiile de specialitate pe care le parcursesem și le fișasem. Era, de fapt, un proiect interdisciplinar la care se predau cursuri de drept penal, drept procesual penal, criminologie, criminalistică, sociologia devianței, psihiatrie judiciară, tehnici de asistență socială, tehnici de comunicare, introducere în diagnoză. Interesant și stimulatîv pentru mine care începusem să mă cam plafonez printre hârtii, dosare și documente. Profesorii erau buni teoreticieni, buni pedagogi. Se vehiculau termeni, concepte, principii judiciare, umanitariste, imbatabile, incontestabile, superioare. Se vorbea despre umanizarea Justiției, despre apariția unei palete de sancțiuni și măsuri alternative la pedeapsa închisorii. Se prezentau argumente de ordin justițiar, științific, statistic, moral. Se afirma, cu totul nou, scopul pedepsei: prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni cu accent pe îndreptare, pe reabilitare și nu pe caracterul punitiv, pedepsitor, cauzator de suferințe, coercitiv. Se inducea o direcție neconfiscată de rigiditatea sistemului prin „aducerea” în fața judecătorului a elementului care să umanizeze actul de justiție, care să-i aducă în atenție persoana inculpatului și să-i furnizeze informații despre „mecanismul declanșator” al comportamentului infracțional. Se insista pe prezumția de nevinovăție care face ca învinuitul, făptuitorul, inculpatul, să fie considerat nevinovat până la pronunțarea unei hotărâri judecătorești de condamnare, „rămasă” definitivă.

Ni se reaminteau principiile. Uneori, la cursuri, avusesem sentimentul că am suferit, de la absolvirea facultății, o experiență traumatică prin care mi s-a estompat, dacă nu cumva radiat, o parte din memoria principiilor. Le cunoșteam atât de bine și totuși mă aflu în situația paradoxală de a recunoaște că atunci mă întâlneam pentru prima dată cu ele. Ce se întâmplase? Atât de tare mă afectase perioada în care ucenicisem ca juristă la birou privat? Este posibil ca după un timp dedicat dosarelor, rapoartelor, referatelor, adică preocupări exclusiv funcționărești, să uiți într-atât de oameni și de principii? Mi se părea halucinant. și n-ar fi trebuit.

Erau provocate adevărate dezbateri despre principiul Non bis in

idem¹, se discuta cât se poate de sincer despre principiul „Mai bine un vinovat în libertate decât un nevinovat în închisoare”. Niciodată dezbaterile nu se finalizau, în sensul că, iată s-a spus tot. Se aduceau noi argumente, eram implicați cu propria noastră experiență, ni se acorda toată onoarea unui dialog cu acești coloși ai lumii universitare. Am iubit această familie. Respiram în sfârșit un aer sănătos și benefic lumii mele înăbușite în obligații funcționărești.

Îmi amintesc de cât de pasionată eram să aduc argumente în afirmarea principiului *in dubio pro reo*², de parcă însuși principiul ținea de totala mea implicare (așa am crezut și așa cred). Profesorul s-a arătat atunci foarte încântat și, oarecum, tulburat. Era o seară de început de noiembrie, iar sala în care se organiza acest curs postuniversitar părea prea mare pentru câți participanți erau. Dar principiile acolo trebuiau analizate și supuse criticii noastre, în aula în care cuvintele căpătau ecouri neașteptat de clare, neamestecate, perfect echilibrate.

Expresia latină care definește principiul accentuase profesorul cu vocea lui baritonală este folosită pentru a denumi regula potrivit căreia, în caz de îndoială în legătură cu un anumit aspect al cauzei, acea situație va fi interpretată în favoarea infractorului. În dreptul procesual român acest principiu decurge din prezumția de nevinovăție, iar această prezumție nu poate fi anulată decât prin certitudinea asupra vinovăției, certitudine formată pe bază de probe neîndoielnice. Dacă în ciuda eforturilor depuse de organele judiciare de a risipi orice îndoială existentă referitoare la împrejurările cauzei, nu s-a ajuns la certitudine, *in dubio pro reo* va împiedica tragerea la răspundere penală a învinuitului sau inculpatului. De reținut este faptul că *in dubio pro reo* nu are nicio influență asupra modului de interpretare a normelor penale și procesual penale, soluție care se impune pe baza legii, neputând fi influențată de interesul părților.

---

¹ Expresie juridică în limba latină: „nu de două ori în aceeași cauză pentru aceeași vină”.

² Expresie juridică în limba latină: „de îndoială profită infractorul”.

Principiul nu funcționează nici în legătură cu punerea în executare a unor hotărâri judecătorești al căror înțeles ar fi echivoc. În acest caz, elucidarea chestiunilor îndoielnice se face pe calea contestației la executare (Art. 461, lit. C din Codul penal procesual).

Domnule profesor interveni un coleg vă rog să ne oferiți un exemplu, o speță pe care să putem aplica principiile.

Desigur! „Ion este obligat, printr-o hotărâre judecătorească, să-i dea lui Vasile fie un cal, o căruță și un ham, fie șase milioane de lei. Vasile vinde creanța lui Gheorghe. Acesta din urmă îi cere lui Ion să-i dea un cal, o căruță și un ham, dar Ion se opune la această cerere, oferindu-se să-i plătească suma de șase milioane de lei, sub pretext că, altfel, obligația (de a da un cal, o căruță și un ham) ar fi, valoric, mult mai mare”. Iată speța!

Ion are dreptate! Este foarte clar că nu-l avantajează să dea un cal, o căruță și un ham, iar din hotărârea judecătorească înțeleg că sunt perfect valabile ambele posibilități de predare.

dar de ce să rămână la alegerea lui Ion ceea ce trebuie să predea lui Gheorghe? sesiză o colegă de lângă mine care avea obrajii proeminenți și părul prins într-o coadă scurtă.

Profesorul tăcea. Era un om voinic, cu mustață grizonantă (se apropia de 60 de ani) și chip smead. Dacă l-aș fi întâlnit pe vreun platou de filmare (îmi trecuse prin minte într-o fracțiune de secundă), aș fi fost uimită cât de potrivită era alegerea unui astfel de actor care întruchipa dacul liber din munți. Ochii îi erau vioi și trădau o tensiune a gândirii pe care, deocamdată, nu dorea să o cunoaștem. De fapt, nu-și permitea să se transforme în niște studenți obedienți, nu voia ca noi să fim dădăciți ca la școală. Era important să gândim și să dăm răspunsuri potrivit statutului nostru, nu potrivit lui Dorel. Încă din timpul gimnaziului înțelesesem aspectul acesta, atunci când profesorul de matematică ne întrebase dacă vrem să rezolvăm prin metodă specifică sau ca Dorel. Din acel moment, m-am ferit ca de foc să înțeleg lucrurile ca Dorel. Același lucru aștepta acum și acest profesor. Să nu intrăm în logica lui Dorel. Eu înțelegeam intenția lui și eram încântată. Refuza monologul. De așa ceva aveam nevoie! De o astfel de provocare!

aici este vorba despre o cauză civilă, nu penală, înțeleg! interveni cineva din sală.

bravo! exclamă profesorul. E un pas important! Trebuia făcută această delimitare dintru început. Acum e mai limpede.

Sala fremăta. Se formaseră unele cercuri de discuții. Colega mea se întorsese spre mine, dar eu nu o auzeam. Minte mea prelucra toate acele informații. Încă mai aveam nevoie de timp, dar deja datele preliminare îmi apăreau cu o claritate convingătoare. Am decis să iau cuvântul.

partea cu vânzarea creanței este o „treabă neoficială”, întrucât obligația lui Ion rezidă, probabil, dintr-o relație contractuală, așa încât aceasta este o obligație personală care-i privește pe Ion și pe Vasile. Gheorghe nu are de ce să emită pretenții în această speță deoarece hotărârea judecătorească nu-i este opozabilă.

perfect! Cum vă numiți, vă rog?

ecaterina. Ecaterina Mateescu.

ați răspuns foarte bine, doamnă. Sunteți un picuț atentă?

mă scuzați! Eram... încă nu terminasem de gândit la această speță. Ceea ce am spus mai devreme a fost...

vă rog!

a fost un prim cadru de analiză a speței. Iar acum sunt în posesia celui de-al doilea... Să întregim perspectiva.

desigur! încuviință profesorul uimit în mijlocul unei săli foarte tăcute.

mă gândesc că, dacă Vasile dorește, după executarea hotărârii, deci remiterea bunurilor sau a banilor, nu are decât să-i dea ce vrea el lui Gheorghe, dar asta excede hotărârii instanței.

Profesorul era încântat. Uneori totul părea inutil, o risipă de energie îngrijorătoare pentru niște cursanți care urmăreau un interes imediat. Dar a obține un post nu e totuna cu a atinge un ideal. Un cursant părea să-i confirme o așteptare: că nu era vorba de formalitatea ținerii unui curs doar pentru obținerea unor credite sau numai pentru a se da posibilitatea accesării unei funcții. Părea... Adică putea să se înșele. Era mulțumit de răspuns, dar încă ceva îl îndemna

să verifice logica aceea atât de necesară într-o carieră de succes. Nu era numaidecât vorba de o carieră de succes. Voia să știe dacă logica trece și dincolo de succes, dacă-l poate subordona sau nu.

După terminarea cursului, profesorul mi-a făcut semn să mai rămân câteva momente. Voia să vorbim. Recunosc că m-am simțit măgulită.

doamnă Mateescu, îmi dau seama că aveți o înclinare autentică spre acest domeniu. Probabil că nu ați așteptat acest curs pentru a vă forma gândirea juridică. Ceea ce ați enunțat mai devreme, răspunsul dumneavoastră referitor la speța de lucru, trădează maturitate în evaluarea aspectelor și în emiterea unei judecăți.

vă mulțumesc! am răspuns eu privind la felul liniștit în care profesorul își ordona materialele care constituiau suportul de curs.

nu am dorit să creez o atmosferă ostilă, de interogatoriu, solicitându-vă în timpul cursului câteva detalii legate de viziunea dumneavoastră asupra necesității acestui curs.

Am râs atunci cu recunoștință. Profesorul acesta era chiar interesat de proiectul de viață pe care eu îl alesesem. Nu mi se mai întâmplase să văd un profesor renunțând la prerogativele lui pentru a urma o cale atât de omenească. Mă obișnuisem să-i ascult vorbind pe zei, iar acum un zeu îmi arăta un chip omenesc. Firește că am răspuns acestei invitații de a vorbi despre idealul meu, despre capacitatea mea enormă de a munci pentru atingerea acestui ideal, despre încrederea pe care o aveam că pot schimba ceva.

cum? a întrebat profesorul.

— Aceasta este o întrebare pe care eu ar trebui să v-o adresez dumneavoastră, dar vă răspund, fiindcă sunt deja ani de când caut răspunsul și l-am aflat. În esență, cred că nu-i destul a-l silnici pe om prin pedeapsă dacă nu-l faci mai bun prin aceasta.

un enunț...

așa este. La acest enunț am ajuns după multă vreme de cercetare. Am pus în joc totul, fiindcă atunci când nu pui totul în joc apar enunțuri mediocre, justificări, compromisuri, bariere nevăzute.

așadar nu e vorba de un interes imediat...

de câțiva ani lucrez la un birou de mediere și am simțit că mă pierd printre hârtii. Cursul acesta mi s-a părut o provocare și nu m-am înșelat. Îmi dau seama că au fost momente când am stagnat, dar acum știu ce trebuie să fac pentru a da o nouă direcție societății noastre, iar diagnoza și patternul comportamental creează un cadru perfect. Pentru schimbare este nevoie de oameni în care să se fi schimbat ceva. Eu sunt un astfel de om.

vă felicit, doamnă Mateescu! zise profesorul întinzându-mi mâna ca unui egal al său.

Și vă doresc să vă păstrați entuziasmul, fiindcă odată cu trecerea timpului lucrurile devin mai plicticoase.

vă mulțumesc!

vă spun asta pentru că, la vârsta mea, mi se întâmplă să traversez perioade de neîncredere, de plictiseală. Mă întreb dacă nu cumva am obosit?!

să mai sperați?

Într-adevăr, să mai sper. Fiindcă în jurul meu pare să câștige tot mai multe poziții importante interesul meschin și... Și mă tem de acest verdict, dar el trebuie exorcizat – autoritatea care se dezlănțuie ca o fiară, autoritatea care comite abuzul.

Așa am ajuns eu la enunțul de care discutam: observând manifestările patologice ale autorității în exercitarea unei funcții.

exact. De aceea am decis să procedez așa. Adevărul acestui enunț se opune total practicilor judiciare actuale.

o să vedeți că e doar un început. Acum lucrați în mediul privat, dar dacă veți dori să fiți selectată pentru un post de expert în Diagnoză și Pattern Comportamental, și pot să anticipez că dacă veți participa la concurs veți obține un rezultat foarte bun, atunci veți înțelege cât de greu este de aplicat adevărul enunțului.

vă referiți la oameni?

nu pot să spun că la oameni.

dar la ce anume?

la clanuri. Eu sunt bătrân și nu știu dacă mai apuc să văd asemenea oroare. Nici nu-mi doresc. Dar dumneavoastră veți trăi ceva

care vă depășește puterea de înțelegere. Vă asigur că vă spun toate acestea pentru că am deplină încredere în idealul după care vă conduceți și în calitățile cu care slujiți acest ideal. Nu sunt un profet, sunt un biet profesor care presimte că în curând tot ceea ce am transmis acestor generații va deveni perimat și caduc. Va veni timpul când veți înțelege acest lucru. Atunci fie veți tăcea, fie veți acuza. Dacă veți tăcea, va fi contra ființei și a idealului de care vorbim; dacă îl veți demasca, veți fi doborâtă.

ALTER

Departamentul de Diagnoză și Pattern Comportamental, proiect pilot, întâlnirea cu Blondul mucalit

În acea zi de sfârșit de mai 2008, pășeam gânditoare, pe faleză, în drum spre Parchet, acolo unde se afla sediul nostru. În mâna dreaptă se pendula amezător geanta de piele în care țineam referatele de evaluare și fișele pe care aveam o evidență a supravegherii în comunitatea minorilor repartizați mie. Aceștia săvârșiseră diverse fapte penale și erau menținuți în stare de libertate de către instanță, având domiciliul în municipiul X.

Se împlinea un deceniu de când lucram în calitate de expert în cadrul Departamentului de Diagnoză și Pattern Comportamental, din municipiul X, care, într-adevăr, a fost un proiect pilot național. Departamentul se înființase în 1996 și avea să fie mai târziu subordonat Direcției de Diagnoză și Pattern Comportamental a Ministerului Justiției. Dacă ar fi să-l descriu, statutul său era unic. Constituia, în realitate, un nucleu care funcționa de la sine, un fel de stat în stat. În timp ce alte structuri de acest tip, înființate ulterior, în număr de paisprezece, se aflau într-o formă de subordonare administrativă față de președinții de tribunale (deși, teoretic, niciun Departament de Diagnoză și Pattern Comportamental nu era subordonat președintelui tribunalului pe lângă care funcționa), la X lucrurile erau sensibil diferite și, așa cum am spus, Departamentul era încadrat în responsabilitatea Ministerului Justiției (nu numai teoretic). Aceste centre experimentale fuseseră înființate printr-un ordin al ministrului Justiției, fiind finanțate, în cele mai multe cazuri, de Fundația pentru o Societate Deschisă sau de către Comisia Europeană,

prin Fondul Phare. îmi amintesc că a existat suport și asistență tehnică și din partea Guvernului Marii Britanii (Know How Fund).

Din 2001, deci la aproape cinci ani de la punerea în aplicare a proiectului pilot în X, grație rezultatelor bune obținute în centrele pilot, a fost înființată, la nivel central, Direcția de Diagnoză și Pattern Comportamental, structură care nu avea și nu are personalitate juridică, în cadrul Ministerului Justiției, iar la nivel teritorial au apărut departamentele de reintegrare socială și supraveghere (așa se numeau la început departamentele de Diagnoză și Pattern Comportamental).

Constituia, deci, un adevărat succes înființarea a 45 de structuri din 2001 până în 2002. Trebuie iarăși spus că doar noi ne-am păstrat statutul de autonomie față de președintele tribunalului.

Posturile nu s-au reportat. Trebuia să particip, alături de colegii mei, la un concurs. La București s-a întrunit o comisie specială în componența căreia apăreau profesori universitari de prestigiu din țară, iar alături de ei, un grup de experți practicieni. În acel moment, experții practicieni în domeniu erau rari, aproape inexistenți. Între timp, pe parcursul a zece ani, s-au format la universitățile din Marea Britanie, Norvegia și Olanda, așa încât nu pot avea despre ei decât o sinceră admirație, și nu e aici nicio exagerare. Participanții la acest concurs național au susținut cele două probe, orală și scrisă, și în funcție de rezultatele obținute au fost distribuiți pe posturile prevăzute în cadrul structurii teritoriale dintr-un anumit județ. Fiecare județ presupunea un anumit prag al notării. Cine nu obținea rezultatul potrivit pentru a aplica postul din județul solicitat, avea opțiunea de a accesa un post într-unul dintre județele limitrofe.

Am obținut, cu notă maximă, post în X. Ulterior, am urmat multe alte cursuri de specialitate, conferințe, ateliere de instruire. Erau, așadar, sume importante care se investeau în pregătirea noastră. Din sursele mele, știam că programele europene de formare de care beneficiaseră departamentele de Diagnoză și Pattern Comportamental din România depășeau suma de 5 milioane de euro.

Erau foarte mulți oameni care nu auziseră de Diagnoză și Pattern Comportamental, știința transdisciplinară pe care se fundamenta activitatea propusă în cadrul Departamentului în care

munceam. și alții care, dacă auziseră, nu înțelegeau ce este Diagnoza și Patternul Comportamental și care era obiectul de studiu al acestei discipline juridice. Eu însămi m-am lovit de multe astfel de cazuri de ignoranță în societatea cunoștințelor de familie, cărora trebuia să le explic ce fac eu, de fapt, și că Diagnoza este un fel de criminologie care interferează cu alte discipline: sociologie, drept penal, drept procesual penal, psihologia devianței, psihiatrie judiciară, practici educaționale etc. Cu alte cuvinte, Diagnoza și Patternul Comportamental nu este o știință independentă. Ajutându-se de toate aceste domenii auxiliare de cunoaștere, un departament de Diagnoză și Pattern Comportamental, prin experții săi, încearcă să prevină recidiva unor comportamente infracționale, pentru că reiese destul de limpede, și din literatura penologică, și din anii de practică în care am evaluat ambele forme de reabilitare psihosocială a celor care au comis diverse infracțiuni, faptul că departamentele de Diagnoză și Pattern Comportamental sunt incomparabil mai eficiente decât închisorile sub aspectul ratei de recidivă.

Am fost atrasă de la bun început de studiul mecanismelor declanșatoare ale comportamentului deviant, infracțional. Nu era ceva morbid, ci un mod de a mă provoca la a gândi. Nu am suportat niciodată să lucrez într-un domeniu în care mintea să nu lucreze, să nu fie adânc absorbită de o activitate care să o țină într-o permanentă tensiune. O tensiune creatoare, se înțelege, care nu are nimic de-a face cu stress-ul. Am fost câștigată total de ideea de cercetare pe care o presupune a fi expert în Diagnoză și Pattern Comportamental, fiindcă este ceva viu în cercetare, nu ești un birocrat, un funcționar devotat hârtiilor. Era foarte interesant pentru mine cum, dintr-o familie cu doi copii crescuți la fel, unul atingea un statut intelectual și socio-profesional de invidiat, în timp ce celălalt era un infractor.

O astfel de disciplină nu avea cum să nu-mi stârnească interesul. Mă ocupam până și de partea de psihiatrie judiciară. Evident, nu eram medic psihiatru, dar cercetările mele se întemeiau pe intuiție și pe o cunoaștere deloc străină de cea a unui cadru medical. Pentru mine, nu doar exprimarea în cadrul Diagnozei era distinctă, ci însăși viziunea asupra universului pe care-l presupune în întregul său domeniul

reprezenta ceva distinct. Distinct față de litera regulamentului, distinct față de gândirea rigidă a colegilor și a șefilor, distinct de viziunea propusă de un minister și de miniștrii care, odată înființat acest departament, l-au abandonat. Aceste etape ale abandonului, care îmi indică acum foarte exact configurația unei societăți demoralizate, sunt consemnate în agenda mea, semn că nu eram o persoană subordonată sistemului până la orbire. Vedeam sincopile și le cercetam cauzele. Ajungeam cu investigația până la un punct unde totul părea blocat. Ce se ascundea dincolo de zidul chinezesc în fața căruia trebuia să mă recunosc înfrântă?

Neputința aceasta am acumulat-o treptat. Nu a venit ca o revelație, ci ca o supraaglomerare de necunoscute imposibil de aflat prin mijloacele omenești ale minții. Dar să nu anticipez. Vorbeam de Departamentul de Diagnoză și Pattern Comportamental, iar pe vremea aceea existau doar pedepse și măsuri educative. Pedepsele erau privative și neprivative de libertate, în timp ce măsurile educative se aplicau doar minorilor și erau variate: muștrarea, libertatea supravegheată, internarea într-un centru de reeducare, internarea într-un institut medical educativ.

În ceea ce mă privește, îmi constituisem propriul cod deontologic în centrul căruia se afla principiul indispensabil: nu există faptă, ci făptuitor. Inițial am lucrat cu minorii. Mă întrebam foarte serios atunci când mă aflu în situația de a clarifica un caz, de ce acel copil a ajuns să comită acea infracțiune. Iar aceasta implica un modus operandi. Trebuia să am acces la contextul de viață al copilului, iar faptul în sine implica întâlniri cu oamenii, observații, analize minuțioase ale părinților, ale culturii lor, ale statutului lor socioprofesional. Vreau să spun că mă interesa cu adevărat cine sunt acei oameni și cum au crescut copilul, care sunt punctele de cotitură din viața lor și a copilului, ce năzuințe, visuri, idealuri nutresc, ce anume citesc, dacă citesc, ce emisiuni preferă, ce prietenii leagă, cum se îmbracă, ce ticuri, limbaj, caracter, obiceiuri au, de unde provin și ce evoluție au înregistrat în societate. Era un interes profund, neafectat, așa spune care depășea sfera preocupărilor unui funcționar rigid.

Ceea ce făceam eu cu toată implicarea ar fi putut suscita

atitudini bizare în societatea restrânsă a Departamentului în care funcționam în calitate de expert în Diagnoză și Pattern Comportamental. Invidia, răutatea, răzbunarea, nedreptatea, toate aceste nenorociri ieșite din cutia Pandorei sunt, în general, la ele acasă în birourile, în departamentele în care lucrează mai mulți oameni. Echipa există teoretic, însă în practică astfel de spații devin arene în care fiarele își aleg victima și o sfâșie. Spun că, din cauza meticulozității muncii mele, puteam candida la a fi izolată, proscrisă, iar dacă nu s-a întâmplat a fost datorită unei extraordinare colaborări. În acei ani de început, 1998-2001, societatea noastră restrânsă era excepțională.

Blondul mucalit a fost primul pe care l-am cunoscut, cu care am schimbat cele dintâi cuvinte atunci când am pășit în clădire. Eram cumva aeriană și nu știam cum să mă comport în ziua aceea pentru a nu crea o impresie greșită, pentru a nu jigni printr-un fel prea volubil de a vorbi, pentru a fi o prezență cât mai discretă. Îmi propusesem să mă comport firesc. Știam că nu pot greși dacă voi fi naturală. Încă aveam acest gând când am pătruns pe coridorul lung cu mai multe săli, acolo unde fusesem informată că trebuie să mă prezint, când un tip blond, cu ochelari, se ivi brusc dintr-un birou a cărui ușă doar ce fusese bușită de perete. Avea un cablu în mână și se uita la mine ca și cum m-ar cunoaște, dar n-ar ști de unde să mă ia.

oh, Sanda! Tu trebuie să fii...

ecaterina! i-am răspuns eu amabil, întinzându-i mâna. Ecaterina Mateescu!

Încântat, stimată doamnă! răspunse el mutând cablul în stânga și întinzând la rândul său mâna dreaptă. Mă bucur că am avut nesperata onoare de a vă ieși primul în cale. Nu știu cum v-ați fi descurcat fără un jurist pe acest hol lung și înțesat de săli. Cu siguranță v-ați fi rătăcit, iar vina... E, aici e o problemă fantastică, fiindcă nimeni nu ar fi dispus să-și asume vina rătăcirii dumneavoastră în prima zi de lucru. Dar nu v-am spus cum mă cheamă... Mă numesc Silviu Lemnaru, umilul dumneavoastră coleg!

Rămăsesem fără răspuns în fața acelor ochi vioi, inteligenți, care susțineau cu toate argumentele existente pe planetă tonul mucalit al

prezentării colegului meu. Nimic obraznic, nimic forțat, un om care nu voia să convingă pe nimeni de nimic, dar care se făcea plăcut din prima clipă.

aveți vreo nelămurire până acum? mă fixă el cu ochii aceia argint-viu.

Mă bufni râsul.

râdeți superb! plonjă el în cascada aceluia hohot scurt, spontan. E o condiție sine qua non pentru a fi colega mea. Să știți că noi râdem aici. Ca să-mi argumentez afirmația aceasta, vom face un experiment. Ce sală doriți să fie cobaiul nostru?

aceea! am indicat eu a doua ușă de pe dreapta, intrând amuzată în jocul lui.

va fi cam dificil, dar tinerețea și entuziasmul nostru ne vor purta spre un succes istoric.

L-am urmărit cum din câțiva pași ajunge în dreptul ușii, își ia un aer impozant și ciocănește lent. Dinăuntru se auzi un „Intră!”, apoi, la câteva secunde bune, un alt „Intră!” mai energic. Blondul mucalit părea nehotărât. În cele din urmă, înainte să apese el pe clanță, ușa se deschise și o femeie, elegant îmbrăcată, se ivi în pragul ei.

măi Silviule, tu erai? întrebă privind și spre mine în treacăt. De ce n-ai intrat?

nu-mi găseam discursul, stimată colegă.

ia intră frumușel aici că am o vorbă să-ți spun.

Silviu se strecură în birou cu o cută adâncă între sprâncene și dând din cap spre mine ca o presimțire sumbră. Eu am intrat în urma lui și am închis ușa fără zgomot. Doamna se așează pe scaunul biroului și îi aruncă lui Silviu o privire marțială. Îmi venea să râd, dar m-am abținut. Nu părea o scenă de teatru, dar trăiam puternica impresie că cei doi sunt niște improvizatori de mare talent. Ei doi îmi aleseseră rolul de spectator, iar eu m-am decis să nu stric nimic din acel episod neașteptat.

să-mi spui acum, Silviule, câți ani ai!

cu permisiunea dumneavoastră, treizeci și șase, doamnă!

o vârstă frumoasă, aș zice...

eu, la fel, aş zice...

totuşi, la vârsta aceasta tu ar trebui să ştii care este rostul omului pe acest pământ. Este adevărat?

fără niciun dubiu, doamnă! Este adevărat! Rostul omului...

nu ştiu dacă e momentul acum...

Poate să fie oricând...

Desigur! Spune-mi, câtă apă trebuie să mai treacă pe Jiu pentru ca tu să te însori? să te însori?

Puţină, doamnă.

— Se apropie deci vremea?

— Pare că da. Vreau să-ţi spun un lucru.

Spuneţi, doamnă! Cu toată încrederea!

La vârsta ta aveam trei copii deja măricei.

Familia, Silviule, este o cetate inexpugnabilă. Îi vezi pe copiii ăştia care trec prin mâinile noastre? Dacă ar fi avut o familie aşezată, cu frică de Dumnezeu, care să-şi fi urmat rostul ei, ce crezi, ar mai fi ajuns ei să comită toate nelegiuirile de care te şi îngrozeşti când auzi de ele? Ia spune!

pare, într-adevăr, justă viziunea dumneavoastră. Cu unele obiecţii...

Să le auzim! solicită ea cu un patos evident.

sunt unele familii înstărite, despre care nu se poate spune că nu au oferit educaţie aleasă odraslelor, şi totuşi se întâmplă să apară nişte evenimente... Vezi cazul Miroiu!

Îţi spun eu de ce apar cazuri Miroiu, măi Silviule! Pentru că un astfel de copil a crescut singur la părinţi şi a fost alintat de toţi şi i s-a cântat în strună, i s-au făcut toate poftele, i s-au cumpărat telefoane scumpe, haine scumpe, fără discernământ. Şi băiatul acesta s-a plictisit de atâta bine! Iată consecinţele unei „educaţii alese”!

stimată doamnă, îmi permiteţi să vă adresez o întrebare?

ia nu te mai sclifosi, Silviule! Dacă ai o întrebare, pune-o!

vă mulţumesc pentru îngăduinţă! Nu vreau să vă lezez, dar dumneavoastră v-aţi educat copiii după gândirea tradiţională?

vrei să zici dacă i-am bătut? Bineînțeles că au știut de frică! Dar ce, îi lăsam așa să mi se urce-n cap? Am bătut și eu și bărbatu-meu la ei până au ieșit din ei oameni.

știți, în Norvegia...

mă lași cu Norvegia și cu practicile statului-milițian?! Barem bărbatu-meu l-a luat într-o zi pe Ștefănuț, era de-acum clasa a opta, i-a prins capul între picioare și i-a dat la fund de începuse să zică: „Nu mai da, tată, că te-am iertat!”. Păi, după norvegieni, ar fi trebuit să ne ia copilul și pe noi să ne aresteze, nu-i așa? Și, iată, copilul meu e arhitect, e căsătorit, își așteaptă primul copil. Dar ne-au intrat nouă gărgăunii din Europa că noi nu știm să ne creștem copiii, nu știm să ni-i educăm, suntem învechiți și altele.

așadar...

Așadar, aștept să te văd la casa ta, cu copii mulți și strașnic educați. Unde nu ai soluții, mă întrebi, iar eu te consiliesc. S-a înțeles?

Perfect, doamnă Vasiliu. Sunteți o lumină care...

Hai că am treabă. I-o reteză ea imediat blondului mucalit.

Abia în acest moment femeia elegantă se îndreaptă spre mine și se prezintă:

Vasiliu! Rodica Vasiliu! Știu cum vă numiți... Am aflat, deși eu nu sunt integrată în schema Departamentului de Diagnoză și Pattern Comportamental. Mă bucur că vă alăturați grupului acesta. Între noi există o mare apropiere, veți vedea! Ceea ce ați văzut și ați auzit acum a fost o discuție particulară, pe care vă rog s-o luați ca atare. Face parte din sfera educației. Iar educația mi se pare punctul vulnerabil al societății noastre. Domnul Silviu Lemnaru ar putea să participe cu rezultate fericite la remedierea situației educaționale deplorabile, dar deocamdată stagnează. Eu sunt aici și să-i amintesc din când în când (și nu numai lui!), de rostul omului pe acest pământ românesc.

Am zâmbit și am încuviințat. Nu vedeam lucrurile cu mult diferit. Am ieșit din birou și apoi m-am despărțit de Silviu.

sper că nu mi-o veți lua în nume de rău...

e imposibil!

de ce?

fiindcă nu oricine are puterea de a se supune criticii așa cum o faci tu.

Înseamnă că ai trecut testul! exclamă el. Am râs iarăși. Înainte să dispară într-o altă sală înșiruită pe coridorul lung, Blondul mucalit mi-a făcut cu ochiul. Era o întâmpinare agreabilă. Aveam să-l cunosc mai bine în următoarele săptămâni când i-am descoperit și celelalte laturi ale personalității lui: sincer, serviabil, dornic de discuții, galant, deseori intenționat prețios în exprimare încât putea scoate din sărite pe oricine. Probabil că știa acest lucru, era prea inteligent pentru a nu-și da seama, și ne provoca. Eu nu am răspuns niciodată acestei provocări. Îmi controlam destul de bine pornirile. Dedicasem acestei educații suficient timp pentru a nu avea rateuri. Iar Blondul mucalit știa și zâmbea.

TERTIUS

Primele săptămâni. Don Juan

Locuiam într-un cartier select al orașului, undeva în apropiere de râul care curge duios, așa cum puține râuri curg la noi în țară. Aș fi putut parcurge pe faleză drumul până la tribunal, dar preferam tramvaiul pentru a studia fețele oamenilor. Aveam relativ puțin de mers. Cât timp străbăteam cele două stații, nu mă saturam privind chipuri. Eram de fiecare dată uimită de atâta diversitate. Începeam apoi jocul meu preferat. Era un joc al minții și al intuiției pe care-l stăpâneam destul de bine. Oamenii sunt universuri proprii, iar chipurile limanuri dinspre care se poate porni în lungi călătorii. De obicei, selectam două-trei tipuri diferite și le studiam profund. Era o temă de meditație pe întreaga zi. Nu cu măiestrie, dar cu oarece talent reconstituam în desene chipurile, apoi fișam mental profilul psihologic.

Pot spune acum că eram o adevărată bibliotecă de specialitate, cu o disponibilitate de a primi tot timpul noi registre de analize, dosare întregi, bibliorafturi ticsite de trăsături sau nuanțe specifice ale poveștii de viață pe care o exploram cu acribie. Mizam pe organizarea ireproșabilă a gândurilor, imaginilor, impresiilor, analizelor minuțioase, fără să-mi pun vreo clipă problema oboselii. Mă incita. Figurile se reuneau în familii de figuri, în funcție de o trăsătură

exponențială pe care, prin exercițiu, o intuiam cu precizie după câteva secunde de studiu facial în care urmăream fiecare rid, fiecare cută.

Înainte de a ajunge la stația „Narcisa”, unde trebuia să cobor, aveam destul de clar în minte dacă o figură intră într-o anumită categorie sau în alta. Deși aceste microanalize esențializate mă absorbeau, cu timpul ele își pierduseră insolitul, în sensul că preocuparea mea rămânea intensă, dar surpriza nu mai era atât de mare. Bănuiam că acumulasem foarte multe informații, iar tipurile generale se reluau. În aceste cadre generale intrau tipurile particulare, iar evaluările mele erau exacte de fiecare dată. Nu mai greșeam, dar reușita, departe de a-mi oferi satisfacție, îmi provoca o neliniște. Ce mai trebuia cunoscut, întâlnit, și eu nu cunoscusem, nu întâlnisem?

„Narcisa” era renumita cofetărie de pe Bulevardul Victoria. Acolo se aduna toată protipendada orașului. Și ce profiterol cu înghețată aveau! Vedeam terasa elegantă cu iz de vacanță și mă bucuram. Deasupra cofetăriei erau apartamente de bloc. Priveam spre geamurile blocului și mă gândeam cum e să cobori din apartament direct în cofetărie... Sau cum e să te ridici din pat și să spui: „Cobor să mănânc un profiterol. Revin în zece minute”. Mă amuzam în sinea mea.

Nu fără o oarecare părere de rău mă rupeam de această priveliște și traversam dincolo de murmurul orașului, înspre parcul dendrologic, aproape de râul duios. De acolo se profila maiestuoasă o clădire ale cărei ferestre mari (ale sălii festive, după cum aveam să află de la colegii mei) îmi dădeau impresia că privesc meditativ freamătul vieții obișnuite. Părea că las în urmă o lume și intru într-alta. Nu era numai atât, deși atât nu înseamnă deloc puțin. Intram în teritoriul meu bine demarcat. Mă refer la marcaje simbolice, fiindcă în primele săptămâni nu am reușit să mă orientez suficient de bine prin clădirea aceea în care lucram.

Începeam programul la ora opt. Ajungând la birou mai de dimineată, ne întâlneam toți colegii. Râdeam, glumeam, mai beam o cafea. Deseori aveam o scurtă discuție despre sarcinile fiecăruia în acea zi. Apoi ne împrăștiam. Rând pe rând i-am cunoscut pe fiecare dintre aceștia și, conform disciplinei cu care îmi organizam analizele, încadram figurile cu vorbe, gesturi, comportamente, în tipurile

generale.

Îmi amintesc că, într-o astfel de dimineață, așa cum stăteam toți sorbind din cafea și glumind, Blondul mucalit a exclamat:

mă fraților, vă dați seama că noi suntem pionieri? Vă dați seama că istoria Diagnozei și a Patternului Comportamental se face cu noi?

peste vreo douăzeci de ani, dacă Silviu are dreptate și nu se grăbește zise Mihai vom fi citați în studiile de specialitate.

mihai zise Silviu ridicându-se încet de pe scaun și ajungând în fața lui Mihai care fuma imperturbabil vrei să spui că vom fi un fel de părinți fondatori ai Diagnozei în România?

cu siguranță, prietene! Amândoi vom fi citați, în timp ce „poporul chinez” va fi amintit doar ca personaj colectiv, fără nume.

Pe mine mă buși râsul. „Poporul chinez” eram noi, ceilalți: eu, Alice Dinescu, Filip Podaru, Andrei Cazimir și Geta Drăgan. Șeful nu intra în această categorie. Sau... M-am uitat înspre Mihai și l-am văzut cum dădea din cap aprobator. Adică intra și șeful, ce dacă era colonel. Era greu să te stăpânești să nu râzi. Mihai era deosebit de inteligent. Părea că o ia înaintea tuturor cu gândirea lui ageră. Aproape că nu putea fi surprins de nimic niciodată.

Mihai Berindei împlinise 33 de ani și avea întotdeauna cuvintele calculate extrem de precis.

Fiecare cuvânt era pentru el o piesă pe care o muta mental cu o rapiditate care destabiliza pe orice interlocutor. Pentru Mihai, a vorbi însemna a juca șah cu gândirea celuilalt, a cuceri rapid și eficient centrul teatrului de operațiuni, chiar dacă aceasta putea presupune, inițial, o pierdere. În ansamblul jocului de cuvinte, pierderea era însă, nesemnificativă. Odată ocupat centrul, putea ataca. Iar atacul său era devastator.

Mihai, mi-ai zis „prietene”! O, Mihai! Aproape m-ai cucerit!

— Nu pe tine vreau să te cuceresc, fiule! Am cetății noi care mă așteaptă! Ce spuneiți, doamnă Mateescu? Sunteți invitata mea la cofetăria pe care o adorați!

ce cofetărie? am exclamat eu vădit pusă în încurcătură.

nu vă place „Narcisa”?

de unde știți?

din privirea dumneavoastră! Este atât de evident!

„Poporul chinez” a izbucnit în râs. Nici eu nu m-am putut abține. I-am făcut semn să mă aștepte până mă potolesc. Am tras aer în piept și i-am spus:

accept invitația dumneavoastră cu o singură condiție...

sunt numai urechi, doamnă Mateescu.

Îmi dau seama că treceți drept un om spiritual, iar aceasta presupune o inteligență vie, poate chiar o dispoziție de a gândi ieșită din comun. Totuși, suspectez că nu le știți chiar pe toate. Greșeala frecventă a adversarilor dumneavoastră este că nu intuiesc ce anume nu știți pentru a vă putea pune în încurcătură. De pildă, v-aș întreba dacă îmi puteți da referințe despre originea numelui pe care îl purtați.

berindei?

trageți de timp.

prietene, ai cam încurcat-o cu stimata doamnă! Îi zise încântat Silviu. Mai bine o invitai pe doamna Rodica Vasiliu. Ea nu te întreba decât dacă ești căsătorit și care este rostul omului pe lume, întrebări la care știi să răspunzi ca nimeni altul.

filipache, tu ce crezi?

un fleac, te-a ciuruit!

se pare, domnule Berindei, că nu vom merge la cofetăria din poveste...

poate că nu doar noi doi, așa cum îmi doream eu...

asa e. Nu doar noi doi, ci pe toți vă invit la „Narcisa” la primul meu salariu.

uraaaa! strigă „poporul chinez”.

prieteni, ați cam uitat unde vă aflați! Haideți, la treburile voastre!

Era o atmosferă spumoasă, plină de veselie. Băieții erau mereu în vervă. Așteptam să primim o delegație de englezi și să începem munca printr-o pregătire teoretică care să se desfășoare în paralel cu anumite activități practice. Au fost necesare unele discuții de

cunoaștere: „Tu unde ai terminat? Cum ai ajuns aici?” Mă gândeam destul de mult în primele săptămâni: asta e trupa cu care va trebui să locuiesc de acum cel puțin opt ore pe zi.

Pe Mihai Berindei îl încadrasem deja. Inteligent, afemeiat, comunicativ, frumos, sociabil. Tipul: Don Juan. Nu știuse că numele Berindei era de origine cumană, dar aceasta nu știrbea cu nimic din prestigiul lui. Mă felicitam în sinea mea că fac parte dintr-un colectiv deosebit, alcătuit din oameni care chiar gândesc, fiindcă un departament presupune, de obicei, oameni rutinați, blazați, consumați.

În prima sau în a doua săptămână, privind prin ferestrele biroului, am observat că norii se îngrămădesc deasupra clădirii impozante în care funcționa Departamentul. Nici nu mă gândisem să iau umbrela de acasă. Eram la finalul programului și m-am grăbit să plec pentru a nu mă prinde ploaia. Cerul era brăzdat din când în când de fulgere mute ca în poezia lui Blaga. Mirosea puternic a salcâm. Știam că trebuie să ajung foarte repede în stația de tramvai, însă, brusc, vântul a început să înfioare frunze, flori, reclame, haine. A picurat mărunț, apoi din ce în ce mai tare. În curând, aproape că nu am mai văzut nimic de furtuna care se stârnise. La un moment dat, m-am simțit trasă de mână de cineva care alerga alături de mine și mă adăpostea sub umbrela sa. M-a privit scurt și mi-a făcut semn să continuăm. Stația de tramvai nu se vedea din cauza torentului. Mi-am scos pantofii care îmi îngreunau alergarea și am continuat să alerg. Când am ajuns în stație, mi-am pus pantofii. El a așteptat cu mine să vină tramvaiul.

ce neașteptată întâmplare!

Îți mulțumesc!

Știi, mă gândeam la chestia aia pe care o discutasem în birou...

ce va fi peste douăzeci de ani?

da. Ce va fi?

nu știu, i-am spus. Poate că vom fi deja bunici și vom crește nepoței.

— Ar fi frumos...

ești trist...

mă gândesc, Ecaterina, dacă nu cumva, peste douăzeci de ani, noi care am glumit, am râs și ne-am văzut zilnic, vom trece pe stradă fără să ne mai cunoaștem. N-ar fi trist?

Atunci a sosit tramvaiul. Fără să mai apuc să-i dau răspunsul, am urcat, iar el mi-a dat umbrela, a făcut o reverență scurtă și a plecat. Pe fereastra din spatele tramvaiului l-am urmărit puținul timp cât am putut să-l văd din cauza ploii care ștergea tot mai mult din claritatea imaginii. Era un coleg minunat acest Mihai Berindei! Din nefericire, cuvintele sale au fost profetice. Astăzi, noi care eram atunci o familie, ne-am în vitregit.

QUARTUS

Capra cu trei iezi și amintirile sibiene. Cazul „Economistul”

Instanțele nu au decât hârtii, nu judecă fapta în contextul de viață al omului care a comis-o. De aceea, țineau cont de recomandările noastre. Referatele pe care le întocmeam conțineau date importante în funcție de care se putea decide pedeapsa în detenție sau pedeapsa în stare de libertate. Mă simțeam foarte responsabilă. Putea fi un pericol pentru societate persoana în cazul căreia recomandam o pedeapsă în stare neprivativă de libertate. De asemenea, era posibil ca infracțiunea comisă de o persoană să fie un accident, și cu trei-patru ani de detenție să-i distrug viața. Așa că evaluările trebuiau făcute cu mult simț de răspundere.

Cu timpul, am observat o derogare de la acest principiu. Blazarea se cuibărise în birourile noastre și încrederea în recomandările făcute scăzuse drastic. Țin minte că un coleg sau o colegă, parcă Geta Drăgan, mi-a zis într-o zi:

Nu mă mai agit deloc! Sunt pur și simplu convinsă că oameniiăștia își bat joc de toată munca noastră. Eu fac aici o investigație în toată regula pentru ca apoi instanța să decidă contrariul? Gândește-te, Ecaterina!

Mă gândeam, dar nu eram de acord. Nu puteam fi de acord cu o asemenea atitudine. De fapt, niciodată n-am întreținut-o. Știu că i-am răspuns tranșant.

Dar dacă instanța decide la recomandarea mea? Nu înseamnă că

am pierdut eu? Nu înseamnă oare că mi-am bătut joc de toată munca mea, de încrederea pe care instanța a avut-o în referatul meu, de viața celui care depinde de evaluarea făcută de mine? Geta, îți spun un adevăr simplu: înainte să existe instanța judecătorească, există instanța morală. Nu poți lucra împotriva propriei tale conștiințe.

Dar starea aceasta nu ne era cunoscută la început. La început nu era așa. Geta nu avea să obosească decât atunci când primele semne ale selecției începuseră să se arate. Deocamdată, Geta era cea mai bună prietenă a mea. Avea doar un copil, dar eu îi spuneam Capra cu trei iezi pentru că avea ochii blânzi și umezi. Probabil că unul dintre motivele pentru care m-am apropiat de ea era că se născuse la Sibiu ca și mine. Depănam frecvent amintiri legate de copilărie, adolescență, trecând în revistă momente și locuri dragi din acea vârstă fericită. Provenea dintr-o familie cu nouă copii. Toți aveau studii superioare. Îmi mărturisea:

ecaterina, îți imaginezi ce discuții se încing atunci când la aceeași masă se adună frații mei, doctorii?

— ??

mori în aer, adăuga ea râzând.

Îmi petrecusem copilăria la bunici, în Loamneș. Casa în care am crescut era o bisericuță. Cum se întâmplase lucrul acesta? Preotul satului aștepta finalizarea construcției noii biserici. După ce a putut să slujească în ea, a vândut bunicilor mei vechea casă în care se slujise până atunci Sfânta Liturghie.

Înseamnă că tu ai crescut, ai dormit, te-ai jucat în biserică?

asa înseamnă.

ecaterina, îți dai seama că tu ai avut parte de ceva extraordinar? Acesta este un semn de sus!

nu înțeleg de ce ar trebui să fie un semn... Ești a doua persoană care îmi spune chestia asta... Țin minte că aveam vreo 12 ani când am plecat cu bunicii mei cu căruța înspre Ocna. Se duceau destul de des acolo la un părinte...

părintele Miron!

Cum îl chema?

miron Mihăilescu.

Îmi aduc aminte... De fapt, nu pot să uit privirea lui caldă. El mi-a zis că trebuia să am mare grijă cum umblu prin casă, fiindcă nu e o casă oarecare, ci un loc sfânt. Iar dacă știi să ștezi în loc sfânt, te sfințești. Așa mi-a zis: „Dumnezeu are un gând cu tine.”

Părintele Miron era un văzător cu duhul, nu aveai cum să te ascunzi de el. Și eu plecam cu ai mei din Ruscior și peregrinam la Ocna.

Eram mărișoară de acum. Un frate de-al meu i-a zis părintelui: „Vreau să-l văd pe Dumnezeu”. Mama, tata și noi toți ceilalți am înmărmurit. Părintele l-a privit atent și i-a zis: „L-ai văzut deja, copile”. Apoi a pus mâna pe capul lui. „Ai înțeles?” Fratele a scuturat din cap. Părintele i-a zis: „Vino!” Au intrat amândoi în altar și au întârziat o vreme. Ne pregăteam să plecăm. Părintele ne-a însemnat cu semnul crucii și am pornit. Fratele meu a stat tot timpul tăcut. De atunci a vorbit din ce în ce mai puțin. Uneori mai râdeam de el, dar el nu se supăra. Avea o cunoaștere aparte.

geta, m-ai făcut curioasă...

ba tu m-ai făcut! Spune-mi cum era în casă la voi!

știi cum? Pe pereți erau icoanele afumate din vechea biserică. Deasupra patului meu era o icoană imensă, puțin înnegrită de vreme. Era un Iisus care ținea în mână o minge verde. Când mă culcam, ochii îmi alunecau la icoană. Îmi venea imediat în minte: „Ce-o fi cu mingea aia?” Și mă rugam: „Ține bine, Doamne-Doamne, nu cumva să-mi cadă mingea în cap în timp ce dorm”. și-mi cufundam adânc capul în pernă.

ce era mingea verde?

pământul.

hm! Erai curajoasă!

poate. Aveam însă încredere în El. Bunicii îmi insuflaseră această simțire. Bunica era o sfântă. Asta îi și era porecla: „Sfânta lui Iacob”. Pe bunicul îl chema Iacob. Ne adunam toți trei la masă și bunica, în timp ce tăia mămliga în formă de cruce, spunea: „Tu, copilă, uite pe masa asta se cobora Hristos la fiecare Liturghie, ia aici, copilă, pe masa asta.”

și înțelegeai?

nu. Chiar nu-mi dădeam seama de ce în glasul bunicii mele era atâta emoție...

pe părintele Miron l-ai mai văzut?

acum trei ani. Am fost la Ocna Sibiului, parcă pe urma bunicii.

— Și?

era bătrân. Dar m-a recunoscut. „Copila care a cinat tot timpul cu Hristos!” Așa m-a întâmpinat. L-am privit atent. Blând, pătrunzător, intelectual profund și rafinat, trăitor al unei taine pe care nu o puteam descifra. A zâmbit. „Vezi? Mai departe nu poți ajunge.” „Cum de știți?” „Nu e grija mea. Hristos e Calea, Adevărul și Viața.” „E mai mult decât văd eu?” „Neînchipuit mai mult. Dar pentru asta trebuie să iei o decizie definitivă.” „Care?”, am spus eu cu glas ezitant. „Să lepezi punctul tău de vedere și să-L primești cu orice risc pe Mântuitorul.” „Dar asta presupune o altă organizare a minții”, am spus deja revoltată. A tăcut un timp. Apoi a plâns. De ce a plâns?

— Ecaterina, la noi în Ruscior oamenii spuneau că părintele plânge atunci când vede în ochii celui dinaintea lui o mare suferință.

și tu crezi că asta a văzut el în ochii mei?

da. A văzut ceva care i-a frânt inima.

nu știi ce să spun, am oftat eu. Țin minte ultimele lui cuvinte: „Dacă deciziile tale mărunte, de fiecare clipă, vor fi de calitate, atunci, în mod neîndoielnic, și deciziile mari vor fi la înălțime”. N-am înțeles ce însemna pentru el „de calitate”, doar am bănuir că e vorba de Iisus.

așa credea: calitatea nu poate exista decât atunci când îl ai pe Hristos drept consilier suprem și ordonator al gândurilor tale.

uite, nu știu dacă mă înțelegi, dar am simțit în el o putere mai mare decât a minții mele. Și, totuși, nu înțeleg. Uneori te invidiez că ți se pare atât de simplu...

În acel moment s-a deschis ușa și a intrat ca un vârtej Blondul mucalit. Poate că eram amândouă foarte departe, absente cumva din acel birou, pentru că altfel Silviu ar fi spus imediat vestea. Așa, însă, s-a poticnit și a lăsat să-i scape expresia lui obișnuită:

oh, Sanda! Ce se petrece aici? Sunteți atât de răvășite amândouă! Ia spuneți repede despre ce discutați ca să pot să vă scot din impasul

vizibil!

amintiri! îi răspunse Geta.

deci sunteți amândouă căzute în butoiul cu melancolie!
„Melancolie, dulce armonie...”

Blondul mucalit fredona o melodie foarte cunoscută, dar eu nu eram în stare să mă concentrez la ce spune. Retrospectiva momentelor petrecute la Loamneș și a întâlnirilor cu acel preot din Ocna Sibiului îmi aducea înaintea un gând care mă preocupa în mod curent. Pentru a identifica tipuri și pentru a încadra în tipuri figurile pe care le întâlneam, era nevoie de aptitudini pe care eu le aveam fără nicio îndoială. Cu toate acestea, voiam tot mai mult. Într-adevăr, îmi doream să transcend limitele. Mi se întâmpla astfel nu pentru că eram perfecționistă, ci dintr-un motiv mult mai însemnat. Era ceva care nu ținea neapărat de serviciu, de dezvoltarea mea profesională sau de ambiția mea intelectuală. Cu trei ani în urmă, mi se întâmplase pentru prima oară să-mi înțeleg limitele, atunci când preotul bătrân din Ocna îmi arătase că poate citi efectiv gândul meu. Deși nu dădusem o deosebită importanță întâmplării, gândul că instrumentele de cunoaștere pe care mă bazam pot fi inutile apărea în mod recurent.

Cum aș fi putut cunoaște mai mult?

Aveam, cum am spus, un coridor întreg. De o parte erau birouri cu intrare din coridor. Noi nu ocupam decât trei dintre ele. Unul era destinat ședințelor și cafelei de dimineață. Aveam computere pe fiecare birou, aveam și o secretară (Rodica Vasiliu) care răspundea la telefon și ne făcea legătura. Mobilierul era nou și excedentar nevoilor noastre. Geamurile, mari, luminoase, dădeau spre malul apei. Faleza amenajată superb fremăta de viață și de culoare. Faleza și strandul situat pe partea cealaltă a râului duios mi se păreau magnifice.

Birourile aveau intrare separată, se aflau la o distanță considerabilă unul de altul și fiecare echipă avea birou propriu. Eram împărțiți în trei echipe: una se ocupa de evaluare, una de comunitate, una de penitenciar. Eu eram în echipa prezentențială, alături de Andrei Cazimir. Geta se ocupa de comunitate, cu Blondul mucalit. Iar Don Juan și Filip Podaru erau la penitenciar. Alice făcea parte din Departamentul

„Programe”. Echipa care se ocupa de penitenciar avea un birou în penitenciar și ne întâlneam mai mult la ședințele de echipă.

Acum tocmai fusese anunțată o astfel de ședință și mă îndreptam spre birou. De regulă, ne așezam grupați pe echipe. Discutam toate problemele și cazurile cu care eram investiți. Aveam un set de reguli: să fim punctuali, să vorbim pe rând, să nu ne întrerupem, să discutăm deschis despre dificultăți, să nu părăsim sala înainte de finalizarea discuției. Aveam un moderator și făceam prin rotație acest oficiu.

După ce ne-am așezat, colonelul M. a deschis ședința subliniind că era vorba despre un caz foarte interesant și foarte complex. Aveam o agendă pe care îmi luam notițe. Trebuia să schițez totul pentru a nu pierde din vedere vreun detaliu. Notam până și inflexiunile vocii colonelului.

e vorba despre un tânăr economist cercetat pentru mai multe fapte grave. A fost arestat preventiv. Am fost sesizați să-i facem o evaluare.

cât de grave sunt faptele? întrebă Andrei.

destul de grave. Furt calificat, jaf armat.

o ho! exclamă Don Juan. Înseamnă că am găsit scenariul filmului care va rula două săptămâni cu casa închisă. Ce zici, Filipache, dăm lovitura pe piața cinefilă?

nu mă bag! Mie dă-mi niște cazuri de „găinari”. M-am obișnuit cu filme proaste. Ce să fac?! Dar tu nu te lua după firea mea slabă!

Tu ce zici, Andrei?

Eu propun să alcătuim un dosar cu toate detaliile acestui caz. Din atâtea informații nu are cum să nu iasă ceva! Detaliul mi se pare cheia.

Alice?

E bine să încurajăm și pe alții să înțeleagă ce este un caz important. În Diagnoză și Pattern comportamental nu există numai evaluări pentru minorii care fură gumă de mestecat.

S-a lăsat tăcere. Cunoșteam și cazuri dintr-acestea. O bună prietenă a mea, procuror, invitase la Parchet un minor cercetat pentru

furt calificat. Furase un pachet de gumă. Băiatul venise cu câteva geamantane, iar colega procuror l-a întrebat de ce are bagaj. Răspunsul lui a șocat-o: „în caz că mă arestați”. Așadar, în România, se crease obișnuința de a fi arestat pentru orice faptă infracțională, indiferent de gravitatea ei, considerându-se că detenția este utilă în sensul îndreptării celui vinovat. Nu doar procurorii se orientau astfel, ci și opinia publică. În fond, există un raport strâns între concepția societății asupra unei infracțiuni și verdictul dat de procuror sau judecător. Îmi dădeam seama nu din acel moment, ci cu mult mai dinainte că, sufocată de practici milițiene, conștiința publică este incapabilă să dezvolte o logică reparatorie a omului care s-a făcut vinovat. Acest concept de vinovăție ținea de substanța tarată a gândirii societății postdecembriste care moștenește „necesitatea” autodenunțului și a autodemascării. Dacă un cunoscut era condamnat, vecinii lui, colegii, poate chiar și rudele, nu se sfiau să justifice actul condamnării: „O fi făcut el ceva rău, doar nu-l condamna degeaba!” A apăra un condamnat, fie el și la arest preventiv, implica o confruntare cu o stare de fapt, cu un șir interminabil de ezitări, cu teama culpabilității gândind că instanța s-a înșelat.

Diagnoza și Patternul Comportamental însemnau o schimbare de mentalitate, adică trebuiau să însemne. Dacă lucrurile nu se schimbau, atunci proiectul putea fi considerat un eșec. Pentru a institui o nouă paradigmă era necesar un consum uriaș de energie. Nu mă temeam de implicare. Pentru asta mă aflu în acel post, pentru un astfel de ideal studiasem și muncisem atât. Nu pentru a priveghea o justiție defunctă. Felul în care vorbise Alice era o propunere indirectă pentru ca eu să investighez cazul, așa că nu am fost deloc surprinsă când colonelul M. mi s-a adresat.

Doamnă Mateescu, dacă ați vrea să vi se alocă cazul, ar fi pentru dumneavoastră o provocare. Dar nu vreau să vă oblig...
sunt de acord.

Veți avea tot sprijinul meu și al colegilor dumneavoastră. Vă promit!

Vă mulțumesc!

Blondul mucalit zâmbea șiret. Geta părea că plânge de când începuse ședința. Don Juan fuma tacticos o țigară. I-am cerut și eu una și m-a servit. Filipache se strâmba la Andrei care îl privea încruntat nu se știe de ce. Colonelul îmi înmână o mapă cu diferite informații referitoare la caz și se făcu nevăzut alături de Alice.

M-am apucat serios de treabă. După toate cele citite în documentele din mapă, mă așteptam ca în biroul meu să intre un monstru. Dar nu. A intrat un tânăr cu chip armonios. Niciodată nu îmi fusese dat să ascult o asemenea poveste. Într-adevăr, mi se confirma gândul pe care îl avusesem din facultate: nu există fapte, ci făptuitor. Atunci când citești materialul întocmit de altcineva în care sunt relatate infracțiunile unei persoane, acea persoană îți apare cu un chip hâd, imposibil de privit, imposibil de lăsat cu mâinile neîncătușate. Dar situația se poate schimba radical dacă pătrunzi în contextul de viață al persoanei vinovate. Uneori, numai vederea persoanei provoacă o intuiție care te conduce sigur către un verdict luminos.

sărut-mâna, doamnă! Alexandru Dinulescu mă numesc. Am fost adus aici...

ecaterina Mateescu e numele meu! i-am zis întinzându-i mâna surprinsă că văd un om care nu părea să aibă de-a face cu cele amintite de documentele pe care eu le aveam și pe care le parcursesem de câteva ori.

mă bucur că am onoarea să vă cunosc! reacționează el strângându-mi călduros mâna.

luați loc! Am citit toată documentația, dar este insuficient...

nu înțeleg, zise el așezându-se pe un scaun aflat în fața biroului.

trebuia să ne întâlnim, domnule Dinulescu. Nu știam ce om a comis astfel de fapte grave și nu înțelegeam de ce. Știți ce se-ntâmplă? Atunci când vezi o persoană despre care ai citit că a făcut nu știi ce grozăvie, uneori tectonica investigației capătă o morfologie distinctă.

mă bucur că aveți dispoziția să mă ascultați.

povestiți-mi, vă rog! Vreau să știu cum vă justificați faptele.

eram angajat ca economist la o companie care lucrează softuri pentru BMW. Pentru că îmi cunoșteam foarte bine atribuțiile și pentru

că le aplicam cu seriozitate, devenisem un om de bază în companie. Patronul avea încredere în deciziile mele și chiar îmi cerea sfatul în probleme delicate. Trecuseră câțiva ani de la angajare, când mama mea s-a îmbolnăvit. A făcut ocluzie intestinală. A suferit o primă operație și totul părea că merge spre bine. După vreo două săptămâni, a fost necesară o a doua operație. Apăruseră niște complicații. Un blocaj renal. Pentru a rezolva această situație, trebuia să am bani.

Altfel lucrurile nu se mișcă. Deci aveam nevoie de bani pentru a putea plăti medicul chirurg, anesteziștii, asistentele și pentru a cumpăra medicamentele solicitate. Nu vă prezint toate acestea pentru a vă face o impresie favorabilă, ci doar pentru a înțelege situația în care m-am trezit deodată. Gândeam și atunci, dar era o gândire de criză. Cu toate aceste apăsări, am luat hotărâri logice. Am împrumutat bani de la o bancă, inițial. Apoi de la altă bancă, fiindcă au intervenit, după cum v-am spus, complicații. Sfătuit de un cunoscut, am împrumutat bani de la cămătari. Știu, nu trebuia să fac lucrul acesta, dar acum e acum, iar atunci era o altă situație. Sunt două gândiri total diferite. Nu știu dacă mă credeți, dar a gândi în situație de criză pare mai mult o halucinație. Așa mi s-a părut: că toate acele evenimente au apărut halucinant în viața mea. Simțeam că mă afund tot mai mult, dar nu reușeam să mă opresc.

A tăcut. O mamă în spital? Am încercat într-o fracțiune de secundă să-mi imaginez cum ar fi să o am pe mama în spital, la reanimare, și m-a trecut o stare de indispoziție. Cu o mamă sănătoasă acasă, nu-i greu să judeci greșit pe cineva care face un pas nepotrivit pentru că are mama în spital. Nu voiam să fiu subiectivă. O astfel de investigație necesita argumente de ordin obiectiv și științific.

Știți de ce sunteți acuzat?

știu: fals în înscrisuri, uz de fals, delapidare, tentativă de tâlhărie, port ilegal de armă.

puteți continua?

da. V-am zis de cămătari... La data scadentă, cămătarii s-au ascuns. După trei săptămâni m-au căutat ei și mi-au cerut de trei ori suma împrumutată. Mă amenințau cu moartea, îmi telefonau de pe

numere private și se jurau pe mormântul mamei lor că o să mă taie bucăți și o să mă arunce într-un tomberon. Băncile începuseră să mă someze. Eram tot mai abătut. Simțeam că, pe zi ce trece, cu fiecare clipă scursă, îmi pierd mințile. Atunci am băgat mâna în gestiune. Nu m-au descoperit imediat. Dar la primul bilanț s-a descoperit lipsa banilor. Am fost dat afară din serviciu. Eram de-acum un golan și viața luase o întorsătură prea urâtă pentru mine ca să mai continui să trăiesc. Am vrut să intru sub roțile unui tir, însă nu mi-a reușit. Prin urmare, am hotărât imediat altceva. Gândurile mi se succedau atunci cu o viteză teribilă. Ceea ce am făcut, mi se pare acum o nebunie, dar oamenii nu sunt judecați după cum gândesc postfactum, ci după fapte. Iar fapta mea e teribilă. Am luat o armă artizanală și, mascat, am pătruns într-o bancă, în miezul zilei. Am strigat: „Banii la vedere că trag!” Unul dintre gardieni m-a împușcat în picior. N-am reușit să mor. Am fost internat în spital. Eșuasem. Scopul meu fusese să mor. De asta intrasem în bancă: cu scopul de a provoca atacul asupra mea, prin împușcare.

Tăcuse iarăși. Urmăream povestea, notam impresiile stârnite. Îl puteam înțelege? Până unde îl însoțeam? Nu-l abandonasem o clipă. Și, totuși, a fost pentru prima dată când eu am uzat de o tehnică respingătoare. Se cheamă tehnica „avocatul diavolului”. I-am zis:

bine, bine, dacă ai vrut să mori, de ce nu te-ai sinucis?

aveam o asigurare de viață, o poliță de 1 miliard pe care mama ar fi putut-o ridica dacă eu aș fi murit în accident.

A tăcut iarăși, dar nu s-a mai putut abține și a început să plângă cu hohote, iar hainele săltau în ritmul convulsiilor trupului său. Răspunsul lui mă siderase. Ca și întreaga lui mărturisire care lăsase asupra mea o impresie extrem de puternică. De ce un astfel de om nu putea primi un vot de încredere din partea societății? Sau trebuia închis? Și după 5-10 ani de închisoare ar fi ieșit o persoană reeducată, un om demn de a fi integrat în societatea oamenilor liberi? Oare țineam să-l eliberez cu orice preț? Nu vreau să fiu ipocrită, dar îmi însușisem atât de bine povestea lui, încât nu cred că aș fi avut alte reacții (mai logice, mai raționale) dacă mi s-ar fi întâmplat să trec prin ceea ce el trecuse. Mama lui nu știa nimic despre această poveste. El i-a

relatat-o printr-o scrisoare redactată în celula arestului preventiv. Am aflat apoi că, fără să întârzie, mama și-a vândut apartamentul cu patru camere, și-a luat o garsonieră, iar cu diferența a achitat datoria pe care fiul său o făcuse la diferiți creditor.

A trebuit să diseminez îndelung. Colegii au fost și ei uimiți, dar s-au arătat neîncrezători. Prea suna a scenariu hollywoodian. Eu, însă, îl crezusem. Am început să întocmesc cu multă atenție un referat conform cu ceea ce gândeam. Am cerut o pedeapsă în libertate. Am militat din toată ființa mea și cu toate argumentele posibile pentru asta. Și asta s-a obținut. Am salvat un om. Colegii mei au râs de mine, convinși fiind că eu înghit „gogorițe”. Dar eu știam că nu minte și nu puteam să resping ceea ce mă îndemna conștiința mea.

Întâmplător, după o vreme, m-am întâlnit cu procurorul care-l cercetase. Am discutat despre caz. Credeam că mă va ironiza. Dar nu s-a întâmplat așa. Mi-a mărturisit că, după ce citise evaluarea prin care pledam pentru pedeapsa în stare neprivativă de libertate, a crezut și el că aceasta era soluția potrivită.

QUINTUS

Tipicarul, Bufonul și Executanta. Nelămurirea colonelului M.

Evaluând spețe, cazuri, contexte mai mult sau mai puțin complexe, devenea din ce în ce mai evident că un om poate încălca granița fragilă dintre licit și ilicit. Această înțelegere a lumii prin umanitatea sa concretă mă îmblânzea. Pentru mine nu era ceva lipsit de importanță să identific că omul este vulnerabil, că justiția nu are dreptul de a se prevala de știința sa pentru a ținti exact în punctul vulnerabil și a-l doborî. Mi se părea moral să nu dau curs tentației de a judeca prea aspru persoana care făptuise răul. Nu de puține ori m-am surprins meditănd la cuvintele auzite în biserița de la Ocna Sibiului: „Dacă deciziile tale mărunte, de fiecare clipă, vor fi de calitate, atunci, în mod neîndoielnic, și deciziile mari vor fi la înălțime”. Nu puteam pricepe standardul acela de calitate, așa cum îmi explicase Geta că înțelegea părintele Mihăilescu, dar urmam pașii pe care eu îi probasem în atâtea rânduri.

Și înainte, dar și acum eram atrasă de cauze.

Voiam să înțeleg de ce. Cum pornește în oameni experiența răului. Ce anume determină întunecarea rațiunii și devierile. Nu mă puteam convinge că pur și simplu se întâmpla. Aveam o minte prea logică pentru a mă mulțumi cu o asemenea explicație ordinară. Observasem timp de câțiva ani buni (urma să se împlinească un deceniu) diversitatea persoanelor cu care intram în contact în acest domeniu. De la copiii străzii până la profesorii universitari, întâlнисem psihologii individualizate, excepții de la tipurile generale, manifestări care îmi stimulau gândirea, cercetarea, pledoariile. Lucram în departamentul prezentențial și îmi impuneam să nu dau eu sentința mai înainte de a cunoaște sufletul (pare patetic, dar această confuzie nu are loc decât cu concursul funcționarilor din justiție care consideră persoana o speță și nu invers). Mergând în această direcție, fiecare caz mi se părea extrem de interesant.

Nu întâmplător, lucrarea mea de grad a fost „Deficiențele pedepsei custodiale în raport cu pedepsele neprivative de libertate”. Am realizat această muncă de cercetare în penitenciar și m-am îngrozit de ce am aflat. Confruntându-mă cu o serie generoasă de experiențe ale detenției, am învățat că judecătorul nu împarte dreptatea. Aceasta este o utopie. Judecătorul aplică legea după probele pe care le are la dosar, în abstract. Habar nu are despre persoana care a comis fapta. Habar nu are despre mobilul și scopul comportamentului său. Credeam și mai cred și acum că judecătorului i se potrivește de minune anecdota aceea cu copilul la ușa căruia a sunat într-o zi un om. Copilul a întrebat: „Cine ești?” Omul a răspuns: „Sunt zugravul”. Copilul a insistat: „Eu te-am întrebat cine ești și nu ce ești.”

La toate aceste concluzii nu puteam ajunge, bineînțeles, singură. Andrei Cazimir mi-a fost de mare, mare ajutor. Făcea totul cu răbdare. Un tipicar desăvârșit. Și, ca orice tipicar, era metodic și foarte lent. Lucrând cu el în echipă, mi-am dat seama că am o libertate deplină în a investiga contextele de viață ale oamenilor care comiseseră infracțiuni tocmai pentru că nu mă încurcam în hățișul hârtiilor care trebuiau redactate, ordonate, procesate, introduse în statistici etc.

Tipicarul era un băiat frumuse, pasionat de politică, fiind

extrem de bine informat. Citea ziare, asculta știri, se documenta continuu cu privire la normele din Diagnoză și Pattern Comportamental și la legile validate, abrogate. Absolvise și teologia, alături de sociologie, și simțeam că are un suflet milos și bun. Biblia lui era însă Monitorul Oficial. Făcea lecturi epuizante și extrăgea tot felul de chițibușuri care pe mine mă fascinau tot atât de mult cum mă și îngrozeau. Pentru mine ar fi fost o condamnare să fac așa ceva, dar el nu obosea. Într-o zi, țin minte că m-a întrebat din senin:

sala asta este mai mult lungă sau mai mult lată?

ce vrei să spui? am zis eu privindu-l nelămurită.

Nu prea ai discernământ, colega.

Măi, asta e o întrebare de manual?

Tu ce crezi?

Ce se testează cu ea?

Discernământul psihopaților și al sociopaților. Adică al acelor categorii de oameni care pot comite crime. Îți dai seama ce ordinărie? Iar acesta e un tipar interogativ. De aici pot ieși multe întrebări: Biroul e pătrat sau dreptunghiular? Ușa se deschide pe stânga sau pe dreapta? Lumina e aprinsă sau stinsă? Dacă răspunsul e corect, înseamnă că psihopatul are discernământ. Ha!

Știam că așa se petrec lucrurile. Priveam gânditoare pe fereastra biroului. Ștrandul era pustiu. Era început de noiembrie și vântul smulgea ultimele frunze de prin copaci. Tipicarul părea că se cufundase iarăși în lectura sa zilnică. Nu era un om foarte vorbăreț. Își calcula enunțurile la milimetru ca un croitor căruia îi este teamă să nu cumva să taie mai mult sau mai puțin de cât este necesar. Nu voiam să-l provoc, de altfel, nu o făcusem niciodată, însă simțeam nevoia să adresez o întrebare cuiva, chiar dacă nu aveam să primesc un răspuns.

andrei, tu crezi că Dumnezeu judecă așa cum judecăm noi cazurile, spețele?

Nu s-a grăbit să-mi răspundă. Părea că nici n-a auzit întrebarea. Sau poate că știa că nu așteptam neapărat un răspuns. Cine putea să-mi dea un răspuns la această întrebare decât numai Dumnezeu? Dar...

de ce nu-L întrebi pe Dumnezeu? a spus el.

Am fost încântată de acest răspuns-întrebare. Într-adevăr, nu avea cum să-mi răspundă la ceea ce întrebasem decât tot printr-o întrebare. Tipicarul era inteligent. Nu mă dezamăgise elaborând un răspuns teologic cu argumente care m-ar fi făcut probabil să mai fumez o țigară în timp ce urmăream frunzele neputincioase legănându-se prin aer și așternându-se ca un lînțoliu pe pământul jilav. Mă făcuse curioasă. Chiar așa, de ce nu m-am gândit niciodată să-L întreb pe Dumnezeu cum judecă El? Nu aveam încredere că-mi va răspunde sau cum? Sau mă temeam că modul în care judec eu lucrurile se deosebește de cel al Instanței Supreme?

Întrebarea „Doamne, ce gândești Tu despre viața acestui om?” avea să puncteze cumva propria mea viață, însă nu constant. Se întâmpla la anumite momente. Mai ales atunci când acuzam o ușoară oboseală sau când atingeam exasperarea. Nu așteptam să-mi răspundă. Sau, mai bine zis, nu credeam că e posibil să-mi răspundă. Adresam întrebarea pentru a marca limita gândirii mele. „Doamne, ce gândești Tu despre viața acestui om?” însemna „Eu nu pot gândi mai mult, dar nu reușesc să mă împac cu o astfel de evaluare!”

Din 2001 încoace, trăisem aproape continuu la limita gândirii mele, în sensul că experiența mea înregistra zilnic cazuri noi, de graniță, care trebuiau evaluate cu foarte mare atenție. După reorganizarea departamentului de Diagnoză și Pattern Comportamental, Tipicarul nu mai intra în noua schemă de lucru. De fapt, nu doar el, ci majoritatea. Cei mai mulți nu se prezentaseră la examen. așa că a trebuit să-mi iau rămas bun de la Blondul mucalit, de la Don Juan, de la Tipicar. Geta nu prinsese post în X, ci în Timișoara. Avea să revină după câțiva ani, când din vechiul grup nu mai rămăseserăm decât eu, Filip Podaru și Alice.

În acea zi de mai 2008, când se împlinea un deceniu de când lucram în calitate de expert în Diagnoză și Pattern Comportamental, picasem într-un soi de melancolie pe care efectiv nu puteam să mi-o reprim. Mergeam agale înspre Palatul Justiției și mă gândeam la zilele de început. Reiterasem parcursul meu profesional, munca mea în toată această perioadă, și observasem că uneori aveam o încordare pe care

în urmă cu câțiva ani nu o aveam. Se acumulaseră gânduri noi, întâmplări noi, iar societatea părea tot mai puțin răbdătoare. Unde era oare Tipicarul, atât de metodic și lent? Unde era Don Juan, inteligent și șarmant? Unde erau Blondul mucalit care de câte ori intra în birou exclama: „Oh, Sanda!”? Unde erau zilele acelea de demult? Oare trecuse atât de mult de atunci sau melancolia mea dilata temporalitatea neverosimil?

Îmi trecu prin minte, cu totul neașteptat, ziua aceea în care Don Juan venise răvășit, palid, vizibil marcat. Plângea. Aflasem între timp ce se întâmplase. Un deținut a solicitat să stea de vorbă cu el. Era contabil, avusese un minus în gestiune. Comandantul a respins cererea pentru acea zi. Deținutul a țipat: „Măine va fi prea târziu!”. A doua zi, deținutul a fost găsit mort. Don Juan repeta printre lacrimi: „Eu cred în îndreptare, eu cred în reabilitare, mai există iertare!” Am fost năucită.

Apoi gândul mi-a alunecat în altă parte. În urmă cu vreo două zile mă întâlnisem cu colonelul

M. Și el dispăruse din schema Departamentului de Diagnoză și Pattern Comportamental. Timp de cinci ani fusese șeful nostru. De fapt, era unul dintre fondatorii proiectului pilot. Un tip extrem de fin și de inteligent. Am discutat scurt despre serviciu, familie, politică. Apoi i-am Adresat o întrebare care mă rodea de ceva vreme:

cum vezi lucrurile acum? A trecut mai mult de un deceniu...

Așa e. Timpul a trecut. Nu știu dacă e bine că-ți spun, dar sunt îngrijorat. Diagnoza și Pattern-ul comportamental în România pare să fi apucat pe un drum care nu îi este propriu. Știi la ce mă refer.

La arestări?

Da. N-ai observat un lucru? Din statistici reiese că Departamentul de Diagnoză și Pattern Comportamental autorizează un anumit număr de condamnări. Ca și cum ar avea o normă. Iar asta înseamnă că...

Își refuză statutul.

Ei bine, evidența asta mă nelămurește.

Ne despărțisem așa, fără alte vorbe. Continuasem raționamentul colonelului, dar nu găsisem o explicație mulțumitoare. Era o anomalie.

Așa reieșea din statistici. Acum, că intram pe holul instituției, mă găseam la fel de confuză. Purtam peste tot cu mine nelămurirea lui. Poate simțeam nevoia să împărtășesc cu cineva acest impas, dar în birou nu era decât Filip Podaru. Nu aveam chef să-l abordez. Era mai degrabă un bufon. Părea simpatic la prima vedere. Burta îi spârgea mai mereu nasturele de la cămașă și devenea dizgrațios. Avea în schimb o versatilitate care îl ajuta să iasă „basma curată”. Era alunecos, genul dispus să-și vândă repede „coloana” pentru a-și atinge scopul.

ce faci, soro? Te-ai pierdut prin spațiu? Avem ședință!
vin imediat!

L-am lăsat să iasă din birou. Mi-am aranjat părul în oglinda micuță pe care o purtam în poșetă tot timpul și am plecat către sala de ședințe. M-am asigurat că mișcărilor sunt destul de elastice pentru a nu întârzia. Am intrat în sală și mi-am ocupat scaunul. Nu începuse. Discuțiile în surdină îmi făceau bine. Eram un pic absentă. și melancolică. Pentru moment doar, mi-a trecut prin cap o întrebare, dar am abandonat-o repede: Ce căutase Bufonul în biroul meu? Am ridicat privirea într-o doară și am văzut o gură vânoasă și mare cu buze cărnoase căscând generos. Știam că Bufonul nu-și permitea încă o mișcare greșită. Adormise într-o ședință, în timp ce o colegă prezenta un material, și se trezise în hohotele noastre de râs. I s-a părut umilitoare situația și a sărit ca ars: „Ce puii mei nu vorbești mai expresiv? Zici că faci sofroterapie.”

Colega care prezentase atunci materialul venise la noi după noul început. Acum stătea în stânga mea. Am privit-o câteva clipe. Gesticula în timp ce-i spunea nu știu ce lui Sissi. Era din X și repeta obsesiv că ea e „destupată la minte”. Așa i-am și zis: Destupata. Ea, dar și celelalte fete erau juriste. Le percepeam în funcție de tipul general în care se încadrau. Frumușica venise de la Cluj-Napoca, Sfătoasa de la Caraș Severin, iar Sissi era din Craiova. Însă cea mai înflăcărată admiratoare a lui Alice Dinescu era Scorpia, colega venită de la Baia Mare. Toate îmi erau dragi. Cu timpul, pe Bufon l-am asimilat fetelor. Rămăsese singurul bărbat din colectiv. Și era Bufon.

Alice fusese numită șefa Departamentului de Diagnoză și Pattern Comportamental în urma unui interviu motivațional la care nu

se mai prezentase nimeni altcineva. Până atunci fusese la Departamentul „Programe” și dovedise o știință aparte în inițierea de proiecte pentru accesarea fondurilor europene. Avusese birou separat și program diferit: de la 12 până târziu. Nu de puține ori o apuca noaptea. La absolvirea cursului, am întrebat-o dacă își susține lucrarea în sesiunea din vară. Mi-a răspuns atunci categoric: „Nu, trebuie să lucrez metodic, pretențiile sunt mai mari în cazul meu decât în cazul vostru”. Țin minte că am zâmbit și am zis: „Qui potest plus, potest minus”. Ea a râs cu poftă și mi-a dat dreptate: „Așa e. Cine poate mult, poate și puțin, nu poți străluci continuu.”

După multitudinea proiectelor de atragere a fondurilor era cunoscută la minister. Ministerul o folosea pentru diverse proiecte și programe de finanțare. Obținuse câteva succese răsunătoare: fonduri, dotări, autoturisme. Era cea mai importantă „figură” din țară în domeniul Diagnozei și Pattern-ului Comportamental. Extrem de inteligentă și creativă. Ocupase un timp postul de asistent universitar la catedra de Comunicare din cadrul Facultății de Relații Publice din Timișoara. Nu-i contesta nimeni calitățile intelectuale și inteligența relațională. Eu țineam mult la ea și o admiram.

M-a mirat când pe uși au apărut noi afișe. „Aici locuiește o masă critică de oameni inteligenți”. Am râs. Interesant! Am întrebat în jur cine scrisese asta. „Alice”. Era o treabă bună, dar de ce „masă”? Suna incitant, dar de ce „masă critică”? Cu timpul, interogațiile mele au devenit retorice.

Apoi ședința a început. Se discuta cazul unui tânăr care condusese fără permis. Pe scurt, tânărul, aflat la o petrecere, primește vestea că mama sa a făcut accident cerebral. Roagă pe prietenii săi să-l ducă imediat acasă, dar niciunul nu se încumetă deoarece consumaseră băuturi alcoolice. Cineva îi dă totuși mașina era o distanță de 10-15 kilometri până la domiciliul mamei iar tânărul, care băuse și el la petrecere, are un accident fără victime. Infrațiunea era evidentă. Într-adevăr, el era înscris la un curs de specialitate, dar nu aplicase încă. O situație conflictuală, deci. Alice ne-a întrebat pe fiecare cum gândim și ce măsură se impune.

Eu cred că i-ar trebui vreo câțiva ani de închisoare să se învețe

minte să nu mai braveze. Putea ucide pe cineva.

Are dreptate! o aprobă Bufonul pe Scorpie, fixându-ne pe fiecare.

cred că este evident că în acest caz ne punem cu toții de acord. Acest individ merită o pedeapsă dincolo de gratii! interveni Alice.

Intervenise fără să ne dea voie și nouă, celorlalte juriste, să ne exprimăm liber punctul de vedere. M-am uitat la Destupata, la Frumușica și la Sissi. Toate o încuviințaseră pe Alice. Sfătoasa se făcea că răfoiește un dosar. O secundă mi-a trecut prin minte că acesta este un mod subtil de a manipula. Nu eram de acord cu o astfel de evaluare și nici cu un asemenea mod de a influența.

Am decis să-mi spun răspicat opinia.

dacă tânărul acesta primește 3-5 ani de detenție, îl distrugem pe viață. Vă dați seama? Știți ca și mine că închisoarea este un cuib de homosexualitate. Din atâtea cazuri nu ați observat că persoanele care își încheie detenția sunt mutilate sufletește, prăbușite fizic și psihic?

Se lăsase liniște. Bufonul rânjea. Celelalte fete se uitau către Alice, atunci când își ridicau privirile din agenda în care notaseră acordul referitor la condamnarea tânărului fără permis. De mai demult observasem o schimbare de atitudine la colegile mele. Mi se părea abject să cânti în strună cuiva, fie el șeful, iar ele asta făceau. Alice manipula, iar ele îi cântau în strună. Surprinzător, Alice a zâmbit și a declarat lucruri care le-a făcut pe fete să nu mai înțeleagă nimic, iar pe Bufon să se tragă nervos de gulerul cămășii.

ecaterina a exprimat un punct de vedere pertinent și trebuie să ținem cont de el. Eu nu sunt împotriva unei pedepse în libertate. Numai să întrunim consensul general. Ce părere aveți?

Toți au fost de acord. Rămânea ca eu să mă ocup de acest caz și să stabilesc datele de întâlnire cu persoana aflată în arestul Poliției. Au mai fost câteva lucruri de pus la punct și de semnat procese-verbale, apoi ne-am împrăștiat pe la birouri. îmi trecuse starea de melancolie. Nici nu-mi mai aminteam de ea. Eram acum pradă unei impresii puternice pe care mi-o lăsase această ședință de lucru. în primul rând, asistasem la o demonstrație de forță a șefului Departamentului de

Diagnoză și Pattern Comportamental care, fără să ridice tonul, fără un prea mare efort de convingere, influențase luarea unei decizii. În al doilea rând, atunci când avusese în față o opinie contrară, argumentată, pertinentă, îi acordase toată importanța, revenind într-un timp extrem de scurt, de la părerea inițială, ce părea definitivă, la o atitudine favorabilă argumentelor expuse de mine. Mi se părea primejdioasă această forță a gândirii (oare era gândire?) care putea face astfel de devieri de sens cu aprobarea tuturor? Mi se părea neverosimil cum oamenii din jurul meu, colegile mele, abandonaseră școala rațiunii și a logicii care constituia fundamentul funcționării Departamentului de Diagnoză și Pattern Comportamental. Nu în ultimul rând, simțeam că, oricât aș vrea, nu pot să mă desprind de ideea că acesta fusese un avertisment de tipul: „îți dai seama ce pot face eu? Observi cum ceilalți mă aprobă în orice decizie aș lua?”

În ziua aceea am stat tăcută și gânditoare. Mai apoi preocupările acestea s-au mai atenuat. Zilele erau calme. Colegele mele nu puteau fi decât vesele. Deseori ne duceam și serveam un profiterol la „Narcisa”, vorbind câte-n lună și în stele. Alice venea cu noi. Privind-o cu totul întâmplător, am avut o revelație: ea era Executanta. Cea care făcuse urările la nașterea unei noi echipe de lucru. O ființă inteligentă. Iubea puterea și știa să-i atragă de partea ei pe oamenii care nu o aprobau întru totul. Peste numai o lună trebuia să plece, pentru zece zile, într-un schimb de experiență în Țara Galilor. Putea să aleagă pe oricine. Putea s-o aleagă pe Scorpie, susținătoarea ei fidelă. M-a ales pe mine. Aproape zilnic ne făceam planuri.

LAGĂRUL EXPERIMENTAL ZION

SEXTUS

Primele teme obligatorii. Politica penală represivă

Descoperisem lucruri incredibile. Experiența mea era destul de mare pentru a mă avertiza asupra unor evenimente care se derulau sub ochii mei și ai celor de lângă mine, fără să aibă un efect imediat. Soțul meu, un om extraordinar, mă întreba în fiecare zi ce mai este pe la Tribunal.

nu se întâmplă nimic deosebit!

executanta?

e tăcută în ultima vreme. Dar politicoasă. Pare că ceva o macină.

Într-adevăr, nu se întâmpla nimic deosebit, în sensul derulării unor evenimente exterioare care să tensioneze atmosfera. Și totuși lumea mea lăuntrică era neliniștită. Probabil că asta simțea și Radu, soțul meu. Dar nu aveam ce să-i spun, fiindcă totul era nedeslușit. Erau aspecte pe care trebuia să le pun cap la cap.

Din anii studenției, observasem că profesorii universitari nu puteau fi abordați pe tema adevăraților infractori care nu ajung pe culoarele tribunalelor. Se vorbea doar despre infraționalitatea descoperită și cea nedescoperită. Pentru mine răspunsul a venit cu timpul. Acum știam că există mica infraționalitate și marea infraționalitate. Auzeam, șoptindu-se uneori, despre infraționalitatea „gulerelor albe”. După atâția ani de practică judiciară înțelegeam un aspect contra căruia mă opuneam din răspuțeri. Pușcăriile se umpluseră cu „găinari”. Cine dăduse ordinul care era atât de bine executat? După calculele mele, 60-70% nu aveau ce căuta acolo, iar 8-10% erau complet nevinovați.

La început nu înțelegeam ce interes ar putea avea cineva să nu fie favorabil achitării atunci când evidența reiese din probe, din interviuri, din neconcordanța în declarațiile unor martori. Ulterior am descoperit că axiologia suferea deplasări stranii. O achitare era considerată o palmă pe obrazul procurorului. Procurorul e și el subordonat ierarhic. Șeful lui trebuie să-i confirme „soluția”. Rechizitoriul este rodul muncii lui laborioase. Acesta este actul de inculpare. Cine-și permite un dușman periculos pentru un „găinar nenorocit”?

Era destul de limpede că principiile Justiției erau sacrificate în favoarea unei statistici. Colonelul M. avusese dreptate. Există un „imperativ”

al condamnării care servea unei platforme de gândire intens mediatizată în România: „lupta anticorupție”. Aveam rapoarte pe țară, situații de raportat urgent la UE. Nu prea aveam cu cine să dezvolt subiectul acesta și mă trezeam vorbind soțului meu.

radule, gândește-te la un arestat preventiv. Aceasta este o măsură preventivă, nu o condamnare. Dacă judecătorul are dubii în privința vinovăției? Are cineva curajul să-l achite?

de ce i-ar fi teamă? Nu înțeleg. Doar își face datoria.

se întâmplă ceva... Toți tremură. Înainte nu era așa.

poate ți se pare...

radule, unde s-a mai pomenit spectacolul acesta sinistru, dansul acesta macabru pe note metalice, de cătușe?

nici mie nu mi se pare normal, dar...

cine a dat tonul acestei parade? Căci este un circ pentru pornirile nesățioase ale unor minți perverse.

Radu butona telecomanda. Apoi s-a oprit la un meci de fotbal. M-am retras în camera-bibliotecă. Am stat un timp nemișcată ascultând întrebările lăuntrice care mă asaltau. Unde erau profesorii universitari, teoreticieni ai dreptului, formatori de opinie, de caractere, de specialiști?

De ce tac? Nu cumva fiindcă prin tot ceea ce se întâmplă li se poruncește să tacă? Să tacă sau să moară? Iar a muri e înspăimântător. Deși nici a tăcea nu e foarte liniștitor. Cine-și asumă comportamentul nesăbuit de a pierde totul, poate chiar viața? Poate vreun nebun, vreun mistic, vreun psihopat, vreun dezaxat. Poate unul cu delir.

Cu câțiva ani în urmă, făcuse multă vâlvă în țară cazul procurorului Bogdan Cristescu. Fusese sinucis. Ce mai rămânea acum, la aproape zece ani de la moartea lui în slujba Justiției? Un gust amar. Gustul amar al blazării. Oamenii erau idiotizați de serviciul prost remunerat, de bătaia de joc a politicianilor, de umilințele la care erau supuși zilnic și de spectacolul grotesc al emisiunilor televizate sub nămolul cleios al cărora era îngropat gândul viu, rațiunea trează. Nu numai pentru oamenii simpli, dar și pentru intelectuali sau pentru cei mai mulți oameni din domeniul Justiției, procurorul Bogdan Cristescu era un biet „sinucigaș”. Un „fraier”.

Eu nu credeam așa. Sunt momente în viață când un om se află în pragul unei mari ezitări. Iată că mi se întâmpla și mie! Înțelegeam că astfel de „exemple”, cum era moartea procurorului Bogdan Cristescu,

se propuneau pentru a încuraja abandonul. Și, atunci, justiția de cine mai era slujită? Dacă renunțăm toți, dacă ne fac să ne fie teamă, pe mâinile cui lăsăm justiția? Dar familia? Cum te poți angaja într-o luptă cu sistemul acesta opresiv când ai familie? Fiindcă lucrătorul în domeniul Justiției devine o amenințare pentru propriii săi copii, pentru propria sa soție, pentru propriul său soț.

Am pus în balans toate acestea, în timp ce-mi schimbam poziția în fotoliu, fiindcă îmi simțeam picioarele amorțite. Aveam de gând să lupt. Pentru aceasta studiasem, cercetasem, mă zbătusem până în acel moment. Pentru a fi de partea adevărului, nu de partea fricii care se naște din amenințare. Nu ajutam pe nimeni dacă renunțam. Trebuia să-mi adun toate forțele și să-mi fac cât mai bine treaba. O făcusem și până acum. De acum înainte, însă, eram determinată să fac să iasă la lumină ceea ce se insinua atât de perfid în sistemul judiciar. Am spus că am fost în pragul unei ezitări, dar a fi în pragul unei ezitări nu înseamnă a ezita. Sigur, n-aș fi vrut să-mi pierd serviciul, să-mi distrug viitorul, să-mi zădărnicesc truda și munca anilor trecuți. Dar nici să devin călău executant nu puteam. Simțeam că am convingerile și valorile mele și că nimeni nu mi le poate schimba orice ar face.

Îmi părea rău de mama. Avea să înțeleagă mama lupta mea? Mai târziu, peste câțiva ani, aveam să aflu că mama uda în fiecare noapte perna pe care-și odihnea capul. O uda cu lacrimile pe care nu putea să și le oprească gândindu-se la chipul nevăzut al adversarului cu care mă confruntam. Pe mama o iubeam, pe Radu îl iubeam, dar pentru nicio iubire din lume nu puteam renunța la speranța pe care o aveam în privința Justiției nepătate, nemânjite de sânge nevinovat. Lucrurile se petreceau cumva invers. Tocmai pentru că-i iubeam pe aceștia atât de mult, simțeam că am datoria să lupt pentru dreptate. Pentru mine dreptatea nu fusese niciodată o himeră, așa cum se exprimau tot mai clar cei mai mulți dintre avocați, procurori, judecători sau juriști.

Se împlineau aproape trei ani de la modificările legislative din 2008-2009. Atunci apăruse conceptul de luptă împotriva corupției. Apăruseră noi instituții de forță, o nouă mișcare. Observasem îngrijorată că începe să se schimbe trendul. Cineva sau ceva schimbaseră politica penală. Conceptul în sine era nobil, superior, lăudabil. Corupția

trebuia diminuată. Dar, paradoxal, unii factori de decizie erau puși în funcții-cheie tocmai pentru a o proteja. De aici se năștea o confuzie națională. Toată lumea se lupta împotriva tuturor. Toți se luptau împotriva lumii întregi. Se auzeau mârâielile cățelandrilor din politică, gata de a sfâșia pe oricine îi împiedică să treacă mai departe. Mârâitul devenise o reacție a românilor sufocați de atâta nedreptate. Cine nu mârâia era suspect, cine nu utiliza discursul mârâitor era un posibil susținător al corupților. Se dorea o Românie a marilor corupți, a micilor și mijlociilor corupți. Ce demonic! Țara devenea un întins ideal pentru „vânătoarea de vrăjitoare”.

Nu credeam că era o luptă reală. Era doar un concept nobil transpus pe un fals fundament. Se practica exact, după o agendă necunoscută omului de rând, arestul preventiv. Pentru luarea acestei măsuri motivația era următoarea: „Există suspiciuni rezonabile”. Rezonabil este un neologism. Vine din franțuzescul *raison*, care înseamnă dreptate. Așadar „suspiciuni îndreptățite”, „îndreptățite” de ce? Așa stătuse bietul Condrea 11 ani în închisoare nevinovat. În închisoare fusese violat, torturat, batjocorit. Pedofilii sunt torturați rău în închisoare. Condrea era un inocent. Fusese condamnat pentru viol și omor comise asupra unei fete. Era complet nevinovat. A fost zăpăcit mai bine de un deceniu în bățai și batjocuri. Cineva a dispus efectuarea unei expertize ADN. Nu avea nicio legătură cu fapta. A mai trăit un an după ce i s-a stabilit nevinovăția, fiind declarat erou post-mortem.

Mă simțeam vinovată. În fapt, noi toți eram vinovați. Laolaltă. Lucrători în Justiție și nelucrători în Justiție. Acestui om i se furaseră 11 ani din viață. Cine-i furaseră? O abstracțiune? Un sistem? Nu noi? Nu pusese răm noi umărul la acest furt abominabil? Și câți ani nu se furaseră atâtor oameni nevinovați? Puteam duce noi aceste grele poveri? Saci întregi, nu de bani, ci de ani pe care i-am legat tacticos la gură, crezând că ne facem datoria de magistrați și experți în Justiție. Cine comanda acest furt care se făcea cu mâinile noastre? Cine ne voia atât de mânjiți, călăi ai semenilor noștri? Și oare nu avea să se întoarcă toată această campanie împotriva celor care o aplicau riguros? Nu cumva noi vom fi următoarele victime? Cei care ne complăcuserăm în a fi instrumentele morții unor oameni a căror viață nu ne interesa?

Cazul Marin Condrea fusese descoperit prin pronie divină (altfel, era imposibil). După zeci, sute, mii de memorii, după 11 ani, cineva a răsfoit dosarul și a zis: „Există ceva care nu se leagă. Cum ar ieși oare un test ADN?” Un procuror care nu înainta cu gașca. S-a făcut și o exhumare. Și s-a dat în vileag tot neadevărul. Procurorul care-l făcuse să înfunde pușcăria nu a fost o clipă în primejdie să-și ia pedeapsa meritată. Dar cine plătește pentru aceste grave erori judiciare?

Mama lui Marin Condrea i-a supraviețuit. A plâns 11 ani. După 11 ani, l-a plâns din nou. A trăit în urma lui cea mai neagră sărăcie. Ea fusese singura care l-a crezut. Ticăloșii! În tot acest timp, adevăratul criminal s-a plimbat liber. Cine o fi fost? L-o fi acoperit cineva? Înțelegeam de aici un adevăr sfâșietor: răul nu este singular: are multe fațete, multe muchii, multe tentacule.

Cazul Crinel Sorescu mi se părea, la rândul lui, o „demonstrație”. Adică, „iată ce se întâmplă atunci când...” Mă întrebam, e adevărat, cum e să te trezești într-o dimineață inculpat într-un „dosar”? Așa i se întâmplase lui Crinel Sorescu, la 32 de ani, fiind inculpat, printr-un denunț suspect, într-un dosar în care era acuzat de trafic de influență, deoarece ar fi primit 30000 de euro mită în calitate de fost șef al Corpului de Control al ministrului integrării și șef al structurii de securitate al OPSPI din MEC. Mita nu a fost dovedită niciodată, iar Crinel Sorescu a decedat în mod suspect în timpul procesului. Arestarea din 2006 fusese necesară pentru că Crinel Sorescu colabora cu cei din SRI și aflase multe lucruri incomode. De pildă, în timpul misiunilor din țările africane intrase în posesia unor informații legate de o adevărată rețea infracțională privitoare la afaceri cu petrol în care erau implicate nume grele din lumea politicii românești. Evident că raportul medico-legal a stabilit că moartea lui a fost patologică, neviolentă. Crinel Sorescu declarase în fața judecătorilor, la primul termen de judecată, în 23 martie 2007, că va dezvălui tot ce știe la următorul termen. Nu l-a mai prins. A murit, otrăvit cu cianură, chiar cu o zi înainte de al doilea termen al procesului.

Nu aveai cum să nu te cutremuri. Minți criminale controlau instituții de forță în România, iar noi eram marionete. Ne făceam că

inițiem analize criminologice și că investigăm, când, în fond, giram o atitudine contrară statutului de funcționare a Departamentului de Diagnoză și Pattern Comportamental. Aș minți dacă aș nega faptul că nu erau momente în care gândeam la ce i se întâmplase procuroarei Leonora Șofron. Murise pe 31 iulie 2006, la vârsta de 44 de ani. Era un magistrat de excepție, din cadrul Direcției Naționale Anticorupție, care instrumenta în acea perioadă unele dintre cele mai arzătoare dosare de corupție din România, precum „FNI” și „Banca Agricolă”, dar care se ocupase de dosare grele ca „Țigareta”, „Măgureanu-Giurtelecul Hododului”, „Iliescu-Costea”, „Eterna și fascinantă Românie” și „Ștefan Riza”. În 16 martie 2005, în timp ce se afla în biroul său din DNA, Leonora Șofron a căzut la podea, zvârcolindu-se de durere și țipând de durere în timp ce-și ținea capul în mâini. Colegii săi procurori au chemat ambulanța și ea a fost internată de urgență la Clinica de neurochirurgie a Spitalului „Bagdasar-Arseni”. Medicii de aici au demarat o procedură complexă de investigații. Timp de un an de zile, s-au făcut analize și operații nu doar în țară, ci și în străinătate unde au fost solicitați medici renumiți, dar nu s-a putut identifica natura durerilor procuroarei Șofron, ci doar că există semne clare de degenerare a creierului. Târziu, foarte târziu, a apărut raportul toxicologic care releva că Leonora Șofron a fost otrăvită sistematic cu aluminiu. Mă întrebam dacă are să se descopere vreodată cine era responsabil de otrăvirea procuroarei? De ce a trebuit să plătească așa de scump dosarele pe care le-a instrumentat? „Doamne, Tu cum judeci?”

Se putea întâmpla oricui, deci, cum s-a întâmplat în cazul procuroarei Șofron, ca un coleg de serviciu, administratorul, responsabilul de curățenie, informaticianul etc., să picure zilnic doze de aluminiu sau de cine știe ce altă substanță în cafea, suc sau apă minerală. Așa că nu vedeam de ce aș putea să mă exclud din situația aceasta atât timp cât nu abdicam de la principii, nu încurajam temenelele în fața șefului, nu știam să tac atunci când simțeam că e necesar să apăr cauza unui nedreptățit.

În camera-bibliotecă era o lumină discretă. Aprinsesem veioza doar, și polițele pline de cărți păreau cuprinse de umbre. Mi-am rotit

privirea în jur. Erau umbre, dar nu cuprindeau lumina.

— M-am ghemuit mai bine în fotoliu și am văzut icoana pe perete. Icoana pe care eu dorisem să o iau ca amintire din casa bunicilor de la Loamneș. Cu icoana aceasta dormisem la cap în tot timpul copilăriei mele și o simțeam ca pe o pază bună a casei. Era în ea un Dumnezeu care mă privea pătrunzător de ani de zile. În mână ținea bila verde pământul. Părea să spună că în grija Lui sunt toate evenimentele istoriei noastre pământești, iar în acel moment eram încredințată că nu poate fi altfel. Dacă ar fi trăit preotul acela din Ocna Sibiului, m-aș fi dus la el și l-aș fi rugat să-mi dea un sfat. Simțeam nevoia unui sfat. Atât de mult simțeam nevoia, încât m-am pomenit spunând: „Doamne, ce sfat îmi dai?”

Nu eram decât o credincioasă formală. Relația mea cu Dumnezeu și biserica era una discontinuă. Într-o duminică mă duceam, alteori puteam să lipsesc. Dar reușeam la marile sărbători să mă spovedesc și să mă împărtășesc. Răzbătea în aceste gesturi educația dată de bunica mea în copilărie. Aveam, desigur, slăbiciunile mele. Fumam enorm și niciodată nu-mi propusesem să mă las. Consideram asta o necesitate. Stările de tensiune mă determinau să scot imediat pachetul și să fumez.

Cu toate acestea, fusesem surprinsă să observ cum, în ultima vreme, eram atrasă de o istorie ascunsă și oarecum asemănătoare celei pe care eram pe cale să pășim unii dintre noi, în sensul că aflasem de intelectualii închiși la Aiud în perioada regimului comunist și vizitasem, dintr-un interes pe care nu-l disimulam, Râpa robilor, locul unde fuseseră aruncați ca niște gunoaie acești oameni. Înțelegeam că istoria deloc îndepărtată venea în întâmpinarea nevoilor mele de orientare într-o altă istorie, de data asta actuală, confuză, marcată de derapaje, și voiam ca și eu să mă apropiu de locul acela de suferință. Aparatul represiv al regimului comunist nu avea nevoie de minți capabile să-i facă pe cei mulți să gândească. Cei mulți trebuiau conduși prin frică, prin amenințări. Alcătuiau o colonie de neputincioși. Elementele de risc erau intelectualii, oamenii dispuși să gândească și să iubească adevărul indiferent de context. Intuiam exact psihologia criminală a statului-milițian: decapitarea elitei. La Aiud, intelectualii, la

Sighet fuseseră închiși politicienii, la Pitești, studenții, la Târgșor, elevii. Erau elementele care deranjau.

Acum, cei care deranjau erau procurorii, judecătorii, juriștii care nu erau „atenți” la „indicațiile” venite în legătură cu un anumit dosar. Cel care dorea să nu abdice de la principialitatea învățată în facultățile de drept, trebuia să garanteze statul de drept cu propria sa viață. Ca studentă, nu învățasem despre viață și moarte, ci despre principii, dar acum înțelegeam că principiile erau niște fapte plătând ucise de cele mai multe ori în fața celui pe care nimeni nu-l avertiza că a sluji justiția înseamnă a opri cu propriul tău piept lovitura de pumnal a asasinului. Atitudinea era una de blazare. Nimeni nu încuraja actele de eroism. În jur, oamenii preferau să nu iasă din cuvântul șefului. A gândi era primejdios. Dar eu știam ce am de făcut. Dumnezeu răspunsese la întrebarea mea.

SEPTIMUS

La cumpăna dintre ani: 2010-2011.

Un document uluitor scris de Executantă

Se apropia cu pași repezi trecerea în noul an. Cazuri obișnuite. Apoi câteva zile de vacanță. Am sărbătorit în familie și a fost minunat. În primele zile din ianuarie 2011, toate colegile au venit la serviciu și am decis să ne bucurăm servind câteva specialități din bucătăria tradițională românească. Executanta a venit la mine cu paharul de șampanie. Am ciocnit și m-a pupat pe amândoi obraji. Eram încântată. M-am uitat pe fereastră și am văzut fulgi mari și albi acoperind totul ca într-o poveste.

priviți afară, fetelor! E extraordinar! Ninge ca atunci când eram mică și stăteam la Loamneș, la bunici.

Fetele s-au repezit la geam. Am rămas toate câteva clipe nemișcate admirând frumusețea aceluia cadru. Râul duios era înghețat. Ștrandul aproape că nu se mai distingea. Iar noi eram strânse una lângă alta ca niște copii cărora li s-a deschis o porțiță în cer pe unde se strecurau toți acei fulgi de basm. Cine-i arunca de-acolo de sus? Cine le poruncea să danseze așa cum nimeni vreodată nu a dansat?

eu nu am chef astăzi să fac nimic, zise Sissi cu o sinceritate

dezarmantă în timp ce se așeza la masa pe care așteptau platourile cu salată boeuf, răcitură, caltaboș, lebărbuș, cârnați. Poate că voi sunteți altfel...

fată, îi spuse Destupata, nici eu n-am chef, dar ce-o să zică...? Tu pleci bine mersi în Anglia, nu te mai interesează, dar noi?

N-o să zică nimic șefa, sări Scorpia încurajator. Doar ați văzut că și ea a servit cu noi, a băut șampanie...

Ai dreptate, încuviință Frumușica. Astăzi e zi de bucurie și de petrecere. Dacă ar ști soții noștri ce fel „muncim” noi...

fată, al meu nu s-ar supăra, îi zise Sissi. Dar al tău, da.

cam așa e, completă Destupata. Al tău e gelos și te persecută. Ce să faci, dacă tu ești Frumușică...

haideți să toastăm, propuse Scorpia făcându-ne cu ochiul.

fată, ai înnebunit, vrei să ne ducem bete acasă? îi zise Destupata cu o falsă îngrijorare.

pentru noi toate și pentru șefa, urmă Scorpia cu paharul de șampanie în aer, ca să nu uităm niciodată de aceste momente și să fim mereu prietene!

uraaa! am strigat noi toate fără să mai ținem cont de gălăgia pe care o făceam.

acum e rândul tău, fată!

pentru familiile noastre, pentru soții și copiii noștri, toastă Sissi, să ne dea Dumnezeu sănătate că-i mai bună decât toate!

uraaa!

pentru zile fericite! închină radioasă Frumușica.

uraaa!

pentru un an cu împliniri și realizări profesionale, cu succese răsunătoare, pentru respect și datorie dusă la bun sfârșit! răsună glasul subțirel al Destupatei.

uraaa!

pentru gânduri frumoase, pentru recunoștință, pentru mulțumirea pe care o avem acum și pe care Dumnezeu să ne ajute s-o păstrăm tot timpul anului! își lansă toastul Sfătoasa care și ea urma să

plece ca procuror în Constanța.

uraa!

Venise rândul meu. Eram emoționată și am zâmbit fetelor. Apoi am devenit brusc serioasă și am ridicat paharul înaintea lor. Am simțit că nu trebuie să spun niște cuvinte oarecare, ci niște cuvinte care să exprime gândul meu, convingerea că justiția trebuie slujită cu orice preț.

este un moment important și aș vrea să nu uităm, nici măcar acum, că munca noastră presupune un comportament demn, o ținută deontologică ireproșabilă. Așadar, toastez pentru demnitate, pentru adevăr, pentru dreptate, valori pe care le văd atacate din felurite părți și pe care oricare dintre noi are datoria de a le apăra cu toată virtutea!

uraa!

Am glumit, am râs. Mă simțeam ca un copil răsfățat. Am vrut să-i mulțumesc pentru această atmosferă deosebită, dar Executanta intrase de ceva timp în biroul ei. M-am întreținut în continuare cu Sissi, cu sfătoasa, cu Frumușica, cu Destupata și cu scorpia. Bufonul se dusesse după prăjituri, iar Geta, Căprița, se scuzase, fiindcă avea băiețelul răcit și plecase.

Am rămas până târziu. Bufonul vorbea vrute și nevrute, uneori bătând câmpii, alteori sărind calul. Destupata râdea cu gura până la urechi, iar celelalte îi țineau hangul. La un moment dat, am văzut ușa biroului întredeschisă. Executanta ieșise probabil sau era înăuntru. M-am apropiat de ușă și m-am uitat. Nu era înăuntru. Poate că se dusesse la toaletă. Am vrut să mă întorc la locul meu, dar ceva mă îndemna să intru și am intrat. Pe biroul ei erau câteva foi scrise de mână. Un scris deslânat și pe alocuri fără diacritice care te incomoda oarecum la citit. De la primele rânduri am simțit că toată euforia aceea a sărbătorilor pierde din mine și că respirația mi se înțește fără ca eu să pot să o controlez. Citeam și plămânii mei, care nu mai erau plămâni, ci pungi de cauciuc ars, suflau nervos. Ceea ce aveam sub priviri era unul dintre cele mai cumplite rechizitorii la adresa mea.

Gestionarea dosarului de supraveghere Bontiș de către expertul în Diagnoză și Pattern Comportamental, Ecaterina Mateescu, în

maniera descrisă în secțiunea anterioară a raportului...

Care raport? Dumnezeu mare, era incredibil! îmi urmărea activitatea, mă supraveghea, îmi făcea raport... Către cine?

... releva deficiente serioase în înțelegerea corectă a esenței procesului de supraveghere. Activitatea de Diagnoza și Pattern Comportamental, în general, și activitatea de supraveghere a persoanelor condamnate, în particular, au un specific aparte care este dat de îmbinarea a doua componente majore: control și asistare. Abordarea integrată a acestor aspecte este un principiu fundamental în Diagnoza și Pattern Comportamental și se regăsește ca atare nu doar în întreaga doctrină de specialitate, dar și în Regulile europene în materie de Diagnoza emise de către Consiliul Europei Rec. CM (2010) în definiția noțiunii de Diagnoză.

Erau date citate din R. Canton, D. Hancock, Dictionary of probation and Offender Management, Willan Publishing, din L. Dumitrașcu, V. Schiaucu și M. Nedelcu, Manual de practică în domeniul reintegrării sociale și supravegherii, Ed. Oscar Print, 2004, din S. Poledna, Valori, principii și competențe profesionale în probațiune, un text pe care îl știam aproape pe de rost și care era inclus în Manualul de probațiune publicat la Euro Standard în 2008 sub coordonarea lui V. Schiaucu și R. Canton, din R. Burnett, K. Baker, C. Roberts, Assessment, supervision and intervention: fundamental practice în probation, text care făcea parte din Handbook of probation, Willan Publishing, ai cărei editori erau Gelsthorpe L. și Morgan R. Eram îngrozită.

Or, activitățile efective derulate de către d-na Mateescu în dosarul Bontiş relevă o absență cvasitotală a controlului, a monitorizării situației persoanei, a evaluării riscului acesteia de a comite noi infracțiuni, sens în care sunt încălcate prevederile art. 28 – 31 din HG nr. 1239/2000, după cum a fost arătat în secțiunea anterioară a raportului. În opinia d-nei Mateescu, condamnatul trebuie ajutat, trebuie susținut „să se apere” împotriva celor care vor să obțină revocarea suspendării executării sub supraveghere și care nu vor decât să-i facă rău.

În măsura în care o astfel de abordare ar fi singulară,

contextualizată într-o anumită manieră, ar fi probabil prea mult să catalogam o astfel de activitate drept o cutumă. Dar această „viziune” asupra procesului de supraveghere reiese cu prisosință și din alte dosare de supraveghere gestionate de d-na Mateescu. Sunt aspecte care denotă înțelegerea eronată a procesului de supraveghere.

Una dintre consecințele promovării unei astfel de abordări rezida în pierderea din vedere a scopului primar de funcționalitate a Departamentului de Diagnoză și Pattern Comportamental, prin expertii săi, anume: contribuția la creșterea gradului de siguranța publică. Diagnoza și Patternul Comportamental reprezintă o instituție care funcționează în primul rând în interesul public al comunității, este garanția în baza căreia judecătorul menține un infractor în comunitate. Abia în secundar, expertul în Diagnoza și Pattern Comportamental trebuie să fie preocupat de „binele” infractorului și aceasta nu ca scop în sine, ci ca mijloc de încurajare a procesului de reintegrare socială, ca o garanție de sporire a siguranței publice.

Erau citate o serie de prevederi din actele normative pe care eu, așa cum preciza textul documentului, le încălcăm: Art. 6 din Legea nr. 123/2000, Art. 1 din Regulamentul de ordine interioară al Departamentelor de Diagnoză și Pattern Comportamental.

Or, în procesul de supraveghere, d-na Mateescu ratează tocmai aspectul controlului și se postează într-un rol de asistent social a cărui sarcină este aceea de a ajuta oamenii pe criterii de „omenie, credința și convingere proprie”. Printr-o astfel de înțelegere a rolului pe care-l are de exercitat în calitate de expert în Diagnoza și Pattern Comportamental, d-na Mateescu iese din sfera profesionalismului și convertește scopul supravegherii într-o misiune cu caracter asistențial în care rolul de profesionist care își bazează autoritatea pe mandatul legal pe care-l deține este eludat. La finalul acestui raport va fi anexată o investigație care cuprinde exemple specifice din dosarul Bontiş. Există în practica d-nei Mateescu și alte situații în care dumneaei înțelege să se implice personal în relația cu persoane aflate în supravegherea Departamentului de Diagnoză și Pattern Comportamental sau cu alte persoane care au comis infracțiuni. Deși nu fac obiectul prezentei cercetări disciplinare...

Cercetare disciplinară? M-am ciupit ca să mă trezesc, dar n-am făcut decât să tresar de durere. Realitatea era mai cumplită decât orice coșmar. Auzeam ca prin vis hohotele de râs ale colegelor mele și vocea stridentă a Bufonului care răzbăteau de dincolo de ușă. aș fi vrut să-i chem pe toți la birou ca să-mi spună că nu e adevărat ceea ce citesc, că mi s-a făcut rău și delirez. Dar nu mai aveam forța să strig. Cititul unor asemenea acuzații, pe cât de grave pe atât de neîntemeiate în argumentarea lor, mă vlăguise.

Era adevărat că avusesem cu ea o discuție în contradictoriu. Să fi fost o lună sau mai puțin? Nu mai aveam claritatea timpului scurs, fiindcă gândul meu era amestecat și părea a se reîntrupa cu brutalitate din ceea ce tocmai aflasem. Dar știam precis că totul pornise de la dosarul acela în care eu nu am vrut să-mi însușesc comentariile și recomandările ei. I-am spus atunci: „Tu ți-ai pierdut busola!” N-am bănuît că din acel moment am dobândit un dușman redutabil. În dosarul Bontiș era vorba despre un condamnat plecat în străinătate. Executanta îmi ceruse să-i impun să se prezinte la mine în fiecare lună. Eu am refuzat. Mi se părea inuman și neprincipial să-l las fără loc de muncă, suprapedepsindu-l astfel. Era un om condamnat la o pedeapsă neprivativă de libertate, liber să plece în străinătate și să muncească după bunul plac. Am continuat lectura.

... amintim câteva exemple în acest sens pe care le consideram relevante în susținerea ideii de mai sus. Este vorba despre cazul Negru Aurelian, cazul Ariona sau cazul Daniela, aflate în gestiunea dnei Mateescu și pe care le propunem spre relocare unui alt expert în Diagnoza și Pattern Comportamental.

Erau date exemple și detalii care treceau drept argumente în susținerea ideii că am decredibilizat instituția în fața altor persoane sau instituții. Cel mai grav, însă, era prezentarea la instanța de judecată cu o solicitare contrară poziției oficiale a Departamentului de Diagnoză și Pattern Comportamental, fără înștiințarea șefului departamentului.

Se invoca articolul 64 din Legea nr. 123/2006. Mi-am pipăit fruntea. Era transpirată. Am vrut să mă întorc lângă fereastra unde simțisem că retrăiesc clipele copilăriei, dar mă îndoiam că voi mai ajunge acolo. De fapt, nici nu aveam încredințarea că voi ajunge să ies

din biroul ei. Când m-am uitat spre ușă, am văzut-o pe ea. Stătea acolo și-mi urmărea mișcările. Oare de când?

ai citit tot? mi-a aruncat ea cuvintele cu o stăpânire de sine ieșită din comun.

Nu mi-am închipuit că poți fi atât de...

Atât de cum? mă sfidă ea.

O iudă! M-ai pupat pe obraz, am ciocnit paharul de șampanie, ne-am urat mulți și fericiți ani și apoi tu ai venit aici și mi-ai semnat sentința. De ce? De ce m-ai condamnat, Alice? Ce ți-am făcut? Ți-am rănit atât de mult orgoliul încât să merite să inițiezi cercetarea mea disciplinară? De ce?

tu nu înțelegi? Ești contra curentului, fetiță!

cum adică? Dacă țin la principii, dacă iubesc dreptatea, înseamnă că sunt contra curentului? Alice, iartă-mă, nu înțeleg... Sunt colega ta...

colega mea? Tu nu mai ești colega mea, tu ești o condamnată!

o condamnată? Pentru ce? Nu mi-am făcut decât datoria...

oamenii ca tine sunt o piedică în calea noastră!

în calea voastră? Cum adică? Cine sunteți voi? Tu și cine? Alice, ne cunoaștem de atâția ani... Am fost plecate împreună... Am râs, ne-am îmbrățișat, ne-am vorbit ca niște bune prietene tot timpul... Cum e posibil?

nu e adevărat! Tu ești o creatură pe care nimeni nu te mai poate salva. Nimeni! Auzi?

— Alice...

ieși afară din biroul meeu!

Am ieșit împleticindu-mă. Când m-au văzut, fetele și Bufonul erau deja atenți la mine. Auziseră țipătul Odioasei și amuțiseră. Mă studiau și îmi făceau semne. Nu aveam niciun chef să le răspund. Am clătinat din cap și m-am dus de mi-am luat haina. Și geanta. Apoi am plecat fără să mai spun nimic. Afară ninge, iar eu simțeam că unde calc se topește zăpada. Ardeam. M-am oprit lângă un stâlp de iluminat și am plâns în hohote. Ce se întâmpla cu mine? Trebuia să ajung acasă și să-i povestesc tot lui Radu ca să mă liniștesc. Mi-am făcut curaj și am

pornit mai departe printre fulgii aceia amețitori, împiedicându-mă des pentru că nu eram atentă decât la gândurile mele atât de multe și încâlcite. Biblioteca mea era vraiste. Trebuia să mă adun și, pentru aceasta, mă opream din când în când, respiram adânc și căutam un reper după care să mă pot orienta. Se făcuse seară și eu încă orbecăiam pe străzi. Cine știe cât aș mai fi orbecăit dacă nu mă găsea Radu și mă aducea acasă?! Fusesse sunat de Sissi și pus în temă cu ceea ce se întâmplase la serviciu, iar el se îmbrăcase și venise cu mașina urmând itinerariile imagine pe care eu le-aș fi putut avea. L-am văzut și am plâns. Nu reușeam să mă stăpânesc.

ecaterina, iubita, mergem acasă... Va fi totul bine. O să vezi!

nu, Radu! Nu va fi bine! Ea m-a condamnat!

nu are nicio putere! Iar eu sunt cu tine.

Nu-ți dai seama, Radu, dar ea este foarte puternică. Mi-a dat senzația că nu vorbește pur și simplu. Vrea să mă îngroape. Mi-a deschis un dosar de cercetare disciplinară. Ți dai seama?

stai liniștită, eu sunt cu tine. Nu are să se întâmple așa cum vrea ea.

Am tăcut. Radu nu știa ce spune. Începea un război în care eu eram singură. Dar de ce? Nu înțelegeam. Era un orgoliu rănit? Sau referatele mele începuseră să deranjeze? Aveam cunoștințe comune, prieteni comuni, anturaje comune, petrecuserăm împreună timp îndelungat, erau deja treisprezece ani... Era posibil să mă atace cu atâta înverșunare? Atunci când avusesem o părere diferită de a ei, nu mi-o exprimaseram cu agresivitate, ci într-un mod civilizat, așa cum se face față de un om. Dar ea percepuase altfel? Se simțea complexată?

OCTAVUS

Timpul gândirii. Audierea de la București ianuarie 2011

Începând din acel moment, în viața mea s-a deschis un nou capitol. Un capitol tragic.

Chiar de a doua zi a dat o dispoziție să ne rotim în birouri, astfel ca ea să mă poată supraveghea mai îndeaproape. Am refuzat eu și cele două colege care se aflau cu mine: Căprița și soția colonelului M., venită la noi de la Tg. Mureș. I-am dat răspuns în scris. Asta a făcut-o să

ia foc. Știam de ce încerca să procedeze așa. Credea că eu sunt un lider informal de care ascultă toată lumea. În acest fel, colegii nu rămâneau multă vreme sub influența mea nefastă. Intenționa să ne rotească lunar. I se părea că am o putere atât de mare, încât voi zdruncina tot edificiul clădit de ea. Iar eu eram departe de o astfel de gândire. Era adevărat că mai toți colegii mei începuseră să-și însușească valorile pe care eu le apăram. Oficial, îi încuviințau toate deciziile, dar în ascuns, mă susțineau.

Cam pe la începutul primăverii, am observat că dosarele care-mi erau alocate aveau documentele aranjate diferit de cum știam eu. În lipsă îmi căuta prin dosare. Mă temeam să nu-mi sustragă ceva pentru a mă putea înfunda. Auzisem de la alți colegi juriști că își iau dosarele acasă în sacoșe pentru că nu au nicio siguranță la serviciu. Nu aveam voie să procedez așa, dar le-aș fi luat acasă, fiindcă orice fișet, orice dulap, orice sertar putea fi controlat de ea.

Apoi, situația în biroul meu s-a schimbat. Rămâneam cu Bufonul. Pe Bufon îl suspectasem de mai demult că mă spionează. Acum aveam confirmarea. Nici nu putea fi un om mai potrivit pentru așa ceva. Bufonul avea abilitatea să rădă și să facă tumbe când alții plângeau. Îmi impuneam, deci, să fiu foarte atentă la ce se întâmplă în jurul meu pentru a stopa din start tot ceea ce mă putea afecta sau învinui pe nedrept. Lucram ca și înainte, cu toată energia în slujba Departamentului și a omeniei. Nu mi-a plăcut niciodată ca un om să-și bată joc de un alt om sau, mai rău, ca o instituție abilitată cu stabilirea dreptății să-și bată joc de oameni nevinovați, deși evaluările și sentințele veneau tot prin oameni.

Mă cuprinsese o stare de febrilitate. Nu dormeam toată noaptea de teamă să nu întârzii la serviciu. Nu mai îndrăzneam să ies din birou. Eram atentă la toate sarcinile, la toate cazurile. Simțeam că sunt vânată. Nu se declanșase încă acțiunea de cercetare disciplinară, iar asta mă ținea într-o tensiune insuportabilă. Dostoievski avea dreptate. Nu moartea e cea care poate fi cea mai cumplită, ci așteptarea dinaintea morții. Și eu eram în situația de a sta cu o piatră mare deasupra capului, dar care întârzia să cadă din motive necunoscute mie. Poate că acesta era și sensul acestei tergiversări. Să creeze un

efect psihologic amplu care să mă facă să nu mai fiu atentă la sarcini, să nu mai gestionez cu luciditate dosarele încredințate.

Erau momente în care mă revoltam până peste margini. Ce făcusem, ce descoperisem de mă persecuta așa? Înțelegeam că Executanta era doar un instrument, acceptase să fie astfel, și mai departe nu înțelegeam. Mă blocam. Depindea oare postul ei de îndepărtarea mea? Nefiind căsătorită și având o relație intimă cu președintele tribunalului, mă determina să gândesc că pe plan local nu aveam cui mă plânge. Trebuia să fiu puternică. Să lupt.

În acest sens simțeam nevoia de a mă cerceta pe mine însămi. Ce făcusem atât de grav? Care era motivul acestui rechizitoriu? Am analizat fiecare etapă a vieții mele. Fusesem naivă? Nu crezusem niciodată că mi se poate întâmpla ceva rău. Iar acum simțeam lanțul strângându-se în jurul gâtului meu. Într-adevăr, nimeni nu mă putea împiedica să gândesc cu naturalețea cu care pregătirea mea, dar și conștiința mea îmi sugerau. Nu puteam să înțeleg. Trebuia să mai am răbdare și să aflu. Dar răbdarea părea să devină pe zi ce trece o piesă tot mai fragilă.

Între ianuarie și aprilie, Executanta a trimis memorii, petiții, plângeri la instituții centrale și locale. Astfel, după cum era de așteptat, Tribunalul X aflase că eu subminez autoritatea șefului departamentului. Ministerul Justiției luase la cunoștință că există un element turbulent în cadrul Departamentului de Diagnoză și Pattern Comportamental. Direcția de Diagnoză și Pattern Comportamental București era rugată să intervină de urgență. Direcția Contencios și Direcția Investiții s-au speriat pentru că făceam referire la o serie de nereguli în legătură cu sediul de la Y, un orașel al județului. Doamna Artemia Cenca, alias șefa antimafia din România, era atunci secretar de stat în Ministerul Justiției. M-a sunat îngrijorată.

secretar de Stat Cenca, la telefon. Sunteți Ecaterina Mateescu?

da, doamnă Secretar de Stat. Eu sunt. Cărui fapt datorez onoarea de a sta de vorbă cu dumneavoastră?

nu e nicio onoare, doamnă Mateescu, răspunse ea cu o anumită apăsare a cuvintelor din care se deducea că nu-i plăcuse

promptitudinea mea și că probabil se așteptase să cad de pe scaun de frică.

atunci despre ce e vorba?

dumneavoastră ați lansat niște acuzații deosebit de grave la adresa șefului Departamentului de Diagnoză și Pattern Comportamental din localitatea în care vă aflați și vreau să vă comunic faptul că ele nu s-au adevărit.

mă așteptam la lucrul acesta!

nu fiți impertinentă și ascultați-mă până la capăt! Nu s-au confirmat susținerile dumneavoastră cu privire la folosirea nejudicioasă a autoturismelor de serviciu de către șeful Departamentului. Sunteți pe fir?

da. Vă ascult cu atenție.

atunci vă atrag atenția că acuzațiile fără acoperire pot conduce la tragerea la răspundere pentru comiterea infracțiunii de denunțare calomnioasă. S-a înțeles?

doamnă Secretar de Stat, folosiți un ton polițienesc pentru a-mi închide gura, pricep lucrul acesta, nu sunt chiar atât de dusă cu pluta. Acum înțeleg că se întâmplă ori să nu aveți o informare suficientă despre ceea ce se petrece la X, ori să aveți informarea necesară, dar să vă comportați ca și când nu ați avea-o.

numai ceea ce ai afirmat este atât de grav, încât aș putea eu înșămi să te dau în judecată.

Dar nu mă cobor la mintea ta. Se pare că tu chiar ești un element recalitrant în cadrul Departamentului.

Și a închis telefonul. Îmi era limpede cu cine lupt. Cu gașca celor care își arogă o autoritate mai presus de principii, mai presus de omenie, mai presus de rațiune. Această gașcă, fără nicio frică, putea să calce peste orice ființă, fiindcă se hrănea efectiv din umilințele pe care le provoca celor din jur. Dar eu nu mă milogeam de nimeni. Nu aveam să cad în genunchi nici în fața Executantei, nici în fața președintelui Tribunalului care o sprijinea, nici în fața Secretarului de Stat Artemia Cenca. Probabil că asta așteptau, un semn de plecăciune, dar hotărâsem pe viața mea că nu se va întâmpla așa ceva. Din cauza atâtor

plecăciuni în fața ticăloșiei se ajunsese ca justiția în România să fie atât de schilodită. Eu nu aveam să particip la acest spectacol sinistru.

Într-adevăr, decisesem să atac și eu, conform dictonului: „Cea mai bună apărare este atacul”. În acest sens, redactasem un memoriu în care menționam faptul că foile de parcurs întocmite și semnate de șeful Departamentului cuprindeau destinații fictive, inexistente sau false, urmându-se destinații convergente intereselor personale ale șefului Departamentului. Independent de rezultatul investigațiilor pe baza dovezilor scriptice, exista o realitate faptică care justifica demersul nostru (al meu și al unora dintre colegi) de redactare a memoriului prin care s-au adus la cunoștința șefilor ierarhici (Direcția de Diagnoză și Pattern Comportamental din Ministerul Justiției) aceste aspecte. Chiar dacă deficiențele anterioare nu au reclamat identificarea unui vinovat, măsurile impuse pentru viitor (de contrasemnare a foilor de parcurs ale titularului cursei și interzicerea expresă a folosirii în interes personal a autoturismelor) au dovedit existența unor deficiențe organizatorice, funcționale, manageriale de lungă durată ce presupuneau asumarea unei răspunderi personale sau instituționale.

Într-un timp extrem de scurt, mi-a fost solicitată o întrevedere cu șeful Direcției de Diagnoză și Pattern Comportamental din București. M-am pregătit de drum. Plecam pe banii mei, transportul nu-mi era decontat. În compartimentul de tren, am avut timp suficient să meditez la starea jalnică a lucrurilor, la cât de jos se coborâse șeful Departamentului făcând aceste demersuri pentru a mă epuiza fizic și psihic, pentru a mă umili târându-mă în fața unor comisii plictisite, ironice, inumane.

Am spus că am avut timp de meditat și asta am făcut. Ceva mă frământa în legătură cu reacția pe care o stârnisem. Nu era ceva firesc. Nu era vorba de o percepție subiectivă aici, pentru că în mod obiectiv nu mă făceam vinovată cu nimic, altfel eram de mult arestată. Executanta ar fi jubilat. Dar nu era o vină obiectivă, o cauză clară, ci doar motive neîntemeiate care beneficiau de susținerea unor autorități dubioase. Munca mea era cinstită, relevantă, generoasă. Nu mă opuneam regulamentului sau legilor aferente domeniului Diagnozei și Pattern-ului Comportamental, ci doar unui singur lucru mă opuneam:

satisfacției de a condamna oameni.

Observasem că interpretarea pe care Executanta o dădea legii devenise împovăraătoare, represivă și coercitivă dincolo de limitele acceptabile. Era suprapedepsire. Toți se fereau pentru că verifica dosarele să vadă dacă nu cumva scapă vreun pușcăriabil. Parcă o întărâta ceva. Dobândise un apetit exagerat de a vedea suferință în jur. Avea mania să trimită oameni cu sau fără motiv întemeiat, la închisoare. Și găsea o teribilă împlinire în treaba asta. Încerca să ne transforme și pe noi în jandarmi. În condițiile acestea, gata cu evaluarea, gata cu analiza criminologică, gata consilierea. Eram jandarmi. Din cei înrăiți.

Mă interesasem și prin țară unde speram că se întâmplă altfel și că doar la noi este un caz nefericit, o conducere în manieră autocrată. Vorbind cu colegile din diferitele Departamente de

Diagnoză și Pattern Comportamental din țară, înțelesesem un aspect care îmi scăpase. Judecasem lucrurile izolat, iar asta nu îmi era caracteristic. Probabil motivul era starea de asediu în care mă aflam din pricina ordinelor tot mai agresive pe care trebuia să le punem în aplicare noi, cei de la Departamentul de Diagnoză și Pattern Comportamental. Mulți cred că mutilarea se petrece într-un anumit moment, printr-un accident nefericit. Dar se poate ca mutilarea să se petreacă în timp, iar tu să nu-ți dai seama ce se întâmplă cu tine, că tu nu mai ești tu. Pe seama acestei mutilări operate prin agresiuni repetate puneam izolarea gândului meu critic. Nu poți avea libertatea de a gândi atunci când te confrunți cu practica abuzivă de a acorda învoiri discreționare (după simpatiile personale ale șefului Departamentului). Nu înțelegeam ce înseamnă diferențierile și deciziile de tipul „tu meriți”, „tu nu meriți”, prin care șeful Departamentului acorda „indulgențe” sau penaliza după bunul plac. Și nici condiționările de tipul „tu nu mai primești învoire până nu mă sună soțul tău”. Într-o societate democratică, într-o instituție democratică, mi se părea nefirească situația de a lucra la SC „Alice” SRL, așa cum pe bună dreptate se obișnuia să se spună în instituția noastră. Acesta era doar un exemplu de abuz pe care mintea tulburată a unei persoane avide de funcție și putere l-a inventat spre a ne umili.

Dar ce ar fi trebuit să gândească mintea mea și nu gândise din cauza acestor presiuni inumane? În primul rând, din informațiile recepționate pe care le pusesem cap la cap, se părea că era vorba despre un adevărat program implementat în cadrul Departamentelor de Diagnoză și Pattern Comportamental din țară. Nu era nimic oficial, dar răzbătea limpede din ceea ce spusese ba o colegă, ba alta cu privire la realitatea necunoscută multor ochi. Înăuntrul acelor birouri, experții în Diagnoză și Pattern Comportamental urmau o direcție total contrară statutului disciplinei pe care o aplicau în dosarele alocate.

Părea de necrezut ca, într-un mărunț compartiment al Ministerului Justiției, să apară o inadecvare atât de evidentă. Dacă s-ar fi cercetat mai atent această inadecvare, adică dacă privirile noastre s-ar fi îndreptat cu onestitate spre ea, s-ar fi văzut că politica penală practică de instituțiile statului devenea uluitor de repede o politică represivă, că inclusiv instituțiile așa-zis protective se transformau în mecanisme de persecuție și chiar de tortură a omului mărunț. De asemenea, s-ar fi văzut că sistemul de Diagnoză și Pattern Comportamental, conceput să umanizeze Justiția și să aducă o alternativă la pedeapsa închisorii, devenea fățiș o armă de represiune folosită împotriva omului, fie el condamnat doar la o pedeapsă neprivativă de libertate. În loc să fie căutate resurse de a menține pe micii infractori pe cât posibil în stare de libertate, în mediul lor natural, Departamentul de Diagnoză și Pattern Comportamental își făcea un titlu de glorie din a îngroșa rândurile pușcăriașilor, de cele mai multe ori în mod nejustificat.

Involuntar, mi-am amintit că, la o ședință de lucru, șefa Departamentului de Diagnoză și Pattern Comportamental din X, Alice Dinescu, prezentase un caz „reușit”. L-a dat ca exemplu și ceruse tuturor experților să interpreteze legea în sens cât mai restrictiv, pentru, zicea ea, „a stimula sentimentul responsabilității condamnaților”. Exemplul era legat de o femeie de 70 de ani care anunțase că nu are bani să se prezinte la data fixată la sediul Departamentului de Diagnoză și Pattern Comportamental.

Acest exemplu sau altele pe care le trăiam, dar și multe altele aflate de la kolegele din alte zone ale țării, mă determinau să cred că

toate se datorează diferenței de percepție și de interpretare a normelor legale. În mod firesc, componenta de „control” se subsumează componentei de „reintegrare”. Așa gândeam că e normal. Controlul era perceput de către mine ca un mijloc de atingere a scopului final: îndreptarea condamnatului. Controlul excesiv și vânărea „opintelilor” condamnaților (de genul, întârziere de o zi sau imposibilitatea de prezentare a unor dovezi obiective), nu erau de natură să aducă nimănui beneficii. De asemenea, mai credeam că, în cadrul instituției controlului judiciar, componenta de control ar viza cu totul altceva: asigurarea prezentării persoanei la organele judiciare și protecția publicului, în principal, și nu reintegrarea socială a persoanei. Dar noi nu eram într-o astfel de situație.

Este foarte important de înțeles că performanța, în activitatea de Diagnoză și Pattern Comportamental, nu se măsoară în numărul dovezilor obiective care atestă controlul excesiv al persoanei, nici în intensitatea sentimentului de teamă cu care cineva se apropie de ușa Departamentului, ci în motivația persoanei de a schimba ceva în comportamentul său, în conștientizarea nevoii de a menține o relație constantă cu expertul responsabil de caz, bazată pe încredere. Nu era nevoie de control excesiv atunci când persoana te înștiințează în privința tuturor schimbărilor intervenite în viața sa, atât în privința măsurilor de supraveghere, cât și în probleme de viață: „Mi-a murit tatăl.”, „Am căzut pe mâna cămătarilor.”, „M-am certat cu colegul de serviciu.”, „Șeful nu mi-a plătit salariul”. Nu era nevoie de supracontrol atunci când membrii familiei condamnatului păstrau o legătură constantă cu expertul și îl înștiințau, cerându-i sprijin pentru toate problemele persoanei în cauză.

Gândeam că atunci când citim și aplicăm o lege trebuie să avem în vedere și spiritul acesteia, nu doar litera sa. Nu credeam că legiuitorul a dorit să vânam „opintelile” condamnaților pentru a înștiința instanța. Nu credeam nici faptul că a dorit să încarce activitatea judecătorului cu dosare fără obiect și nici să se cheltuiască banii statului pentru lămurirea unei situații ridicole. Dacă toți am fi conștientizat efectele detenției asupra persoanei, nu ne-ar mai fi fost atât de ușor să înștiințăm instanța, mai ales că aveam dreptul legal de a

evalua și aprecia necesitatea și oportunitatea acestui demers. Înscrierea în acest curent de gândire nu putea constitui un titlu de glorie pentru experții în Diagnoză și Pattern Comportamental.

Toate persoanele condamnate, aflate în stare de libertate, trecuseră prin filtrul cercetărilor judiciare, inclusiv judecătorești, poate prin toate gradele de jurisdicție, poate până la înalta Curte de Casație și Justiție. Gradul de pericol social al condamnaților, în majoritatea cazurilor, era unul scăzut. De aceea, expertul fusese investit de lege și de judecător, prin sentință, să-și facă datoria: redarea către societate a unei persoane care are nevoie de un imbold și de un minim de susținere.

Evident, nu eram avocat pro bono, nici partizan al infractorilor, nici maica Tereza (invocată de Executantă într-un mesaj trimis pe e-mail), ci eram un angajat care încerca să-și îndeplinească cu profesionalism atribuțiile de serviciu. Aveam convingerea că făcusem totul pentru a-mi păstra traiectoria profesională. Nu găseam cale de comunicare pe această componentă cu șeful Departamentului, de aceea, în virtutea prerogativelor legale, a principiilor și scopului Diagnozei, acționam în consecință. Dezacordul ei nu era susținut prin argumente care să poată combate susținerile mele și să mă convingă. De aceea poate că nici nu țineam uneori cont de recomandări. O consultasem pe marginea unui caz și îi expusesem punctul meu de vedere. Era vorba despre diminuarea frecvenței întrevederilor pentru o femeie care lucra în străinătate (fără forme legale) și care avea frecvența o dată pe lună. Mi-a răspuns: „Treaba ta, dar mai gândește-te, nu are contract de muncă”. Întrebarea mea a fost următoarea: „Dar dacă nu va avea nici pe viitor, eu trebuie s-o surghiunesc?”

Eram convinsă că trebuie să mă împotrivesc din răspuseri acestei politici represive, știind care sunt efectele închisorii asupra psihicului uman, mai ales în cazul minorilor. Dar mai era un aspect care mă revolta și căruia mă împotriveam. Era vorba despre supraaglomerarea penitenciară creată artificial, pentru ca anumite instituții să-și justifice activitatea și să-și consolideze renumele de instituții de forță. Adică de ce să fie normal ca instituțiile protective, create pentru a oferi alternative la pedeapsa închisorii, să devină

furnizori de „carne de tun pentru penitenciare”? Pentru că unii oameni s-au imaginat a fi verigi de bază în lupta anticorupție? Descopeream, astfel, că în sistemul de Diagnoză și Pattern Comportamental din România secolului XXI existau oameni care în alte epoci s-ar fi bucurat pe deplin de privilegiile și titulatura statutului de torționar.

Cum ajunsese societatea românească într-o stare morală deplorabilă? Mă interesau cauzele, fiindcă îmi dădusem seama că, urmând exclusivist evaluarea consecințelor, nu pot ajunge prea departe în înțelegerea fenomenului. Într-adevăr, era vorba despre un fenomen al înrobirii, fiindcă o societate liberă nu este atât de frecvent și agresiv supusă traumatismelor, umilințelor și demoralizării. Instrumentele prin care societatea românească postdecembristă era îngenuncheată erau vechile instrumente, așa părea. Nu se constituiseră din nou instituții de forță care controlau totul în România, dar eludau adevărul, atunci când interesul politicianist o solicita? Se puseseră bazele unei campanii împotriva corupției, iar președintele țării își motivase astfel candidatura cu numai doi ani înainte, și acțiunile instituțiilor abilitate, coroborate, trebuiau să curețe România de mafioți, de șpăgari, de bandiții cei adevărați. În locul împlinirii acestei promisiuni, care rămăsese doar la stadiul de lozincă electorală, românii se treziseră că trăiesc într-o țară în care orice cetățean este suspect de corupție. Suspiciunea nu mai plana doar asupra celor care comiseseră fapte deosebit de grave de natură penală, ci asupra tuturor. Arestările aveau în prim-plan pe 2-3 indivizi mai importanți, iar în rest contau pe „găinari”. Corupția mergea la braț cu anticorupția, în sensul că adevărații infractori rămâneau mereu în libertate. De ce se deschideau dosare pentru fapte comise în urmă cu 9-10 ani sau mai mult? Ce se întâmpla? De ce erau umplute pușcăriile cu infractori ordinari? Unde era infraccionalitatea reală?

De fapt, în acest sistem confuz de valori pentru care mulți dintre funcționarii din Justiție își dădeau acordul fără discernământ, corupții erau cei care urmăreau să se protejeze pe ei de cei care ar fi dorit să lupte cu această plagă a corupției. Dar cei care doreau să lupte împotriva corupției, cu toate că erau curați ca lacrima, pentru a nu fi șantajabili, nu puteau iniția o luptă reală pentru că nu dețineau

pârghiile puterii. Era trist. Poate și mai trist atunci când știai că Suedia ajunsese să-și închidă penitenciarele pentru că nu mai avea deținuți. Ale noastre erau suprapopulate cu micii infractori, accidentali sau „de ocazie”.

Sosise oare timpul să-i dau dreptate profesorului meu? Cu câțiva ani în urmă fusesem la înmormântarea lui. Era din Șoimuș, o localitate de pe lângă Deva. Îl apreciasem foarte mult pentru poziția sa demnă, pentru că se interesase de gândirea mea, pentru că nu ne trata ca pe niște roboței, ci ne stârnea a gândi. Acum tindeam să-i dau dreptate. Părea că venise timpul acela pe care el îl prevăzuse. Cuvintele lui fuseseră profetice, fără doar și poate, deși el se exprimase cu modestie. Îmi răsunau foarte clar în minte. „Nu sunt un profet, sunt un biet profesor care presimte că în curând tot ceea ce am transmis acestor generații va deveni perimat și caduc. Va veni timpul când veți înțelege acest lucru. Atunci fie veți tăcea, fie veți acuza. Dacă veți tăcea, va fi contra ființei și a idealului de care vorbim; dacă îl veți demasca, veți fi doborâtă.”

Dar, mai mult, intuiam că e insuficientă concluzia mea. Era vorba aici de o operațiune mai amplă, mai ascunsă. Făceam parte dintr-o societate încurajată, împinsă de la spate să facă răul, pe de o parte, și amenințată cu ani grei de închisoare pentru răul săvârșit, pe de altă parte. Acesta era programul, dar componentele sale nu-mi erau în totalitate cunoscute. Foarte mulți minori erau condamnați și înfundau pușcăria. De ce? Făcusem o oarecare cercetare, în vreme de liniște, și aveam câteva date care îmi dădeau acum sentimentul că pot fi relaționate pentru a sugera un răspuns la această interogație. Din investigațiile mele, rezulta că proporțional cu vizionarea TV, internet, jocuri pe calculator, creierul se restrânge. Apoi, 45% dintre copiii bolnavi de ADHD (hiperactivitatea și deficitul de atenție) sunt băieți, iar cauzele erau aceleași: jocurile pe calculator, pornografia. Temele în media erau revolta, relativizarea, banii, plăcerea, puterea. Dar valorile? Principiile? Fundamentele trainice ale unei societăți unde erau? Sau media era un instrument de agresiune fără precedent la adresa cetățenilor acestei țări? Desigur, de aici existau trepte tot mai adânci și tot mai întunecate. Mai greu vezi pe unde calci atunci când pășești în

profunzimea lugubră a înțelegerii unui scenariu oribil. Unele persoane sunt slabe de înger, incapabile de a asculta, nu de a cerceta, fiindcă sensibilitatea lor naturală sau provocată de diferite traume ale serviciului, ale junglei relațiilor socioprofesionale, este inoperantă. Nu pot suporta să descopere ceea ce li se întâmplă. Mărturisesc sincer adeseori: „Prefer să nu știu!” sau „Oprește-te! Nu vreau să aud asemenea grozăvii!” Nefăcând parte din această categorie, având o certă robustețe psihică, nu am fost niciodată ezitantă în a cerceta, a descoperi, a pune în lumină instrumentele care servesc abjectului, eficienței răului în lume și distrugerii unei societăți. Bineînțeles, nu dezvăluisem nimănui nimic, pentru că abia încercam eu să înțeleg care este finalitatea întâmplărilor văzute, știind că există și ceva care scapă ochilor noștri oboșiți de preocupări fără număr îngrămădite în timpul scurt al unei zile.

Așadar, potrivit conexiunilor pe care le făceam, imaginea despre lume se forma din media, din cauza interacțiunii continue. Nu era ceva care să fie înțeles de toată lumea. Foarte, foarte puțini cunoșteau realitatea. Media propunea o existență clădită pe teme atent selectate sau chiar fabricate în laborator. Aceste teme se împrăștiu în lume și convingeau extrem de ușor. Cum se întâmpla? Texte, narațiuni. Narațiuni teribile, adică narațiuni care aveau o forță teribilă de a coloniza creierul. Ele deveneau materia primă pentru sinele nostru. Se cereau asimilate. Era nevoie de o mare capacitate de atenție, concentrare pentru a identifica o narațiune sau a refuza asimilarea ei. Știam că dacă ai asimilat o narațiune care are semnalmente specifice, atunci când întâlneai o situație de acel tip, se declanșa automat narațiunea. Această descoperire mă uluise. Cine controla media, controla societatea. Putea propune orice temă-narațiune pentru atingerea unui scop, pentru atragerea oamenilor la acel scop. Una dintre narațiuni era pornografia. O modalitate de colonizare a creierului (prin asociere cu obiecte și situații).

Acest instrument perfid de control asupra unei societăți îmi apărea limpede. Se livrau antimodele. O altă narațiune. Istoria, familia, poporul, Biserica erau atacate și decredibilizate sistematic. O serie de narațiuni cumplete ca demitologizarea, prezenteismul, depeizarea erau

lansate de ceva timp și efectele lor devastatoare își conturau un rictus înfricoșător oriunde priveai. Peste o sută de mii de familii destrămate din cauza plecării la muncă în străinătate, peste o sută de mii de copii crescuți de bunici, unchi (în general, de media), dezinteresul față de trecut și față de valorile trecutului și abandonul într-un prezent epigonic, josnic, fapt care se reflecta și în literatura scrisă în toți acești ani de către tineri, rușinea față de propria țară și față de propriul neam, creșterea copiilor în tradiția popoarelor unde se stabileau familii întregi, elaborarea, popularizarea și susținerea unor tratate de istorie vădit antiromânești, formarea și propagarea unui puternic curent de opinie antieclesiastic care întreținea revolta față de Biserică și neîncrederea în slujitorii și însemnele ei, deturnarea de la direcția firească pe care Educația trebuia să o aibă prin suprasolicitare administrativ-birocratică, schimbări de miniștri ai Educației, reforme succesive și nefinalizate, remunerări mizerabile, în fine, dezinteres față de orice inițiativă benefică. La confluența tuturor acestor narațiuni se iveau blazarea, neîncrederea, demoralizarea. Pe fondul acesta de blazare putea fi luată orice decizie, fiindcă nimeni nu se opunea. Spun nimeni doar pentru că eu și alții care ne împotriveau acestei atitudini, neprimind narațiunile de supunere, tăcere, umilință, gudurare, nu aveam pârghiile de putere necesare unei schimbări de paradigmă în cadrul Justiției.

Am oftat adânc. Intrasem în Gara de Nord. Trebuia să ajung pe strada Apolodor, în sectorul 5. Am urcat nerăbdătoare în troleibuz. Abia așteptam să mă întâlnesc cu ei. Cu cei din comisie. Probabil că se așteptau să vină un mieluşel înaintea lor. Un râs ușurel și reconfortant mi se stârnea pe buze. Am intrat în sala în care urma să aibă loc audierea. Sosisem cu vreo 10-15 minute mai devreme. „Doamne, ce sfat îmi dai?” M-am trezit cu aceste cuvinte răsunând în mintea mea atunci când i-am văzut pe membrii comisiei din cadrul Direcției de Diagnoză și Pattern Comportamental intrând în sală. Mă căutau din priviri cum își caută o gașcă de sălbăticiuni prada ca s-o sfâșie. Și au început întrebările.

doamnă Mateescu, este adevărat că sunteți nepermis de îngăduitoare cu infractorii?

nu este adevărat. Sunt în măsură să evaluez destul de clar dacă un om care a comis o infracțiune poate fi sancționat cu închisoarea sau în stare neprivativă de libertate.

Nu credeți că evaluările dumneavoastră pot fi subiective?

Nu înțeleg. Ce vreți să spuneți?

ba înțelegeți destul de clar! Dumneavoastră faceți instituție de caritate din Departamentul de Diagnoză și Pattern Comportamental X! Atribuțiile unui expert în Diagnoză sunt altele...

eu știu foarte bine care sunt atribuțiile unui expert în Diagnoză, dar este cu totul altceva să fiu angajata unei instituții care nu mai urmează scopului său statutar, ci-și însușește într-un mod incalificabil o politică penală represivă. Ei bine, eu nu slujesc acestui sistem represiv!

aveți un discurs prezumțios! Am fost informați că ne vom confrunta cu un element recalcitrant. Așa că, vă rog să răspundeți strict la întrebări!

exact asta am făcut până acum. Am răspuns strict la întrebări. Numai că dumneavoastră încercați să-mi impuneți să nu mai spun ce gândesc. Am dreptul să-mi exprim opinia atunci când sunt întrebată sau nu?

desigur. înțelegeți intenționat greșit lucrurile. Răspundeți la întrebări! Sunteți de acord?

sunt de acord.

e adevărat că v-ați erijat în maica Tereza și ați tolerat atitudini inadecvate în cadrul Departamentului de Diagnoză și Pattern Comportamental, tolerând modificări ale termenelor de supraveghere?

nu. Nu e adevărat. Dacă mă veți crede sau nu, inadecvarea poate fi pusă pe seama unei maniere autocrate și discreționare de a stabili norme de pușcăriabili. Adică, toate rapoartele care se fac implică o normă, un anumit număr de închiși pe care Departamentul de Diagnoză și Pattern Comportamental trebuie să-l obțină prin referate corespunzătoare. Așadar, această inadecvare poate fi imputabilă doar sistemului de Diagnoză și Pattern Comportamental care tinde să se transforme într-un sistem represiv și aberant, suferind mutații pe

fondul lipsei de profesionalism și a rapacității unor personaje care s-au adăpostit sub umbrela Ministerului Justiției.

iarăși răspundeți după bunul plac. Chiar este imposibil să purtăm o discuție logică cu dumneavoastră?

consider că este destul de logică. Ce nu înțelegeți dumneavoastră din ceea ce am enunțat mai devreme? Nu ați sesizat cu destulă ușurință faptul că atrag atenția asupra unei practici neconforme cu realitatea? Sau vreți să vă mai spun încă o dată că nu sunt maica Tereza?.

vă rog să nu fiți impertinentă! Nu uitați unde vă aflați! Răspundeți ca în fața unei comisii, fiindcă avem prerogativele unei comisii disciplinare. De referatul nostru depinde soarta dumneavoastră.

Dați-mi voie să nu cred în amenințările acestea! Nu cred că o comisie cu prerogative specifice poate abuza de situația unui audiat pentru a-l amenința! Așa că ori nu sunteți o comisie, ori încetați cu amenințările acestea care nu țin de deontologia unor angajați ai Direcției de Diagnoză și Pattern Comportamental.

doamnă Mateescu, vă asumați un rol negativ în toată această poveste. Insistența dumneavoastră nu face decât să înrăutățească situația. Aș vrea să vă adresez o întrebare. Dacă nu colaborați, atunci suspendăm audierea și stabilim un alt termen. Vă place așa să veniți săptămânal la București?

cred că știți răspunsul. Am făcut un drum obositor pe banii mei. Nimeni nu-mi decontează cheltuielile de transport și cazare.

atunci încercați să răspundeți la întrebarea mea. Ce interes ați avut în dosarul Bontiș să amânați termenele de supraveghere stabilite la o lună?

nu am avut niciun interes. Acel om muncește în străinătate și nu puteam eu să-l chem să vină în fiecare lună să semneze o hârtie ca să înțeleagă el autoritatea Departamentului de Diagnoză și Pattern Comportamental. Nu puteam să-l suprapedesc.

dar v-ați gândit că persoana condamnată nu mai resimte astfel în niciun fel restricțiile impuse de instanța de judecată prin

intermediul măsurilor de supraveghere?

e mult mai important, așa cum am subliniat mai devreme, ca persoana condamnată să nu fie suprapedepsită. E important să recâștigăm un om pentru societate.

și dacă acel om greșește din nou?

eu nu am alt răspuns pentru astfel de acuze infantile în afara principiului eficienței pe care îl invoc în apărarea mea. Vă predau o situație statistică. În decurs de 10 ani, n-am avut nicio recidivă. Ceea ce înseamnă că atunci când am scris într-o evaluare despre un om fie că va fi o problemă pentru societate și am sugerat pedeapsa cu închisoarea, fie că nu va mai repeta acel comportament și am sugerat o măsură de supraveghere în stare neprivativă de libertate, niciodată nu am greșit.

Le-am dat dosarul în care aveam situația statistică a evaluărilor pe care le făcusem și a rezultatelor obținute prin astfel de decizii prezentențiale. Din totalitatea celor cu care interacționam, doar 7-8 ajungeau în închisoare. Aveam destule referințe pozitive din partea judecătorilor care se bazau pe investigațiile mele. Pentru cinci minute au amuțit toți membrii comisiei. Își treceau documentele de la unul la celălalt și studiau. După ce au trecut momentele de cercetare a dosarului, la un mod superficial, desigur, mi-au mai adresat o singură întrebare. Retică.

dacă vă gândiți atât de mult la locurile de muncă ale infractorilor, de ce nu vă preocupă și propria dumneavoastră situație? Ar trebui să vă preocupe.

Am plecat spre X cu lecția aprofundată. Îmi dădeam seama că, la nivel înalt, nici măcar nu-i interesa că nu am avut nicio recidivă. Îi făcusem să amuțească pentru moment, dar se dorea să existe recidivă. Presimțeam că am să mă întâlnesc destul de des de-acum înainte cu oameni care vor lupta împotriva mea pentru că ei erau antrenați să lupte împotriva celor care doreau să lupte cu mafia. La noi lupta se dădea cu cei care doreau să lupte contra recidivei. De aceea la cârmă era pusă o persoană abilă, care să poată juca dublu rol. Ce gândeau dinozaurii din Justiție? „20 ca asta și se golesc închisorile. Cine să le

populeze? Noi?” Era un fir logic. Procurorul Andrei Bucur din Oradea descoperise rețeaua de contrabandiști cu produse petroliere pentru că asta-i era misiunea. Dar oare asta se dorea? Procurorul Bogdan Cristescu descoperise că procurorul orădean, colegul său, își făcuse datoria impecabil. Dar asta se urmărea? Eu aveam rezultate în domeniul meu. Dar oare aici se țintea?

NONUS

Șobolanul cu mintea beată... și termene de audiere

La început nu am sesizat. Erau presiunile obișnuite de-acum de la birou: verificări, note explicative, șicanări, cercetare disciplinară. În birourile Departamentului de Diagnoză și Pattern Comportamental domnea o atmosferă tensionată. În aprilie 2011, aproape toți colegii mei au depus plângeri verbale împotriva Executantei. Cercetarea disciplinară pornită împotriva mea a fost, astfel, deturnată înspre șeful Departamentului. Inspectorii veniți să mă audieze erau siderați. Eu devenisem, într-adevăr, liderul informal de care se temea ea. Colegii erau grupați în jurul meu. Aveau încredere că îi pot scoate din acel blocaj psihic provocat de maniera defectuoasă și autocrată a managerului Departamentului de a gestiona situația.

După cercetarea disciplinară din aprilie, am simțit că am repurtat o importantă victorie împotriva Executantei. M-am relaxat. Timp de câteva săptămâni a rămas cu privirea pierdută, inexpresivă.

Avea ochi de pește mort, încât uneori îmi era imposibil s-o privesc. Era ceva tulbure, opac, fix. Parcă devenise cenușie, iar chipul îmi dădea impresia unui deșert nisipos. Avea un pas ezitant de om învins. Curând, aveam să-mi dau seama cât de tare mă înșelasem.

Într-o zi, a venit un raport de la București, în el se spunea că toți am încălcat deontologia profesională, am știrbit imaginea instituției și că avem obligația să ne supunem autorității șefului. De asemenea, se preciza faptul că doamna Ecaterina Mateescu va fi supervizată pentru a se descoperi „Ce se ascunde în spatele comportamentului Ecaterinei?”. Exact așa scria. Unii dintre colegi au început să regrete că au intrat în această acțiune alături de mine. S-au scuzat. Mi-au zis că au familii, că nimeni nu le asigură un alt loc de muncă, măcar la fel de bine

remunerat. Erau dezorientați și îi înțelegeam, fiindcă eu însămi eram nelămurită. Lupta nu se încheiase. Fusesem prea sigură atunci când văzusem că grupul nostru e atât de unit împotriva ei? Iată că acum nu mai era deloc așa. Într-un timp foarte scurt situația se modificase radical. Poate că unii s-au simțit trădați, au considerat că lupta pentru o cauză pierdută e inutilă și și-au plecat coloana pentru supunere. Alții au continuat să mai spere. Căprița și Destupata au rămas lângă mine.

Presiunea creștea cu fiecare zi ce trecea. Colegele mă priveau cu tristețe. Le surprindeam adeseori și le făceam cu ochiul pentru a le îmbărbăta. După ce se încheia programul, în drum spre casă, mă gândeam la privirile lor triste ațintite asupra mea. Probabil că eram considerată o victimă sigură, altfel nu-mi explicam acea tăcere tristă din ochii lor. A urmat o perioadă de supervizare. Obiectivul era enunțat în raportul venit de la București: „Ce se ascunde în spatele comportamentului Ecaterinei?”

În sfârșit, am fost din nou chemată la București. Acolo m-au ridicat sub escortă de la poarta Ministerului Justiției. M-au dus într-un birou care era situat față în față cu biroul ministrului. Am dominat discuția, fiindcă mi s-a lăsat timp să vorbesc. Păreau că mă ascultă, că vor să mă asculte. Iar eu am dezvăluit chipul hâd al unei justiții care schilodea mințile, judecata, puterea de decizie, și, culmea-culmilor, călăii erau plătiți pentru masacru. Mi s-a părut că observ un strop de regret și de omenie pe fețele acelea și chiar era. S-au purtat blând cu mine, mă priveau cu ochi mari, rotunzi. Își aruncau priviri semnificative între ei. Nu era simpatie, ci doar o înțelegere omenească care trecuse pentru câteva momente dincolo de hotarul bine străjuit al îndatoririlor profesionale, al răspunderilor în fața șefului. Un membru al comisiei chiar mi-a spus cu umor: „Știți ce mi-aș dori? Să fiu un condamnat în supravegherea dumneavoastră!” Am zâmbit. Audierea s-a încheiat în acest ton alegru.

În septembrie, a venit în X o nouă comisie. De fiecare dată era o altă componență. Atunci am spus clar că, din punct de vedere uman, prețuire și considerație față de persoana Alice Dinescu eu nu mai pot avea. Din punctul de vedere al responsabilității profesionale, îmi făcusem datoria, îi respectasem autoritatea de șef de Departament,

comunicasem de fiecare dată prin mesaje scrise pe e-mail, după cum sugerase ultima comisie care mă audiase. Era, desigur, o comunicare neutră, în sensul că reușiserăm să împăcăm lucrurile pe plan profesional. Dar atmosfera era toxică. Acolo unde simțea că există o oarecare slăbiciune, fisură, Executanta nu ezita să intre cu buldozerul și să dărâme edificiul fragil al opiniei celuilalt, astfel încât să nu existe decât o singură opinie. A ei.

vorbiți de atmosfera tensionată din cadrul orelor de program? m-a întrebat unul dintre membrii comisiei de cercetare disciplinară.

evident. Nici eu și nici colegii mei nu mai putem suporta tot acest coșmar pe care șeful Departamentului îl pune în aplicare prin acțiunile pe care le coordonează.

coșmar?

da. E o tortură psihică.

dumneavoastră vă simțiți afectată psihic?

nu mă simt afectată psihic. Cred că vă dați seama și observați că judecata mea nu este afectată. Sunt perfect coerentă, dar mă simt tulburată pentru că am fost persecutată și torturată psihic, așa cum s-a întâmplat și cu colegii mei. Asupra mea s-au răsfânt, în primul și-n primul rând, toate consecințele negative ale acestei relaționări.

Deci nu vă simțiți afectată psihic, vă simțiți tulburată din punct de vedere psihic.

Nu vreau să cred că mă audiați pentru a da un sens tendențios cuvintelor mele.

dumneavoastră spuneți și noi vă ascultăm. Însă vă rugăm să fiți coerentă și să răspundeți la obiect, altfel stăm aici trei zile.

sunt destul de coerentă, nu vă prefaceți că nu observați!

aș vrea să-mi răspundeți la o întrebare. I-ați adresat șefului Departamentului un mesaj în care îi spuneți: „Frunză, vei cădea!”?

da. Nu e nimic jignitor sau injurios.

dar cum l-ați cataloga?

simplu. Trebuie să știe și ea că totul are un sfârșit și că și abuzurile pe care ea le comite vor avea la un moment dat un sfârșit, o finalitate. Nimic nu este veșnic. I-am spus-o și în față.

vi se pare normal să vă adresați șefului Departamentului cu apelativul „Frunză”?

dar vi se pare normal ca un colectiv de oameni să fie torturat de atâta timp fără să se ia nicio măsură?

în măsura în care ați putea să-mi răspundeți la întrebare printr-un răspuns, ar fi excelent.

acest om produce suferință într-un întreg colectiv. Mi se pare foarte normal.

vă rog să nu-i mai implicați pe colegii dumneavoastră! Vorbiți strict în ceea ce vă privește. Nu sunteți purtătorul lor de cuvânt.

Cam așa a decurs audierea din septembrie. Totuși reușeam să suport destul de bine tot scenariul propus de ea: nenumăratele sesizări, sancțiuni, cercetări disciplinare etc. Nu o făceam dintr-o intenție a mea de a mă autoconserva, ci pentru că descoperisem ceva. Executanta era bolnavă. Avusese probleme la naștere. Trebuia să ia tratament, dar trecuse destul de mult timp de când refuza să și-l administreze. Treptat, mi s-a modificat percepția. Mă raportam la ea ca la un suferind, ca la un om nefericit. Cu milă.

Așadar, cum am mai spus, la început nu am sesizat. Apoi au început să se întâmple cu oarecare frecvență lucruri ciudate, dar eu având o oarecare robustețe psihică le-am ignorat. Apoi ele s-au întesit, au devenit inexplicabile. Interfața calculatorului s-a schimbat. Apăruse o labă de monstru care părea să aibă intenția de a mă strânge de gât. Deschiderea degetelor era concepută în așa fel, încât sugestia era că mi se adresa. M-am cam speriat. L-am chemat pe inginerul de rețea pentru a-mi schimba interfața. A zâmbit. Știa ceva? „Știți cine a făcut modificarea?” „Nu”. Nici colegii mei nu știau. Am uitat în scurtă vreme de incident. Dar a apărut altceva. Pe perete era lipit un colaj. Inițial nu am dat mare atenție. Într-o dimineață, însă, m-am uitat mai atentă. Apăreau litere de diferite dimensiuni, mesaje poziționate ciudat, imagini cu o balerină, o profesoară, un copil cu chipul murdar de noroi care plângea. Reacția mentală era virulentă. Cu cât priveam mai atent colajul, cu atât aveam senzația că mi se încâlceau toate în minte. La fel, nimeni nu știa cine a pus colajul pe peretele din biroul în care lucram.

Într-o zi, am primit un telefon. Un băiat, fost condamnat, care se aflase în supravegherea mea, mi-a solicitat o întrevedere. Intenționa să urce la birou, dar i-am spus să aștepte, că vin eu. Am coborât pe treptele din fața instituției și am vorbit cu el. Urma să se căsătorească. L-am felicitat, iar el mi-a mulțumit pentru atenția pe care i-o acordasem. Îl ajutaseră foarte mult perioada de supraveghere și dialogurile pe care le purtaserăm.

Apoi a plecat. Am vrut să urc, dar mi-a atras atenția o fluturare de mână. Cineva îmi făcea cu mâna. M-am oprit încremenită. Nu era o singură persoană. Pe partea cu clădirea Tribunalului se înșirau grotesc orbi, șchiopi, ciungi, paralitici care îmi făceau cu mâna și mă strigau pe nume. De unde cunoșteau aceștia numele meu? Am intrat cu pas șovăitor în birou. Bufonul râdea de ceva anume și nu am vrut să-l întreb care era motivul. M-am așezat tăcută în fața calculatorului. Erau halucinații? Cedasem psihic?

Prin octombrie, am sesizat cum pielea de pe abdomen era pigmentată pe o porțiune, exact ca la o arsură. M-am dus la un cabinet particular. Părea o erupție, dar trebuiau făcute unele investigații. Am așteptat să vină rezultatele. Eram destul de îngrijorată. Dar rezultatele nu au putut ajuta cu nimic. Medicul a părut ușor descumpănit în momentul în care trebuia să pună diagnosticul. I-am luat-o înainte. „Nu e nevoie să scrieți ceva de care nu sunteți sigur”. A clătinat din cap. Nu am crezut de cuviință că trebuie să mă opresc aici. Am mers la un alt cabinet. Au urmat alte investigații. Nimic. Medicul voia să-mi dea totuși niște medicamente. Le-am refuzat. Atât timp cât nimic sigur nu justifica un diagnostic sau altul, ce rost avea să mă îndop cu medicamente? Lângă casa noastră, locuia un medic dermatolog.

Aveam relații de vecinătate foarte apropiate, așa că am cerut un sfat. M-a consultat și nu a putut să se exprime. Nu mai întâlnise o astfel de manifestare a unei boli. Am simțit că are o bănuială, dar s-a abținut să și-o exprime.

În același timp, continuam să mă duc la serviciu și să-mi fac datoria cu acribie. Într-una dintre zile, Executanta m-a chemat și mi-a spus că e obligatoriu să fac o sesizare de revocare a pedepsei în libertate în cazul tânărului Bontiș. Am stat și am meditat. Nu erau

temeiuri pentru o astfel de sesizare. Pentru a o deruta, însă, am acceptat să îi fac jocul. Așa că, am luat hotărârea să mă prezint la instanță și să expun judecătorului concluzia. Am ajuns după terminarea dezbaterilor, la pronunțări. În acest stadiu procesual, hotărârea era luată, nu mai suporta modificări. În sală era completul de judecată compus din judecător și grefieră. De asemenea, mai era prezent și jandarmul care asigura paza sălii, Doru Astafei. M-am adresat judecătorului.

domnule președinte, eu consider că pedeapsa închisorii nu se justifică în cauză. Cunosc evoluția condamnatului și pot să mă pronunț asupra eficienței menținerii stării de libertate în cazul lui. În plus, pentru că politica Departamentului nostru nu ne permite să luăm decizii, pentru viitor vă rog să dispuneți și asupra programului de supraveghere. Tot ceea ce vă spun e cu titlul de prezentare a unei situații care vă poate ajuta în pronunțarea unei hotărâri juste. Știu că în acest stadiu nu se mai poate face nimic.

Judecătorul, însă, a luat o decizie uluitoare. A modificat minuta de la dosar și a dat o hotărâre conformă cu cererile mele. Procurorul nu a atacat-o, deci a rămas definitivă. Minuta era dispozitivul hotărârii. Adică soluția fără motivare. Un document procedural esențial. Eram bucuroasă că s-a făcut dreptate. Dar lucrurile nu au rămas așa. La câteva zile după, cineva a scris pe hotărâre: „FOARTE GRAV!” Cine? Acest fapt a rămas una dintre enigme. Unele documente veneau cu mențiuni ciudate. Și dosarele, la fel. „Se admite.” „Se respinge”. Nu îndrăzneau mulți să se împotrivescă.

Imediat după recepționarea hotărârii judecătorești de către Executantă, Doru Astafei a dispărut și el din funcție. Fusese mutat disciplinar. O nouă comisie își pregătea misiunea. Bufonul a fost singurul care a știut să-mi dea un răspuns. Doru Astafei, jandarmul, fusese mutat la o altă instituție. Nu știa nici el care. În cursul aceleiași săptămâni, jandarmul m-a căutat la birou. Am rămas surprinsă.

uite, am venit să-ți arăt diplomele mele și rezultatele pe care le-am obținut.

păi, ce să zic? am răspuns eu destul de surprinsă de faptul că venise și încerca să-mi spună ceva. Să ți le arăt și eu pe-ale mele? am

zis mai mult într-un spirit de glumă.

știi de ce ți le arăt?

— Nu.

pentru că, astăzi, poți să te ștergi cu ele la fund, adică pot să mă șterg cu ele la fund, fiindcă vine o nebună și-și bagă piciorul în tot ce-am muncit eu o viață.

îmi pare rău!

Nu mă interesează! Din cauza ta și a nebunei sufăr eu și familia mea. Pentru ce? Spune tu, pentru ce?

Colegele mele și Bufonul asistau ca la un spectacol de teatru al absurdului. Erau scaunele din piesa cu același nume a lui Eugen Ionescu. Parcă ieșise toată viața din ei, tot sufletul. Se uitau livizi, înțepeniți, neinspirați la răbufnirea unui om care, într-adevăr, plătea pentru că fusese martor al unei discuții care n-ar fi trebuit să existe. Și n-ar fi trebuit să existe pentru că, din ea, rezulta că eu nu am formulat nicio cerere, ci doar am expus o situație. Jandarmul știa că eu sosisem într-un moment procesual în care nu mai puteam formula cereri, iar judecătorul nu mai putea modifica soluția din minută sub nicio formă. Și totuși el a modificat-o. Pentru a da soluția, judecătorul a trebuit să o motiveze cumva, judecătorul nu dă mai mult decât se cere, cam acesta e principiul. Pentru a da ceea ce „am cerut”, m-a trecut prezentă la dezbateri. Ceea ce nu era real. Cu alte cuvinte, judecătorul făcuse falsuri grosolane pentru a da soluția. O soluție pe care nu i-o ceruse nimeni. Și chiar dacă i-ar fi cerut-o, trebuia respectată procedura.

Până la finalul anului, am mai avut o surpriză. Aveam în supraveghere pe o judecătoare. Stătuse un an și jumătate în arest preventiv la Timișoara. O doamnă la 60 de ani, foarte instruită, cu o prezență remarcabilă de la primele cuvinte. Purtam dialoguri pe diverse teme atunci când venea la mine în birou pentru a semna fișa de supraveghere. Evident că discutam și aspecte juridice. Aveam tactul necesar să nu intru în zona aceea foarte sensibilă a întrebărilor despre cât de dreaptă sau nedreaptă este hotărârea judecătorească în cazul dumneaei. Se împlineau de-acum câteva luni bune de când îmi fusese alocat cazul.

Venise terminată din închisoarea de la Timișoara. Psihic, suferise un traumatism care o adusese în pragul sinuciderii. Dialogurile pe care le-am purtat în toată această perioadă, însă, o ajutaseră foarte mult. Dobândise un echilibru, iar eu știam lucrul acesta după atâția ani de lucru cu astfel de oameni. Mă bucuram atunci când venea și aveam disponibilitatea de a o asculta. Simțea și ea același lucru. La fiecare întâlnire, printre alte teme abordate, relua cu insistență o situație cu care se confruntase în celula unde-și efectuase arestul preventiv. Găsise în mijlocul celulei un bilet pe care scria: „Și a înnebuni pe un om este o artă!” Nu putea să înțeleagă cum putea să apară un bilet ca acela în celulă fără ca nimeni să fi deschis ușa și să fi intrat.

păstrez și acum biletul. O să vi-l arăt. Este real.

Nu mă îndoiesc, i-am răspuns.

Și ar mai fi ceva... Este o problemă de ordin medical... Nu știu dacă este chiar corect să v-o împărtășesc. Până la urmă, dumneavoastră sunteți doar un expert în Diagnoză și Pattern Comportamental, nu un medic.

vă ascult. și mă bucur că aveți încredere în mine. Este adevărat că nu sunt medic, dar uneori e reconfortant să ai încredere în cineva. Atât de reconfortant, încât nu se compară cu niciun medicament.

sunteți extraordinară! Uitați, o să vă spun despre ce e vorba. Eram încă în arestul preventiv de la Timișoara când am observat o anumită modificare a percepției mele. îmi dau seama că e vorba de câmpul tactic aici. Toată lumea e în transă, ascultă comenzile cele mai puternice. Cunoscut întâmplări de tipul acesta, m-am confruntat cu o serie de situații și oameni care au vorbit suficient de clar în privința controlului mental.

nu înțeleg.

sigur că nu înțelegeți. Doar nu v-ați confruntat cu așa ceva ca să știți ce vreau eu să spun atunci când vorbesc de câmpul tactic. Este vorba de o tehnică de control mental. Se practică. Cum să vă explic mai bine? O să încerc să vă fac să înțelegeți utilizând noțiuni elementare de fizică. Câmpul tactic presupune o bază, un nucleu de la care se

pornește în întâmpinarea personalității unui om. Dar nu se poate realiza decât prin inducerea stării alfa, de somnolență. Această stare în care ajunge creierul este cauzată de o anumită frecvență. Capacitatea de discernere se diminuează drastic, gândirea critică este afectată sever, omul pierde acele importante instanțe ale cenzurii. Ei, acum trebuie să înțelegeți cât de prielnică este starea alfa executării ordinelor celor mai puternice care însă corespund și structurii intime, de personalitate a unui om.

mi se pare... Rațional vorbind, nu aș putea accepta așa ceva.

nici nu trebuie să acceptați, fiindcă, rațional vorbind, este incredibil. Logica noastră tinde să fie subsumată experienței de viață. Nu e obligatoriu, dar tinde. Eu vă spun ce am aflat de la oameni de o probitate ce nu poate fi pusă în discuție.

adică există dispozitive speciale pentru a induce printr-o frecvență anume această stare alfa, de transă?

da, există.

dar asta înseamnă că totul, absolut totul poate fi controlat.

ei... nu chiar mereu se poate realiza un astfel de control mental. Poate da greș o comandă în care ea contravine flagrant structurii de personalitate sau sistemului de valori al persoanei. De pildă, la „Aruncă-te pe geam!”, cineva poate răspunde „Nu pot, pentru că am o relație cu Dumnezeu și nu vreau s-o stric”. Sau la „Lovește-o pe Ecaterina!”, altcineva poate răspunde în sine „Nu pot pentru că eu o stimez, n-aș face nicidecum așa ceva.”

pare o nebunie...

e adevărat. Pot face tot ce doresc cu noi. Doar conștiința noastră se mai poate opune.

Sunt un pic obosită. În ultima perioadă am trecut printr-o serie de probleme la serviciu. Sunt cercetată disciplinar și mă mir că mai rezist.

înțeleg, a zis ea în timp ce părea că, gânditoare, atinge mai mult în joacă o foaie cu pixul cu care semnase foaia de supraveghere. Vă mai spun câteva vorbe și apoi plec. Vedeți ce se întâmplă cu mențiunile de pe dosare? „Se admite”, „Se respinge”... Cred că nimeni nu știe cine le

scrie, dar majoritatea le urmează. Poate nu le remarcă, dar le internalizează... Gata, nu vă mai rețin!

nu vreau să plecați. Doar am spus că resimt o oboseală acumulată de la începutul anului de când s-a declanșat tot acest tăvălug împotriva mea. Nici nu prea mă odihnesc noaptea.

de ce?

stau cu teamă ca nu cumva să întârzii la program, mai ales că am intrat în colimatorul șefului Departamentului.

Înțeleg. Trebuie să fii odihnit ca să porți un război. Și sănătos. Pe mine cred că această perioadă de încarcerare m-a îmbolnăvit. Despre asta voiam să vă vorbesc. Înainte să fiu eliberată din arestul preventiv, am observat o pată pe abdomenul meu.

o pată? am întrebat eu simțind că mi se face rău.

da. O pată de culoare mai închisă.

ce formă are?

neregulată.

ați fost la medic?

am fost, dar nu s-a găsit o explicație de specialitate. Doar păreri contradictorii. Am fost, bineînțeles, la câțiva medici foarte buni din Timișoara și Cluj-Napoca. Ceea ce cred eu este că...

opriți-vă, vă rog! Puteți să-mi arătați zona afectată?

desigur. Numai să nu vă creez probleme. Mă gândesc că dacă ar intra cineva în birou și m-ar găsi cu abdomenul dezgolit și-ar face fel și fel de gânduri.

aveți dreptate. Mă scuzați!

nu-i nicio problemă. Dar vreau să vă spun că unul dintre procurorii în care eu am o mare încredere mi-a spus că această pată este consecința unei iradiieri.

credeți așa ceva?

Nu știu ce să cred. Este ciudat ce se întâmplă, fiindcă pata nu-și păstrează locul. Se mută de colo-colo. Înțelegeți ce vreau să spun?

da. Cred că da.

nu mă doare, dar îmi dă de gândit. Oricum, dumneavoastră nu

aveți cum să mă ajutați mai mult decât ați făcut-o. Nu prea am cui să spun lucrurile acestea, fiindcă m-ar crede nebună. Ar zice: „Săraca judecătore! S-a scrântit!” Am simțit că sunteți un interlocutor adecvat și am îndrăznit să vă fac aceste mărturisiri pe care nu le-aș mai putea face decât în fața unui preot.

vă mulțumesc pentru încrederea acordată!

eu vă mulțumesc și vă doresc curaj, energie pentru a înfrunta pe mai departe situația!

Am rămas singură atunci și am gândit intens la asumarea rolurilor. Reveneam la meditația mea referitoare la narațiuni. Se confirma. Îmi era, totuși, destul de neclar. Erau deliberate și asumate aceste roluri? Sau erau și ei într-un joc regizat de alții? Adică Executanta să fi fost manipulată pentru a juca rolul lui Iuda. Nu știam. Sau nu știa nici ea mare lucru și mă lovea tocmai pentru că era o marionetă? Și pentru că... încolțise în inima ei invidia. Am dat să iau pixul de pe birou, acolo unde îl lăsase judecătore, și să-l pun în suportul unde erau toate instrumentele de scris. Pe foaia pe care ea o atinsese în joacă liniile formau două cuvinte: EXPERIMENT ZION. M-am frecat la ochi și am apropiat foaia să văd mai bine. Era cât se poate de real. De ce scrisese asta? Ce însemna EXPERIMENT ZION? Am strâns foaia și am băgat-o în geantă. La țanc, pentru că tocmai intra Bufonul. Voise să-mi transmită ceva? Ce o împiedicase să-mi spună direct?

Aveam să aflu la sfârșitul lui martie 2012, când a venit la următoarea întrevedere. Până atunci, însă, sesizările s-au înmulțit. Eram dispusă să lupt. Așa că am redactat o serie de sesizări, la rândul meu, pe care le-am trimis prin email directoarei Direcției de Diagnoză și Pattern Comportamental. Pe una dintre ele o redactasem aproape scrâșnind din dinți.

„Stimată Doamnă Director,

Nu vreau să vă răpesc timpul, dar acest punct de vedere eu îl consider corect și-l voi susține fără rezerve. Nu cred însă că pentru convingerea mea profesională ar trebui să fiu torturată psihic așa cum se-ntâmplă de 7-8 luni încoace, să se declanșeze scandaluri de

proporții, să se ia măsuri radicale, să mi se facă o evaluare batjocoritoare, să mi se vâneze cu obstinație oboseala psihică cauzată prin comportamentul ei, având ascendentul funcției de șef al Departamentului. Lucrurile acestea nu pot rămâne între cele două birouri pe care le deținem, ele au răzbătut în afară. De aceea, toată lumea (personal al instanțelor, colaboratori, inclusiv clienți ai Departamentului) a aflat despre neînțelegerile noastre, despre represaliile la care a recurs și despre dimensiunile disensiunilor din acest Departament. Nu e firesc ca un șef de Departament să nu dorească gestionarea unui conflict interior practic lipsit de obiect –, alimentat și întreținut prin false probleme și acuze nejustificate, ÎN NUMELE LEGII. Și asta, cu atât mai mult cu cât susțin că, la rândul meu, lucrez tot în spiritul și în litera legii, nu e firesc să fii batjocorit în halul acesta pentru diferențele de opinie în ceea ce privește interpretarea legii. Îmi pare rău că ne-am transformat în personaje penibile, caragialești, că nu se liniștește, că nu mai are capacitatea să înțeleagă o altă perspectivă.

Cu deosebită considerație,

Ecaterina Mateescu”

La începutul anului 2012, m-am întâlnit cu un fost coleg de facultate, ajuns avocat. Chiar la intrarea în Palatul Justiției. A exclamat: „Ecaterina, cât de mult ai slăbit!” într-adevăr, slăbisem vizibil și fumam foarte mult. Radu și mama erau îngrijorați în privința asta și veneau pe rând la serviciu ca să-mi aducă la pachet mâncare caldă. Mă iubeau și-și răpeau din timpul lor pentru mine. Colegul meu era la curent cu toată situația conflictuală din cadrul Departamentului de Diagnoză și Pattern Comportamental. A spus: „Toți avocații țin cu tine”. I-am răspuns simplu: „Dar ce e? Un concurs în arenă?” S-a fâstăcit și a plecat salutându-mă scurt.

Poate avea dreptate, dar eram prea sfâșiată ca să mă mai entuziasmez în fața unor astfel de dovezi de încredere. În Departamentul de Diagnoză și Pattern Comportamental din X domnea frica și teroarea: toți aveau familii, unii aveau copii, nimeni nu-și dorea să intre în malaxorul distructiv de cariere, de vieți, de familii, de profesii. Cel luat în colimator era izolat de colectiv. Izolarea era fizică,

morală, profesională. Nimeni nu avea voie să-i vorbească celui vizat, să-l salute, să-l viziteze în birou. Fiecare expert avea câte o sarcină în privința celui vizat: unul să-l intimideze, altul să-l monitorizeze, altul să-i surprindă cuvinte, gesturi, expresii, care ar putea fi folosite în scopul depersonalizării, altul să-i adreseze cuvinte provocatoare, altul să-i facă șicane, altul să-i întindă capcane profesionale, altul să scrie rapoarte legate de constatările despre cel vizat la sfârșitul fiecărei zile de activitate (fiind doar cinci experți, evident că unii mai zeloși, pentru a intra în grațiile stăpânei, acceptau cumul de funcții). Între timp zelul stăpânei nu contenea: scria dispoziții care erau lipite pe toți pereții. Acelea cuprindeau interdicții. În fața ușilor de acces s-au așezat stavile pentru a nu se mai putea traversa biroul. Izolarea era la rang de cinste. Dispozițiile verbale erau lungi și contradictorii, menite să creeze confuzii imposibil de surmontat, stârnind din partea celui vizat instinctul de apărare prin canalizarea spre comunicarea scrisă, din dorința și nevoia de apărare prin „a face dovada”. Ședințele erau dese, consilierii se încolonav cu agendele sub braț pentru a-și lua notițe. Urma să vorbească stăpâna. Oare ce se va întâmpla? Stăpâna corecta lucrările în trei culori: roșu, albastru, negru. Simțea o plăcere nebună de a arăta câtă putere are. Uneori mai ciocănea cu pixul fruntea scăldată de broboane de sudoare a expertului și exclama: „Data viitoare voi avea un pistol, nu un pix!” Iubea extemporalele. Într-o perioadă, verificarea cunoștințelor experților devenise normă de lucru. Într-o zi a aruncat la gunoi mâncarea unui coleg. Și nu s-a rezumat la atât, i-a tras și punga de mâncare în cap... Cine să comenteze când în joc erau chiar pâinea, profesia, viitorul, familia...

Pentru mine era un regim special. Cererea de cercetare disciplinară era argumentată prin zeci și sute de pagini de rugăminți, de explicații, de argumente, de promisiuni, care mai de care mai încâlcite pentru a nu putea fi înțelese pe deplin. Îmi amintesc clar cuvintele prin care Executanta implora Direcția de Diagnoză și Pattern Comportamental, cerșind represalii la adresa mea. Intrasem în posesia documentului electronic al unei scrisori adresate Direcției de Diagnoză și Pattern Comportamental în care spunea următoarele: „Nu-mi fac iluzii că veți lua măsuri radicale împotriva Ecaterinei, dar măcar

gândiți-vă cu cât devotament am slujit eu sistemul. Cum voi conduce eu în continuare acest Departament? Ce autoritate voi putea eu avea pe viitor în fața experților? Gândiți-vă, pierd un expert, dar aduc mari beneficii sistemului...”

Într-o astfel de atmosferă, cu sfâșierea pe care o simțeam în mine însămi, nu aveam niciun motiv să mă mai entuziasmez auzind că toți avocații mă susțin. Știam eu ce se întâmplă. Erau doar cuvinte frumoase, menite să mă mângâie în durerea mea. Dar oare poți mângâia un mort?

Nu-și dădeau seama că începeam să mor puțin câte puțin?

Cam în această stare mă găseam atunci când m-am trezit la X cu șefa Direcției de Diagnoză și Pattern Comportamental de la București. Ne-a chemat pe amândouă. Mi-a cerut să prezint scuze și să promit că mă îndrept. A insistat. Așadar, să-mi exprim regretul și să mă corectez. Am refuzat. A spus: „Atunci îți meriți soarta!” Nu mi-a venit să cred. „Dar până acum de ce m-ați chinuit dacă nu meritam?” Retic, evident.

Se întâmpla ceva cu mine. Identificam din ce în ce mai greu figurile cunoscuților și nu-mi mai găseam cuvintele. Aveam impresia că pășesc pe un teritoriu străin, necunoscut. Undeva la granița dintre două lumi. Lumea cunoscută dispărea, iar eu mă cufundam într-un hău nesfârșit. Distanța de la mine până la ceilalți era incomensurabilă. Chemări, gesturi, imagini se succedau pe un ecran îndepărtat imposibil de controlat și de urmărit. În lumea în care mă aflam nu se mai găsea nimic din ceea ce cunoscusem ca om. Un pustiu nesfârșit și vast în care eram izolată total, încercam să mă ciupest și să mă trezesc din acest coșmar, însă eram cât se poate de trează și de neputincioasă în a rezista prinsă în bolgiile hăului. Cine mă aruncase în acel lagăr mai înfricoșător decât toate lagărele? Aș fi vrut să chem pe cineva în ajutor, dar nu-mi venea nimic în minte. Niciun nume. Și apoi începea tortura. Ceva ca un sfredel îmi intra în minte și mă ardea. Era insuportabil. Niciodată în viața mea nu mai simțisem o durere atât de adâncă. Organic nu mă durea nimic, dar urlam de durere și gemeam. Dar asta nu mai era viața mea, ci trecerea mea dincolo de viață. Mi se întâmpla frecvent să mă arunc în genunchi și să strig plângând: „Doamne,

închide ochiul ațintit asupra mea care mă arde!" Radu mă privea încremenit. Mă lua de umeri și mă mângâia, iar eu nu știam cine îmi dă cu lingurița mâncare, cine mă duce la baie, cine mă culcă. Mi-era frică de cuvinte. Cuvintele mă speriau îngrozitor.

Apoi totul înceta. Chingile hăului slăbeau și eu eram aruncată înapoi, în lumea celor vii. Îl recunoșteam pe Radu. Era soțul meu pe care nu-l mai văzusem de vieți întregi, atât cât stătusem în acele hăuri nesfârșite. Mă încuraja. Îmi reveneam total. Purtam în mine doar frica de a nu fi iarăși trimisă în adâncuri atunci când eram la birou. Mama obținuse pentru mine un concediu medical de câteva zile, altfel ar fi fost suficientă absența mea de la serviciu pentru a mi se desface contractul de muncă. Aflasem că, între timp, doi dintre colegii mei muriseră. O grefieră se aruncase în râul duios, iar șoferul instituției fusese găsit mort în casă. Nu aș fi vrut să mi se întâmple asta. Nu puteam să cred că viața mea se va sfârși așa. Refuzam să cred.

Încercam să mă autosugestionez. În acest sens căutam în memorie oameni care suferiseră foarte tare și care, totuși, înfruntaseră fără scăderi principale tăvălugul. Dar memoria mă ajuta foarte puțin. Mi se umbla în cap, în minte, „încă puțin, îmi ziceam, și nu o să-mi mai amintesc nimic”. Într-un moment de disperare cumplită, m-am pomenit rostind niște cuvinte pe care nu le cunoșteam absolut deloc: „Doamne, ce sfat îmi dai?” Atunci s-a făcut un pic de lumină și am văzut ceea ce trebuia să văd neapărat pentru a nu fi pierdută definitiv. Aiud! Asta mi-a venit atunci în minte. Ce se întâmplase la Aiud? Tinerii aceia erau vinovați de ceva? Pentru ce muriseră? Nu mai țineam minte. Am fugit în camera-bibliotecă și am scotocit febril prin rafturi. Trebuia să găsesc un indiciu. Nu se putea să nu găsesc. Erau însă foarte multe cărți și mi se părea că nu mai am timp. Pentru mine timpul se epuizase. Cineva îmi număra clipele, iar eu nu găseam.

Atunci a intrat Radu și s-a uitat la mine cu milă. Am început să plâng. M-am sprijinit de raft cu totul epuizată. „Ce cauți?” I-am răspuns dintr-o altă lume, iar cuvintele mă îngrozeau, fiindcă nici măcar nu mai erau cuvinte, ci sulițe care îmi împungeau sufletul și-l torturau. Cu un țipăt de spaimă m-am prăbușit în hăurile de umbre ale lagărului în care toată speranța mi se topea. Acolo unde eram eu nu mai era viață și

nici speranță, ci doar o amăgitoare preumblare printre morți.

Apoi am revenit printre oameni. Radu mă veghea. „Ce se întâmplă cu tine, Ecaterina?” „Nu știu.” „Trebuie să mergem la medic.” „Nu e de medic, Răducule. Niciun medic nu poate să înțeleagă unde am fost eu.” „Unde ai fost?” „Într-un hău nesfârșit care nu are nimic în comun cu lumea noastră. Acolo am fost dusă și chinută.” „De cine?” „Nu știu.” „Poate e doar în închipuirea ta.” „Nu. E real. Se pricep foarte bine să tortureze un suflet. Radule, tu nu vezi rănilor mele? Sunt deschise și mă ard”. Radu a oftat. Apoi a luat ceva de pe noptieră și mi-a dat „Ce-mi dai?” „O carte.” „Nu înțeleg.” „Ai spus de câteva ori Aiud și m-am tot frământat de unde... Cred că asta căutai aseară”. Am privit cartea și am început să citesc cu privirea împăienjenită. Radu dispăruse. „Am fost flămând timp de peste douăzeci de ani, adesea distrofic din cauza subnutriției. Mi-am simțit trupul înghețat în toți anii temniței. Am fost bătut, chinuit și torturat ani de zile, până la distrugerea rezistenței fizice și sufletești. Am cunoscut îngrozitoarea experiență a trăirii dincolo de limitele suportabilului.

Timp de ani de zile am fost amenințat cu moartea. Neconținut mi s-a cerut sufletul. Ani mulți, vreo cincisprezece la număr, am fost terorizat să mă reeduc. Am refuzat, temându-mă nu de moarte, ci de prăbușire. Numai Dumnezeu m-a apărut de cădere, căci nu există om care să reziste la toate chinurile.”

Da, era cartea de care aveam nevoie. Trecuseră și alții prin „îngrozitoarea experiență a trăirii dincolo de limitele suportabilului”. Cartea asta trebuia să mă învețe să ies la suprafață din hăurile în care mă cufundam din ce în ce mai des. În ea apărea des pomenit Dumnezeu. Cine era Dumnezeu? Uneori memoria mă ajuta cât de cât și atunci mă duceam în camera-bibliotecă și mă uitam îndelung la un tablou în care Cineva ținea în mână o bilă verde. Rămâneam așa mult timp încercând să înțeleg de ce am venit aici, cine este Cel înfățișat în tablou și de ce ține o bilă verde în mână. Lumea cealaltă, hăul se insinuaseră în mine, în gândul meu, în ochii mei. Mă obișnuisem oare atât de mult cu prăbușirea?

Trebuia să-l rog pe Dumnezeu care îl ajutase pe cel care scrisese cartea să mă ajute și pe mine să mă eliberez din acea

condamnare nedreaptă în lagărul care mă îngrozea prin torturile la care eram supusă. Încă nu eram pierdută definitiv. Ceva viu mai păstram în mine. I-am zis lui Radu: „în cartea pe care mi-ai dat-o se vorbește de Dumnezeu.” „Și nu asta doreai?” „Cred că da”. Nu puteam să-i spun mai mult lui Radu. Ceva mă făcea să mă blochez. El aștepta, dar eu nu mai aveam ce să-i spun.

La muncă, unii începuseră să râdă de mine. Îmi ziceau în batjocură „Căprioara”. Dar nu în față. Nu aveam energia necesară pentru a le răspunde. Eu căutam ceva. Un fir logic pe care să pot construi ceva în peisajul sinistru al prăbușirii totale pe care o simțeam ca fiind iminentă. Teroare și chin. Eram epuizată. Nimic logic nu era, nimic logic nu puteam găsi. Eram epuizată. Tresăream la orice zgomot. Oamenii din jurul meu erau niște străini care nu-mi comunicau nimic. Nu puteau să mă ajute. La un moment dat, am avut totuși senzația că recunosc un chip. S-a apropiat de mine și mi-a șoptit: „Ecaterina, ai nevoie de un preot.”

Am rămas nelămurită. De ce aveam nevoie de așa ceva? Nu înțelegem. Eram la terminarea programului și o femeie îmi urmărea mișcările. Ce voia? Mi-am strâns repede lucrurile și am ieșit în fugă. În urma mea se auzeau hohote de râs. „Un preot”, îmi repetam. „Eu am nevoie de un preot”. Începeam să simt iarăși durerea aceea sfredelitoare în suflet. Alergam înnebunită pe stradă. Nu puteam rămâne acolo. Nu știa nimeni să mă ducă acasă.

DECIMUS

Părintele A.

Auzeam zgomot de pași care se stingeau lângă mine. Sau pași care plecau spre nicăieri. Mă îndreptam brusc într-acolo. Nu era nimeni. Încercam să mă controlez și să dau o explicație logică oricărei situații, fiindcă nu voiam ca absurdul să mă cuprindă. Primeam apeluri pe telefonul fix și nu răspundea nimeni, apoi imediat primeam și pe telefonul mobil. La fel. Nimeni. Nu era posibil să mă sune cineva în lumea în care eram eu, pentru că lumea în care eram eu era foarte, foarte departe și foarte, foarte necunoscută oamenilor. Cum poți vorbi unuia care se află într-un hău nesfârșit și amenințător? Unuia care nici măcar nu mai este ca tine. Adică om. Ci condamnat la ceva înfricoșător,

pe care nicio știință nu l-a abordat ca domeniu de studiu. Un condamnat la descompunere sufletească nu mai este om. Sfredelul acționa cu aceeași intensitate monstruoasă pentru a desface în bucăți lipsite de viață sufletul meu.

Radu, stai lângă mine! Mi-e frică!

ți se întâmplă ceva?

n-auzi cum vorbesc?

cine?

caloriferele.

ecaterina, ești obosită... Ar trebui să dormi. Mă duc să pregătesc patul.

Caloriferele îmi dădeau senzația că ascult cu o claritate uluitoare tot ce se vorbește în cartier. Degeaba îmi astupam urechile. Cuvintele erau intonate la fel de limpede. Mi-era teamă să nu înnebunesc. Înainte de culcare, mă duceam de fiecare dată înaintea tabloului din camera-bibliotecă. Radu nu zicea nimic. Mă linișteam. Probabil nu era nimic anormal să stai în fața unui tablou ca acela cu cartea în mână. Nu ziceam nimic, nu gândeam nimic. Eram acolo și asta mă liniștea. Încet-încet, caloriferele își încetau sporovăiala și lumea arăta normal. Ce însemna normal? Eram prea obosită pentru a înțelege. Radu venea și mă lua cu el. Adormeam.

În ziua aceea, am fost vizitați de socri. Au intrat în casă și i-am văzut clătinând din cap. Socrul meu fiind medic, m-a privit atent și a încercat să poarte un dialog cu mine.

ecaterina, te simți mai bine?

desigur.

te mai dor urechile?

— Da.

Îți recomand... Radule, înainte de culcare, încălzești niște ulei și-i torni ușor în urechi. Pe rând. Ai înțeles?

Apoi ei au început să vorbească încet și eu nu am înțeles nimic. Vorbeau despre mine, fiindcă se uitau în direcția mea de fiecare dată când ajungeau la finalul unei teme. M-am așezat și am citit. Înainte de a pleca, soacra mea a venit aproape de pat și m-a întrebat: „Mai ai

numărul de telefon al părintelui A.? Aș fi vrut să fac o sfeștanie.” „Nu știu. Adică nu cred”. Soacra mea m-a privit neîncrezătoare. Apoi a oftat și s-a grăbit să-l prindă din urmă pe soțul ei. Radu a închis ușa și a venit lângă mine. „Ce te-a întrebat mama?” „N-am înțeles prea bine. Despre un număr de telefon...”

La serviciu era aceeași tematică zilnic. Încercam să-mi controlez reacțiile și devenisem, într-adevăr, tăcută. Colegii bănuiau că acest lucru se datorează renunțării, în timp ce eu eram incapabilă să gândesc. Cam acela a fost momentul în care judecătoria a venit ca să semneze foaia de supraveghere.

nu-mi place cum arătați, mi-a zis de la bun început de cum a intrat. Acesta este surmenaj psihic. Eu am trecut prin așa ceva și vă pot spune cu siguranță că acestea sunt simptomele.

mă iertați! Abia pot să port o discuție logică. Sunt bulversată!
o să vă reveniți!

nu cred. Ceea ce mi se întâmplă, mă depășește. Abia dacă pot veni de-acasă la serviciu și apoi să mă întorc. Mi s-a întâmplat ca soțul să mă caute și să mă găsească rătăcind pe străzi.

înțeleg.

e greu de înțeles.

Într-adevăr, e greu de înțeles, dar eu înțeleg.

cum puteți fi atât de sigură?

pentru că am fost acolo.

credeam...

nu sunteți singura încarcerată în acest lagăr experimental. Au mai fost și alții înaintea dumneavoastră. Și vor mai fi.

e ceea ce mi-ați...

desigur. Am bănuیت că asta vor încerca să facă și cu tine. Dar este scăpare. Eu eram în pragul sinuciderii și acum sunt de nerecunoscut. Nu credeam că voi mai fi în stare să vorbesc cu cineva din această lume.

— Atunci a rămas în urma dumneavoastră un...

da, da, da. Vreți să știți ce au făcut și ce se intenționa cu mine?

Hipnoza, telepatia, captația, sugestia, inversarea mecanismului de gândire, așa-numita „citire a gândului” și supravegherea de tip big-brother. Prin aceste tehnici psihologice m-au scos din schemă. Așa eram și eu: năucă, îmi lipseau reacțiile și gândirea îmi era înceată. La acest stadiu mă aduseseră. La momentul potrivit puteau chema salvarea cu cămașa de forță în dotare. După o internare la psihiatrie, omul rămâne demolat de viu, sub propriile dărâmături. Chiar asta se și urmărește: distrugerea și decredibilizarea omului.

nu-mi amintesc deloc ceea ce era acolo scris...

aveți foaia?

cred că da.

păstrați-o. Cândva o să puteți să priviți cu alți ochi la ea. Acum plec. Să aveți grijă de dumneavoastră.

cum ați scăpat de acolo?

din lagăr?

— Da.

nu am scăpat nici acum. Nu sunt sigură. Oricând mă pot arunca în hău. La revedere!

la revedere!

Am condus-o spre ieșire. Înainte să ajungem la ușa care se dădea spre treptele din față, s-a întors spre mine și mi-a mimat cu buzele un enunț.

Scurt. M-am înfiorat. Am lăsat-o să coboare și am intrat în birou. Nu-mi reveneam. Multă vreme m-am uitat la Geta care era în birou și nu am fost în stare să schițez un zâmbet de recunoaștere sau un cuvânt oarecare. După vreo oră și ceva, m-am apropiat de ea și i-am zis: „Vreau să te întreb ceva”. S-a întors spre mine cu o bucurie pe care nu i-am înțeles-o. Probabil că de multă vreme nu mai făcusem un astfel de gest de apropiere. „Ascultă, nu sunt lămurită. Poate vei râde de mine...” „Ecaterina, eu te iubesc!” „Ascultă, am încercat să găsesc... Uite, eu nu știu dacă preot sau părinte e același lucru...” Nu a râs, nu a zâmbit. A început să plângă și mi-a spus că preot sau părinte e același lucru. Am lăsat-o să mă îmbrățișeze, în timp ce mie îmi zbura mintea în gol.

Așteptam să ajung acasă pentru a mă liniști. Nu aveam niciun

curaj să fac o cercetare. Știam doar că lămurisem un lucru care putea să se dovedească foarte important. Dar... în minte îmi venea imaginea judecătorei mimând: „Ești filată”. Oare de când? De când? Când a sosit timpul, am plecat împleticindu-mă spre casă. Pentru că mă temeam să nu mă împiedic pe scările tramvaiului, am luat-o pe jos. Am mers pe faleză privind tot timpul spre apele tulburi ale râului duios. Când am intersectat strada 1 Decembrie, atenția mi-a fost atrasă de un detaliu gravat de cineva pe plăcuța cu numele străzii. Cineva tăiasse 1 Decembrie și scrisese 11,12,13 aprilie.

Am ajuns acasă gâfâind. Radu era alarmat. „Ce s-a mai întâmplat?” „Nimic.” „Nu-i adevărat. Spune-mi ce s-a întâmplat!” „Radule, ei știu tot.” „Care ei?” „Cei care umblă în mintea mea.” „Cum adică știu tot?” „Ei știu când voi fi cercetată disciplinar.” „Imposibil!” „Radule, cineva a tăiat Decembrie și a scris 11, 12, 13 aprilie, pe plăcuța străzii.” „Și ce-i cu asta?” „Pentru mine a fost scris 11,12, 13 aprilie ca eu să înțeleg că sunt sub permanenta lor supraveghere. Azi am aflat că sunt filată. Nu pot să scap!” Radu a tăcut. S-a frământat un timp, apoi a decis să-mi spună la ce se gândise. „Mergem la el.” „La cine?” „La doctorul Istrati.” „Dar e bolnav. Nu ai zis că a paralizat?” „Ba da. Dar e singurul în măsură să ne spună ceva cât de cât coerent.”

În seara aceea, Radu a încălzit ulei și mi-a turnat în urechi. Simțeam că acolo, în urechea internă, totul era dereglat. Nu mai distingeam direcția din care venea sunetul, nu-i mai puteam explica proveniența. Și nu mai aveam mecanisme de apărare. Eram bolnavă. Vuietul acela permanent mă obosea cumplit. Îmi zbârnâiau zeci de motorașe în urechi, ochii mi se împăienjneau și păreau acoperiți de o pânză groasă, cenușie. Uleiul cald m-a mai liniștit. Am adormit.

A doua zi am plecat cu Radu către un cartier mărginaș al X-ului. Mă uitasem în oglindă înainte de a mă pregăti de drum. Slăbisem mult. Cearcăne negre și adânci încadrau ochii ce nu mai slujeau decât pentru a transmite comenzi greșite creierului slăbit. Mergeam la un medic, dar ce medic putea să înțeleagă ce mi se întâmpla fără să mă considere nebună? Radu îl cunoștea pe acest medic psihiatru și, de când aflase că paralizase, îl vizita periodic. Vorbea gângăvit, dar înțelegea foarte bine. I-am povestit totul, i-am descris simptomele. Psihiatrul m-a ascultat

atent, apoi s-a retras în sine, întunecat, abătut, preocupat. L-am observat chipul înțepenit într-o poziție destul de urâtă și m-am temut că a făcut un șoc. L-am chemat pe Radu. A venit și soția lui. Am ieșit cam precipitat din casă. Soția lui chiar părea că vrea să scape mai repede de noi. Și Radu și eu eram mai nelămuriți decât înainte.

Totuși, trebuia să-i aduc un act folositor pentru situația lui. Radu îmi povestise, iar eu mi-am dat seama că îl puteam ajuta să obțină un cărucior cu roțile. În două săptămâni am revenit, alături de Radu, și am observat că toate aparatele electronice din casă erau schimbate. De altfel, mă întâlnisem și cu soția lui în oraș. Era foarte supărată că trebuise să împrumute bani ca să-și schimbe aparatura electrocasnică și televizorul. Un gând sinistru s-a strecurat atunci în sufletul meu. Înțelegeam că în opinia lui această schimbare fusese determinată de prezența mea. Ar fi putut deveni și el o țintă din cauza mea? Nu știam să-mi răspund. Atunci am făcut doar o conexiune factuală. De ce mi se defectaseră în ultima perioadă toate aparatele electrocasnice? Nu mai funcționa nici lampa de pat.

I-am înmănat documentul. L-a luat și imediat a apăsă pe un alt buton al telecomenzii. S-a auzit un sunet prelung ca de clopoțel. Mi-a fost rușine să întreb, credeam că mi se pare. Dar, la ieșire, l-am întrebat pe Radu dacă a auzit ceva. „Da, un clopoțel asurzitor... Dar poate era din fundalul filmului”. După o vreme, Radu a încercat să-l sune. Numărul era nealocat. L-a căutat acasă, dar soția, ieșită în pragul ușii, i-a spus că nu-l cunoaște și să-și vadă de drum.

Eram aproape cu totul confuză și continuam să mă duc la serviciu. Într-o zi, un individ m-a luat în brațe pe stradă. M-a surprins atât de mult, încât nu reușeam să opun nicio rezistență. M-a strâns cu entuziasm, m-a mai prezentat unui grup de prieteni: „Regina! Ea e regina mea!” Acasă i-am povestit lui Radu. El mă ajuta enorm. Mă veghea zi și noapte. Mi-a spus: „Nu băga în seamă ce vezi pe stradă! Nu te cunoaște nimeni. Te asigur!” Încercam să-l cred, deși încrederea mea era o biată amintire.

Se apropia termenul de cercetare disciplinară, iar mie mi s-a părut că, în funcție de ceea ce se va întâmpla atunci, aveam să fiu sau nu condamnată veșnic în lagărul experimental. Descoperisem în

poșetă o foaie împăturită bine pe care scria EXPERIMENT ZION. Deci așa se numea. Judecătoarea știa. Se confruntase și ea cu hăul acela al morții și al durerii fără hotar. O frică pe care nu mi-o puteam controla mă stăpânea. Comisia aceea putea să mă condamne și eu nu mai aveam nicio scăpare. Eram preocupată tot timpul de acest lucru. Stăteam din ce în ce mai mult în fața tabloului cu cartea în mână și așteptam ceva. Era deja foarte târziu când Radu a venit să mă ia la culcare. „Ești obosită. Stai de mai bine de o oră în picioare în fața icoanei”. Spusese „icoană”. Deci stăteam în fața unei icoane. Brusc, mi-am amintit de colega mea care mă strânsese în brațe și-mi spusese ceva. Ce-mi spusese oare? „Ecaterina, ești obosită.” „Mai lasă-mă un pic! Mai lasă-mă, te rog!” Radu s-a uitat neîncrezător. Apoi s-a retras. Acum trebuia să mă gândesc bine, fiindcă ea, colega care mă iubea, îmi spusese ceva foarte, foarte important. Eu o întrebases, iar ea îmi răspunsese. Ce anume? Radu a venit după ceva timp și aproape m-a târât până la pat. Nu mai eram în stare să-mi controlez picioarele, să-mi țin echilibrul. Am adormit greu, chinuit.

Dimineată, am observat că era o zi superbă. Sâmbătă, 31 martie. M-am uitat pe fereastră și am văzut corcodușii înfloriți. Soarele părea că-și făcuse culcușul chiar pe coroanele înflorite din grădinița pe care o aveam în fața ferestrei. Îmi era atât de dragă lumina aceea, încât am stat minute bune așa, ca să mă mângâie. Peste două săptămâni urmau să fie Paștile. Îmi aminteam nostalgic de deniile din Loamneș și Ocna unde mergeam cu bunica. Apoi, brusc, privirea mi s-a încheșat. Soarele căpătase o culoare gălbui-stricat. Am fugit din fața ferestrei. În mintea mea nu erau decât trei numere: 11, 12, 13. În aceste zile urma să se hotărască soarta mea pentru totdeauna. Involuntar, am pus mâna pe cartea de care aproape niciodată nu mă despărțeam și am deschis-o: „Eram deci atât de schilod, de slut, de prăpădit încât nici propria mea mamă nu m-a recunoscut. Este știut simțul acela ascuns al mamelor de a-și descoperi copiii, și dacă el nu s-a trezit în mama, care era o femeie cu mari resurse sufletești și intelectuale, înseamnă că într-adevăr devenisem alt om. Mama mea nu m-a recunoscut. Așa eram de desfigurat!” Îmi mai trecuse frica. Și eu devenisem alt om. Sau... Ceea ce cunoscusem eu mă făcuse să fiu din ce în ce mai puțin

om. Probabil că, în acele zile, pentru mine avea să se decidă că a fi om nu mai era nevoie să mai fie nici măcar o amintire.

De aceea nu trebuia pierdut timpul, ci să încerc să aflu ce anume... ce anume... să aflu... oare... a afla... afla... fla... Nu înțelegeam unde m-am poticnit și ce aveam de gând să... Ce însemna fla... fla... Poate zborul unei păsări... poate zbaterea în vânt a unei rufe agățate pe sârmă... Tremuram. Trebuia să iau ceva pe mine. Dar... Se făcea din ce în ce mai frig... Am vrut să strig pe cineva să... însă deja hăul acela se înființase și aștepta. Înaintea mea erau pustiuri vaste, genuni înfricoșătoare. Trăiam două realități în același timp. Am văzut un bărbat apropiindu-se de mine și spunându-mi: „Ecaterina, dacă nu te simți bine...” I-am spus agitată la culme: „Omule, du-mă de-aici de lângă hău. Cât mai repede!” El m-a luat și m-a dus în pat. Acolo m-a întins. Apele eterice ale hăului se strângeau din ce în ce mai mult în jurul patului amenințând să-l înghită. Clipoceau ca valurile unei mări, dar hăul nu era nici pe departe o mare, ci lagăr în care aveam să mă pierd pentru totdeauna. Nu știu cât am stat așa cu genunchii strânși în brațe, așteptând să fiu înghițită. Mă uitam când și când la omul care venea lângă pat și mă mângâia. Cine era el? Și de ce mai stătea aici cu mine? „Ecaterina, trebuie să bei ceaiul pe care ți l-am pregătit.” „De ce?” „Îți va face bine. O să vezi.” „Eu nu știu...” Sorbeam din ceai. „Tata mi-a zis că trebuie să mergem la un medic neurolog. Sunt necesare investigații.” „Tata?” Apoi am sorbit de câteva ori la rând. Omul acela era bucuros. A luat cana și a dispărut.

După o vreme s-a întors cu un teanc de cartoane cu imagini imprimate pe ele. Fâșii de negură se ridicau din hău și se încolăceau pe pat. Omul acela nu vedea decât cartoanele pe care mi le arăta cu oarecare încântare. „Aici e tata. Nu se pensionase încă”. Mă uitam. Parcă îi cunoșteam figura. „Aici suntem noi doi. E fotografia de la nuntă. Tu erai atât de frumoasă, Ecaterina...” Am luat cartonul în mână și am privit uimită. Doi oameni se țineau de mâini și zâmbeau fericiți.

M-am uitat la omul de lângă mine. Plângea. Am vrut să duc mâna spre el, dar nu am avut curajul să fac atâta risipă de energie. Am plescit din gură. Un gust de cenușă. „Aici sunt părinții tăi. Cu rudele de la țară. Din Loamneș.” „De unde?” „Din Loamneș. Iar aici sunt prietenii

noștri. Eram plecați în concediu în Grecia". Am pus cartonul obosită pe pat. „Aici e mama. Acasă". Am privit cartonul cu interes. Ceva mi se aprinsese în priviri. Omul de lângă mine a observat. „Ce este, Ecaterina?" „Ea..." „Ce-i cu mama?" „Ea mi-a spus ceva." „Ne iubește pe amândoi. Și tata." „Ea mi-a spus ceva."

Omul de lângă mine mă privea nedumerit. Hăul se înfășură pe genunchii mei. Muream secundă cu secundă. Dar figura aceea îmi era cunoscută. Mă întrebese ceva. „M-a întrebat ceva." „Da, țin minte. Te-a întrebat de un număr de telefon. Al cui?" Omul de lângă mine a așteptat un răspuns, dar eu nu știam să răspund. El s-a ridicat, s-a dus într-un colț al camerei și a venit cu un telefon. „E telefonul tău". Și a început să-mi spună rar fiecare nume. La un moment dat l-am oprit. „Mai spune o dată." „Părintele A." „El este." „Parcă îmi amintesc. A venit acasă la mama anul trecut, nu?" „Nu știu. Dar el este. Vreau..." „Vrei să-l sunăm? Este destul de târziu, dar dacă vrei..." „Da". Omul de lângă mine a apăsă pe o tastă și mi-a dat telefonul. „Te las singură un pic." „Bine."

Am lipit telefonul de urechea care îmi vâjâia mai puțin și am așteptat. într-o clipită realizasem că preot sau părinte e același lucru. Așa îmi spusese colega care mă îmbrățișase. Iar în telefonul meu era numărul unui părinte A. Cine era? Nu știam. Dar aveam să-l întreb un lucru pe care nu aveam cum să întreb pe nimeni altcineva. „Sunteți părintele A.?" „Eu sunt. Doamne, ajută!" „Vă sun..." „Vă ascult." „E târziu..." „Nu contează. Eu vă ascult." „Am nevoie de un preot. Așa mi-a spus colega mea. Dar nu știu dacă puteți să mă scoateți de acolo..." Am început să plâng. „Doamnă, vă simțiți bine?" „Nu. Mă simt groaznic. Sunt... Nu cred că puteți să vă imaginați, dar eu sunt aproape de a fi înghițită de hăul acesta adânc care a cuprins totul și abia vă mai vorbesc. îmi pare rău..." „Cum vă numiți?" „Ecaterina. Țin minte numele meu. Am încercat din răspuțeri să nu-l uit. Acolo, în adâncul hăului, nu mai este nicio amintire. Iar eu sunt condamnată. Mă puteți ajuta?" „Vă pot asculta. Spuneți-mi despre acel..." „Hăul este o lume pe care oamenii nu o cunosc pentru că nu este a oamenilor. Acolo am fost dusă în câteva rânduri fără voia mea. E ca și cum altcineva controlează mintea mea, iar eu trebuie să fiu aruncată în lagărul acelui hău despre

care o judecătoare mi-a spus că se numește ZION...” „De ce v-ați oprit?” „Pare o nebunie ceea ce vă spun eu...” „Dumneavoastră ce credeți?” „Este viața mea distrusă.” „Așa cred și eu.” „Sunt juristă. Am absolvit Facultatea de Drept din Cluj-Napoca și sunt angajată la Departamentul de Diagnoză și Pattern Comportamental din oraș. Am luptat pentru principii și pentru valorile pe care mi le-au transmis profesorii mei, dar, din nefericire, este un curent potrivnic acestei gândiri. Nefiind de acord cu condamnările care să umple penitenciarele de oameni care au săvârșit infracțiuni mărunte și care s-ar putea îndrepta, am intrat în conflict cu șeful Departamentului care a declanșat o campanie furibundă de atacuri împotriva mea: sesizări, audieri, cercetări disciplinare, monitorizări...” „Ce s-a întâmplat?” „Presupun că știți ce înseamnă această convorbire cu mine?” „Nu vă temeți. Eu sunt monitorizat clipă de clipă de Dumnezeu. Sunt obișnuit.” „Am avut curajul și pregătirea necesare pentru a înfrunta situația aceasta, dar ceva s-a întâmplat cu mine...” „Ce vreți să spuneți?” „Am simțit că, treptat, memoria mea cedează, mi se tocește, logica mi se destramă, îmi pierd echilibrul, nu mai reușesc să pronunț corect anumite cuvinte. Judecătoarea mi-a scris ceva... Nu știu dacă e credibil... Poate nu vi se pare de competența dumneavoastră... Dar eu am consultat și un medic psihiatru și s-a speriat de ceea ce i-am povestit. A făcut un șoc și nu mi-a mai deschis ușa. M-am simțit oribil. Am făcut și alte investigații, fiindcă, de anul trecut, din octombrie, mi-a apărut pe abdomen o pată care își schimbă poziția. La medicii la care am fost nu am găsit o explicație logică a apariției acestei zone pigmentate.” „Presupuneți că de aici vi se întâmplă să fiți prinsă în... hăul de care vorbeați?” „Așa cred. Am făcut pași în contra tăvălugului și m-a strivit. Sunt telefoane ciudate pe care le primesc, întâlnesc personaje stranii, agenți provocatori. Aud pași care se sting în apropierea mea. Caloriferele vorbesc. E o lume paralelă pe care o generează hăul acela unde am fost aruncată cu brutalitate și unde efectiv am fost torturată. O durere insuportabilă. Nu organică, ci lăuntrică.” „De când a început totul?” „De la începutul lui 2011. Dar atacul a fost gradual și bine dozat. Multă vreme nu am înțeles. Îmi apăreau ca simple coincidențe.” „Iar șeful Departamentului este un om...” „Este o femeie care încearcă să mă dea

afară cu orice preț. Nu știu cum să o prezint. Pot părea părtinitoare. O femeie care conduce abuziv și care a transformat Departamentul de Diagnoză și Pattern Comportamental într-o instituție represivă.” „Ați putea încerca s-o iertați?” „Nu pot.” „Păi de-aici, din acest punct plecăm pentru salvarea din acel... hău”. Am oftat. „Uitați, a continuat el, începem cu un exercițiu mai simplu. Măcar străduiți-vă să n-o urâți. Poate e doar un instrument. Ce părere aveți?” „O să încerc... Trebuie să încerc.” „Așa e. Și mai trebuie un lucru. Aveți duhovnic?” „?” „Adică un preot la care să mergeți periodic să vă spovediți și să primiți sfat?” „Nu. Ocazional am fost la unul sau la altul, dar a trecut aproape un an de când...” „Înțeleg. Vreți să veniți la spovedanie la biserica unde slujesc eu?” „Da.” „Bine. Nu vă spun acum unde să veniți. Nu e momentul. Atunci când vă hotărâți, mă sunați. Sunteți de acord?” „Da.” „Și ar mai fi ceva. Probabil că lucrurile nu se vor aranja brusc... Nu știu dacă mă înțelegeți... Este o situație complicată. Eu îl rog pe Dumnezeu s-o lămurească. Trebuie să avem răbdare și să așteptăm să vedem care este voia Lui.” „Dumnezeu este...” „Tămăduitorul.”

„Sunt bolnavă...” „Spovedania este un medicament puternic. Apoi Sfânta împărtășanie. Biserica este un refugiu pentru toți bolnavii.” „Deci și pentru mine...” „Bineînțeles.” „Nu știu cum am putut vorbi cu dumneavoastră... Aveam mintea atât de încâlcită. Nu-mi aminteam de nimic. Soțul meu m-a ajutat mult.” „Aveți nevoie de ajutor încă. Dacă vi se pare că e potrivit să-mi scrieți un mesaj atunci când simțiți nevoia, vă rog să o faceți cu toată încrederea. Datoria mea este să fiu alături de dumneavoastră.” „Credeti că eu mai pot fi om?” „Așa cred. Și nu pot să mă înșel. Și știți de ce nu pot să mă înșel? Pentru că sunteți om.” „Vă mulțumesc! Nu mai reușeam să găsesc argumente pentru a crede așa ceva.”

Am închis telefonul. Apoi am privit în jur. Hăul dispăruse. M-am dat jos din pat și m-am dus în living. Radu adormise la televizor. Am stins televizorul și l-am luat ușurel de obraji. „Radule! Răducule! Te iubesc!” El s-a uitat la mine somnoros și nedumerit. „Trebuie să mergi la culcare, puiule. Ești obosit”. L-am învelit. Era... M-am uitat la ceas. Era aproape ora unu noaptea. Am luat cartea și m-am dus în camera-bibliotecă unde am privit icoana. Acolo era Dumnezeu.

Tămăduitorul. De la El avea să vină viața mea.

Priveam în ochii Lui și eram fericită. așa cum de mult nu mai fusesem. Sau poate că niciodată.

UNDECIMUS

Cercetarea disciplinară din 11, 12, 13 aprilie

Biserica nu era chiar departe de casa mea, însă până am ajuns a trecut foarte mult. Părea că trebuie să străbat lumea întreagă ca să ajung acolo și, într-adevăr, am străbătut-o. Se săvârșise slujba de seară. La lumina candelelor, Părintele mă aștepta. Era un preot tânăr. Mă privea cu ochii lui blânzi și limpezi. Am îngenuncheat, iar el mi-a pus patrafirul pe cap. A spus câteva rugăciuni, apoi a tăcut. M-am ghemuit strâns lipită de el. Nu s-a retras.

cum să încep? l-am întrebat eu nedumerită.

după cum simțiți, a răspuns el blajin.

simt că ar trebui să vă spun tot, începând din copilăria mea.

e foarte bine așa. Să începem.

Am făcut o spovedanie generală, amănunțită. Am cercetat fiecare ungher al sufletului meu și am lăsat viața mea în mâna duhovnicului. Vedeam totul cu claritate. Mi se dezvăluia acum un adevăr. Nicio luptă nu se poate duce de unul singur într-o lume plină de atâtea curse vătămătoare de suflet. Eram plină de patimi nevindecate, iar aici era necesar un tratament particular. Eu, prin formalismul meu, mă aflam departe de a identifica unele fapte după natura lor, fapte care îmbolnăveau, așa cum spunea părintele A., omul lăuntric. Hristos învinsese moartea și iadul, iar eu, primindu-L ca Trup și Sânge din potirul Sfintei Liturghii, aveam să dobândesc sănătatea duhovnicească atât de importantă în împotrivirea față de toată acea dezlănțuire a ZION-ului care îmi strivise libertatea, credința, demnitatea, bucuria, viața.

Stătusem cinci ore. în întunericul deplin doar o candeluță mai pâlpâia. O fată aștepta să încheie biserica. Se făcuse aproape 11 noaptea. Radu mă aștepta și am plecat mulțumind părintelui A. că avusese atâta răbdare și delicatețe cu un suflet atât de bolnav ca al meu. îmi dăduse și o cârtică pe care o țineam strâns. Duminica următoare, de Florii,

urma să mă împărtășesc. Eram atât de fericită, încât l-am îmbrățișat pe Radu cu o energie care l-a făcut să mă privească uimit.

parcă arăți altfel...

sunt altfel. Cât de mult mi-a lipsit spovedania asta!

A doua zi am plecat spre birou. Fusesem avertizată de părintele A. că este posibil să mi se mai întâmple lucruri ciudate. Încă aveam o vâjâială în urechi, dar foarte slabă. Geta a venit imediat la mine și mi-a zis că sunt atât de luminoasă cum nu m-a mai văzut de mult. Cred că avea dreptate. Mă simțeam întremată cât de cât. Trebuia să-mi constitui un mod de apărare destul de pertinent față de toate atacurile mârșave care urmau să se petreacă. Așa că, în acea zi, am fost și am vorbit cu avocata care, de-acum înainte, urma să mă susțină. Îi comunicasem despre ce era vorba. Acuzația era că am influențat judecătorul să dea soluție favorabilă, deși eu nu intenționasem asta. Judecătorul nu recunoștea nimic. Grefiera nu recunoștea nimic. Jandarmul fusese mutat disciplinar. Nu aveam niciun martor.

Trecând pe lângă biroul ei într-una dintre zilele acelei săptămâni, am auzit, din întâmplare, o discuție între Executanta și cineva de la București. Era întrebată de ce a semnalat ca neregulă acea hotărâre judecătorească. Iar ea a răspuns: „Cineva a scris cu creionul, într-un colț, FOARTE GRAV. Nu știu exact cine.”

Găseam timp, între atâtea lucruri pe care le făceam, să-i trimit câte un mesaj părintelui A. Când ești un șobolan cu mintea beată, ce dai cu capul de zăbrelile cuștii în care ești observat, rugăciunea ta către Dumnezeu se transformă în urlet de fiară. Luasem hotărârea, împreună cu duhovnicul meu, să mă duc de Florii la mănăstirea X și să mă împărtășesc acolo. Am luat-o pe mama și am urcat în tramvai. Ne-am așezat. Foarte puțini călători. După câteva stații, vatmanul a început să strige din senin, pe un ton acuzator, cuvinte care mă tulburau: „Mama voastră de nemernici! Gașcă de bandiți care în loc să împărtășească dreptatea, ne umiliți și ne aruncați în închisori. O să vă împușc într-o zi pe toți!” Aveam sentimentul că mi se adresează chiar mie. „Bestii umane! Voi sunteți mai răi decât satana. Chiar și satana crede și se cutremură. Voi nu vă cutremurați!” Mi-am amintit de cuvântul părintelui A. când întrebasesem cum trebuie să reacționez în

astfel de momente. „Nu luați în seamă ceea ce vedeți sau auziți. Păstrați-vă echilibrul și încercați să dați o explicație logică. Sigur există una!” M-am gândit imediat că omul era supărat, atât de supărat, încât simțea nevoia să fie auzit de cineva. Își împărțea povara gândului.

M-am împărtășit și s-a întâmplat ceva. Am simțit că pot să mă rog. Eu care nu mă rugasem de luni de zile, fiindcă nu reușeam să mă mai rog. Nu mai știam și nu mai puteam. Pentru mine a mă ruga fusese imposibil. Iar acum: „Doamne, nu mai vreau în iadul ZION-ului! Salvează-mă! Trage-mă Tu la viață!” Simțământul meu se baza pe o putere care nu era a mea, pe care nu o știusem niciodată ca fiind a mea, dar pe care, acum, o adăposteam în inimă și ea se înmulțea neîncetat. Și mulțumeam. Aveam nevoie să mulțumesc Domnului.

La final, preotul de acolo a vorbit. Avea o voce puternică, tunătoare. „În această săptămână ce vine, noi vom juca niște roluri. Unii vor fi copiii ce L-au așteptat pe Mântuitor, alții vor fi cărturarii și fariseii, alții vor fi judecătorii, alții vor fi Iuda. Să avem grijă ce rol vom juca în această săptămână...” M-am uitat la mama mea care era lângă mine. Plângea. Și eu înțelegeam perfect această distribuție a rolurilor. Cumva diferit. Era o asumare. Ceva ființial, ceva care mă presupunea la modul personal.

Întâmpinam săptămâna aceea cu oarecare teamă și prudență. I-am scris părintelui A. Pe măsură ce se apropie ziua de miercuri, mi se face frică. Și abia reușesc să mă rog. Mi-a răspuns: Eu mă rog pentru dumneavoastră, iar duhovnicul meu se roagă pentru mine. Mă echilibram și priveam cu interes situația. Propria mea situație. Deci nu se poate de unul singur... A mai durat ceva până mi-a răspuns. După cum v-am spus. Am apelat la duhovnicul meu. Și așa ne ducem unii altora poverile. Avea dreptate. Părinte, credeți ceea ce v-am spus? Răspunsul nu a întârziat. Cred totul până la ultimul cuvânt. Deja zâmbeam. Ieri m-am împărtășit. A fost minunat. El a scris: Slavă Ție, Doamne! Apoi pauză de un minut și iar: Când puteți, citiți Acatistul de mulțumire lui Dumnezeu pentru toate. Mi-am amintit de cărticica dăruită de părintele A. Am luat-o și, ducându-mă în camera-bibliotecă, am îngenunchat înaintea icoanei și am început să citesc. Venit-am pe lume prunc slab și neajutorat, dar îngerul păzitor a întins aripi

luminoase, ocrotind leagănul copilăriei mele. Dragostea Ta strălucește de atunci peste toate cărările mele, în chip minunat călăuzindu-mă către lumina veșniciei... Slavă Ție, pentru milele Tale cele arătate și cele ascunse, Slavă Ție, pentru fiecare suspinare a încercărilor mele, Slavă Ție pentru fiecare pas al vieții, pentru fiecare clipă de bucurie, Slavă Ție, Dumnezeuule, în veci!...

Pe data de 11 aprilie, miercuri, au venit. Colegii mei au plecat toți. Am fost trimisă la comisia de liberări condiționate în penitenciar. M-am oprit în prag. Membrii comisiei vorbeau despre Lucreția Borgia. Pe urmă au răs toți. Eu eram nedumerită și un pic agitată. Directorul penitenciarului s-a apropiat de mine, mi-a pus mâna pe umăr și a strigat:

nu râdeți că nu-i nimic de răs!

vă deranjează dacă rămâneți în picioare? a întrebat unul dintre membrii comisiei.

nu, am răspuns.

putem începe atunci.

sunt câteva învinuiri care vi se aduc. Probabil știți despre ce este vorba. Unele fapte sunt de acum un an, altele sunt mai recente. Vom începe în ordine cronologică. Este adevărat că ați vizitat un deținut în penitenciar?

— Da.

cunoașteți și faptul că implicarea la modul personal a expertului în Diagnoză și Pattern Comportamental în relația cu persoana supravegheată deformează percepția persoanei în cauză asupra activității de supraveghere?

nu am considerat că se întâmplă așa.

dar cum ați considerat? întrebă un alt membru al comisiei.

am considerat că trebuie să fim oameni și să ne comportăm în consecință. Expertul în Diagnoză și Pattern Comportamental nu este un robot, ci un om care are și el inimă.

sunteți un pic confuză?

nu. Cred că vorbesc destul de logic. Nu înțelegeți ceea ce exprim?

înțelegem, dar noi vorbim aici de aplicarea unui regulament pe care un expert în Diagnoză și Pattern Comportamental trebuie să-l respecte. Faceți parte dintr-un Departament care își datorează funcționarea acestui regulament. Nu credeți că este necesară o atitudine profesională, echidistantă, nealterată de legături de ordin personal?

bun. Dacă aveți un pic de răbdare, vă explic.

dumneavoastră aveți explicații pentru toate. încetați cu vorbăria asta fără rost!

dar am fost întrebată ceva și trebuie să răspund. Pentru ce am fost chemată aici?

știți foarte bine pentru ce ați fost chemată. Potoliți-vă!

cred că sunt destul de liniștită. Trebuie să mă ascultați. Doar pentru asta ați venit. Sau este de ajuns o sesizare pentru a fi considerată vinovată? Nu trebuie să cercetați?

bateți câmpii, doamnă Mateescu. Faptele dumneavoastră sunt prea grave ca să avem dubii în privința... Dar vă ascultăm. Povestiți-ne cum știți dumneavoastră să povestiți.

nu e o poveste a mea, ci un adevăr.

ce este adevărul, doamnă Mateescu? Întrebă un membru al comisiei care stătuse până atunci rezervat.

este...

ce ați aflat?

poftim? Nu înțeleg. Chiar nu înțeleg unde vreți să ajungeți.

zilele acestea unele lucruri s-au schimbat pentru dumneavoastră.

despre ce vorbiți? am întrebat de-a dreptul uluită.

noi știm foarte bine... De asta suntem aici. Și dumneavoastră știți. Dar poate nu e momentul să continuăm. Explicați atitudinea dumneavoastră în cazul Negru Aurelian.

eu vă pot spune... am început eu ezitând vizibil din cauza gândului disperat de a înțelege de unde le venea siguranța aceea cu care îmi vorbeau despre... că Negru Aurelian nu mai este de multă vreme în evidența mea. Atunci, din câte mi-aduc aminte, m-a sunat

mama lui plângând și m-a rugat să-l vizitez. Fiul ei făcuse un șoc și intenționa să se sinucidă. El avea o încredere imensă în mine. Îl mai salvasem o dată de la suicid. Puteam să nu merg?

iarăși nu vă așezați pe raționamentul specific profesiei dumneavoastră.

În ce sens?

nu este singurul caz în care dumneavoastră procedați astfel.

da. Este adevărat. Mi se pare că un expert în Diagnoză și Pattern Comportamental nu trebuie să uite că este om. Din cercetările pe care le-am făcut, am înțeles că experiența închisorii este traumatică și pot apărea cu o frecvență foarte ridicată astfel de cazuri de suicid. Am încercat să-i ajut pe acești oameni.

negru Aurelian făcea parte din gestiunea șefului Departamentului. Cred că știți acest lucru.

nu mai era atunci nici măcar în gestiunea șefului Departamentului de vreme ce ajunsese în penitenciar. Era în custodia penitenciarului. Dar șeful Departamentului a făcut această sesizare pentru că mă opuneam arestării lui. De altminteri, ea l-a băgat la pușcărie. Fără intervenția ei, el nu ar fi ajuns după gratii.

Întotdeauna aveți tendința aceasta de a vă justifica gravitatea unei fapte ca și când aceasta nici nu ar exista?

nu fac decât să mă apăr de o învinuire nedreaptă.

vă considerați nevinovată?

nevinovată și nedreptățită.

dar cum este relația dumneavoastră cu penalii din pușcărie? veni o altă întrebare. Nu mă refer aici numai la comportamentul dumneavoastră față de Negru Aurelian.

Între mine și condamnați este o relație din care nu lipsește mila, compasiunea, speranța sentimente omenești, dar care contează enorm pentru a sprijini o persoană aflată într-un moment delicat al vieții sale.

Încercați să duceți discuția într-o zonă măloasă.

Nu aș avea de ce s-o fac. E așa de greu de înțeles?

dumneavoastră ne cercetați disciplinar pe noi?

nu. A fost doar mirarea mea firească, căci presupun că noi, oamenii, împărtășim aceleași sentimente.

e vorba de infractori, doamnă Mateescu. Sau nu înțelegeți?

ba da. Dar sunt și ei oameni.

șeful Departamentului aprobă atitudinea aceasta a dumneavoastră? Nu v-a consiliat în acest sens?

șeful Departamentului nu va putea niciodată înțelege relația dintre mine și condamnați. Cu atât mai puțin s-o construiască.

așadar asta este poziția dumneavoastră finală? Că nu ați încălcat nicio normă în cazul Negru Aurelian?

nu am încălcat nicio normă. Nu e vorba numai de cazul Negru Aurelian, ci de întreaga mea activitate în calitate de expert în Diagnoză și Pattern Comportamental. Și...

ce vreți să spuneți?

Și chiar dacă aș fi încălcat vreo normă, să presupunem prin absurd, ce valoare are norma în raport cu viața unui om? Norma este o convenție socială. Atât. viața omului e dincolo de retorică.

pledați cu siguranță în favoarea nevinovăției dumneavoastră.

vă asigur că eu n-am încălcat niciodată legi și regulamente. Dacă aș fi făcut-o, n-ar fi fost nevoie să fiu chinuită de un an și ceva, n-ar fi fost nevoie să veniți dumneavoastră să mă cercetați disciplinar tocmai acum când mai sunt câteva zile până la înviere.

nu fiți chiar așa convinsă că n-ați făcut niciun pas greșit. Noi suntem aici pentru a tranșa această chestiune și a vă clarifica punctele în care dumneavoastră nu ați urmat întocmai prevederilor legale stipulate în legi și regulamente specifice.

să înțeleg că s-a încheiat pentru astăzi?

da. Este destul de târziu. Vom continua mâine. Sper că sunteți de acord...

da. Bună seara!

Se făcuse târziu. Apele râului duios sclipeau în lumina razelor lunii. Era călduț. Radu mă aștepta și am mers pe jos, pe faleză, până acasă. Aveam câteva nedumeriri. De ce erau atât de înverșunați? Li se trasaseră sarcini precise? Considerau de la sine că au de-a face cu un

element periculos și din cauza asta replicau de fiecare dată tăios? Ce voise să spună acel bărbat tăcut atunci când intervenise pentru prima și ultima oară afirmând că știa de schimbările din viața mea? Și de ce erau programate aceste ședințe de cercetare disciplinară atât de târziu?

A doua zi, cercetarea disciplinară a continuat în aceeași manieră, cu mențiunea că același bărbat tăcut a proiectat, la un moment dat, un cadru foarte ciudat. Eram deja obosită din seara precedentă și vâjâitul îmi revenise în urechi mai tare. Cu limpezime îmi venea în minte un scurt pasaj din Acatist pe care îl citisem de mai multe ori așa cum vrea cineva să întreprindă mai multe călătorii în același loc. Locul mă atrăgea. Nu sunt cumplite viforele vieții pentru acela în al cărui suflet strălucește făclia focului Tău. Împrejur vreme rea și întuneric, groază și urlet de vijelie; iar în sufletul lui e pace și lumină: acolo e Hristos! Și inima cântă. Astfel am intrat în biroul în care se hotărâse să se efectueze cercetarea disciplinară. Membrii comisiei mă priveau suspicios. Doar unul dintre ei nici nu a ridicat privirea înspre mine. Trebuia să-mi asum tot ceea ce am făcut și tot ceea ce simt, fiindcă realizasem că se știe absolut orice despre mine.

doamnă Mateescu, astăzi vom discuta despre cazul Ariona și cazul Bontiş. Sper că sunteți de acord.

nu am nicio rațiune pentru care să nu accept dialogul pe această temă.

mai întâi cazul Ariona. Este un caz de supraveghere care se afla la momentul respectiv, în

2011, în gestiunea unui alt expert în Diagnoză și Pattern Comportamental. Dumneavoastră știți, cu siguranță, că persoana supravegheată are un deficit intelectual și un grad ridicat de influențabilitate.

nu mi se pare lucrul cel mai important din acest caz.

nu cred că sunteți în măsură să apreciați corect importanța unor aspecte din acest dosar. Noi suntem aici pentru așa ceva, iar dumneavoastră răspundeți atunci când vă solicităm părerea cu privire la un aspect sau altul.

bine. Știam că este o fată care rămăsese însărcinată. Avea un ușor retard provenit mai degrabă dintr-o carență educațională gravă. Asta am observat în decursul celor două întrevederi pe care le-am avut cu ea.

după ce a plecat de la întrevederea cu expertul în Diagnoză și Pattern Comportamental, ați „pândit-o” și ați contactat-o telefonic pentru a o determina să nu facă un avort. Negați?

nu. Expertul în Diagnoză și Pattern Comportamental, care avea în gestiune cazul, recomandase avortul. O făcuse explicit și autoritar. Altfel, nu m-aș fi amestecat.

și nu v-ați gândit că există un motiv pentru care face această recomandare, în cazul în care ceea ce susțineți este adevărat?

eu am gândit în felul următor. Și schizofrenică să fi fost, nu era nimeni în măsură să decidă dacă acel copil pe care ea îl avea în burtă are voie să se nască sau nu.

se pare că e vorba de două încălcări grave ale normelor Diagnozei și Pattern-ului Comportamental: imixtiunea în activitatea unui alt coleg și abordarea neprofesionistă a unei persoane aflate în evidența Departamentului de Diagnoză și Pattern Comportamental, cu implicarea directă în viața personală a acesteia.

nu regret că am făcut asta. Era datoria mea să intervin. Nu există o înțelegere dihotomică a persoanei, în sensul că un expert în Diagnoză și Pattern Comportamental este în același timp și om. Poate că asta nu este prevăzut în normele disciplinei. Nu pot aplica niște norme într-un mod mecanic, ci pentru un om, din partea altuia care este om. Sau este diferit?

v-am mai recomandat o dată că nu vă aflați într-o situație în care să adresați întrebări, ci într-una în care trebuie să răspundeți la întrebările pe care vi le adresăm.

bine.

nu este singurul caz în care v-ați implicat la modul personal. Sunt sesizări cu privire la faptul că sunt și alți deținuți care au primit vizita dumneavoastră. Care este scopul?

de a apăra interesele legitime și legale ale condamnaților. Nu e

normal? Oare ce vremuri trăim?

dumneavoastră judecați lucrurile în virtutea unei logici inversate. În principal, scopul activității unui expert în Diagnoză și Pattern Comportamental este acela de a contribui la creșterea gradului de siguranță publică. Aceasta este și garanția în baza căreia un judecător menține un infractor în libertate. Abia după aceea punem preocuparea pentru „binele” infractorului, și nu ca scop în sine, ci ca modalitate de a-l reintegra social, garantând încă o dată siguranța comunității. Categoriile acestea, principal-secundar, sunt rău interpretate de dumneavoastră.

cazurile puse pe ordinea de zi nu relevă acest fapt. Am aplicat corect principiile Diagnozei. Am fost de fiecare dată atentă să nu încalc vreo normă. Deci nu se pune problema legitimității decât în raport cu această cercetare disciplinară comandată abuziv de șeful Departamentului.

doamnă Mateescu, noi nu am venit aici ca să vă torturăm pe dumneavoastră, ci să aflăm niște răspunsuri la lucruri neclare.

iar eu vă spun ceea ce se întâmplă aici ca să cunoașteți adevărul.

ce este adevărul? interveni bărbatul care tăcuse până atunci, același din seara precedentă.

Eu v-am spus tot. Și am spus răspicat. Nu ascund nimic.

aceasta este și dorința noastră: să nu ascundeți nimic. Spuneți tot ce știți. Dar este și un aspect pe care trebuie să-l luați în calcul.

care?

dacă nu ați fi făcut ceva grav, nu ați fi fost în situația aceasta.

Mi se pare că nu e vorba de un argument aici, ci de un sofism. Un om poate ajunge într-o situație dificilă chiar și atunci când nu a făcut ceva grav. Este cazul lui Socrate acuzat pe nedrept de atenieni și condamnat la moarte. Este și cazul lui Hristos, adus înaintea lui Pilat de către farisei și condamnat pe nedrept, deși vorbise în auzul tuturor, neascunzând nimic.

observ că găsiți oarecare similitudini cu situația dumneavoastră.

nedreptatea este aceeași în fiecare situație, iar săvârșirea ei

umple închisorile. Împotriva nedreptății am încercat eu să lupt, dar, după cum vedeți, a venit o replică puternică din partea unui sistem puternic, învechit în rele. Nu este normal ca dumneavoastră să-l slujiți.

dar iată câte se spun împotriva dumneavoastră. Nu răspundeți nimic?

am spus deja, am răspuns eu vădit tulburată de ecoul straniu al acelei întrebări.

referitor la cazul Bontiş, este util să vă aducem la cunoștință faptul că judecătorul responsabil de soluționarea solicitării de revocare a suspendării executării pedepsei sub supraveghere a persoanei în culpă, a fost audiat și din declarațiile lui reiese că dumneavoastră ați intervenit în fața instanței de judecată, decredibilizând instituția Diagnozei care și-a construit identitatea tocmai pe efortul consistent de a concretiza acest parteneriat cu instanța de judecată. Ce aveți de spus?

judecătorul știa că eu nu am formulat nicio cerere, ci doar am expus o situație. Grefiera și jandarmul știau și ei că eu am sosit într-un moment procesual în care nu mai era posibilă formularea unei cereri. În cazul Bontiş, judecătorul nu mai putea modifica soluția din minută. Dacă a făcut-o, intră în responsabilitatea lui. Dar ca să iasă „basma curată”, el a motivat astfel. A spus...

la obiect, vă rog!

desigur. A spus că...

vă dați seama că dumneavoastră pledați acum ca acuzator al judecătorului ce a dat sentința în cazul Bontiş?

de ce audierea lui ar fi pertinentă, iar argumentele mele nici măcar nu pot fi lăsate să aibă continuitate. Încercați de fiecare dată să mă întrerupeți. Aceasta face parte tot din procedura de cercetare disciplinară?

Descoperiți în fiecare moment un nou mod de a vă eschiva unei cercetări care vizează gravele dumneavoastră abateri disciplinare. În cazul audierii martorilor nu am găsit nicio fisură. Este clar că cineva minte. Doar nu vreți să insinuați că judecătorul a făcut un fals...

și despre asta e vorba. A spus că eu am fost prezentă acolo.

și nu ați fost?

ba da. Dar nu în acel timp când era posibilă adresarea solicitării. Eu am sosit după aceea. Pe când judecătorul, pentru a-și argumenta falsul, susține că eu am fost prezentă de la început.

avem înregistrarea.

curios. Ar trebui să o aud și eu. Solicit acest drept.

vă vom pune la dispoziție înregistrarea. O trimitem într-un fișier atașat pe e-mail.

bine.

măine vor fi prezenți la cercetarea disciplinară cei doi martori care aduc probe evidente împotriva dumneavoastră în acest dosar. Cred că veți fi capabilă să răspundeți.

desigur. Sper că sunteți dispus să răspundeți și de ce Doru Astafei, care era unul dintre martori, a fost mutat disciplinar imediat după „întâmplare”...

ce vreți să spuneți? Cine e Doru Astafei?

este jandarmul care știe în ce moment am sosit eu în sala de judecată și care, de asemenea, a asistat la discuția mea cu judecătorul.

doamnă Mateescu, noi nu știm nimic despre un astfel de martor. Noi vorbim despre persoane abilitate care pot reprezenta calitatea de martori. Un judecător și o grefieră nu sunt suficienți martori?

niciunul nu este de partea mea. Nu vor să recunoască un viciu de procedură, un fals grosolan. Și atunci totul pică în spatele meu. Îmi dau seama perfect că acel martor incomod a fost îndepărtat tocmai pentru ca această acuzare să meargă ceas.

insinuați un scenariu?

Nu este clar?

nu este deloc clar. Ce înțelegeți dumneavoastră prin scenariu?

Înțeleg un plan perfid de a face să sufere un om nevinovat. Dar l-am citit pe Platon și cred că e mai ușor să suferi nedreptatea decât să o Săvârșești.

Aici nu încap atâtă filosofie cât cunoașteți dumneavoastră. Este vorba de legi și de respectarea lor. Admiteți acest punct de vedere?

câtă vreme cel care interpretează legea nu este părtinitor. Așa că nu mai rămâne decât un lucru de spus...

ce anume?

după părerea dumneavoastră, este legitim ceea ce faceți?

puneți la îndoială autoritatea acestei comisii?

evident. Atât timp cât ea se exercită controlat, emanată dintr-un discurs manipulator. Deși nu sunt vinovată cu nimic, insistăți pe vina mea, pe „gravele mele abateri disciplinare”, pe cazuri pe care vi le-am explicat suficient de clar și care intră în categoria abuzului de autoritate. Dacă a aresta pentru ca raportul către UE să fie ok este o normă, ei bine eu m-am opus acestei norme.

e suficient pentru în seara asta.

Am ieșit clătînându-mă. Unde voiau să ajungă? După cercetarea din seara aceea, înțelegeam din ce în ce mai bine că încercau să sugereze că am coalizat cu penalii din pușcărie. Devenisem periculoasă. Puteam să-mi creez un grup organizat. Cât de departe se ajungea? Nu știam. Puteam fi acuzată de... orice. și ciudățenia întrebărilor acelui tip care repetase aceeași întrebare din seara precedentă: „Ce este adevărul?”... Bănuiam o legătură între întrebările acelea, dar nu o puteam identifica. Am mers pe jos până acasă. Cercetarea se încheiase la nouă seara. Am sosit acasă amețită, clătînându-mă. Radu mă aștepta în fața porții. A văzut ce echilibru precar aveam și m-a susținut. „Ce s-a întâmplat?” „Vor să mă condamne oricum.” „Nu vor putea.” „Sunt atât de siguri. Aproape că-mi râdeau în față.” „Dar le-ai expus și tu situația. Nu înțeleg?” „Par că au venit cu temele făcute. Sunt foarte reci. Când pun întrebări parcă îndoiaie tablă”. Radu a tăcut. Am intrat în casă. Radu pregătise masa. O cină simplă, dar eu nu aveam niciun chef de a mânca. Voiam să mă scuz, dar l-am privit în ochi și nu am mai putut s-o fac pentru că omul acesta de lângă mine își dădea toată silința ca să mă înconjoare cu dragoste. Cina aceea simplă era dragoste. Am mâncat și am discutat despre un film văzut nu demult. Evadata. Și eu fusesem o luptătoare ferventă împotriva îngrădirii libertății anumitor oameni. Asta reieșea din cazurile investigate de comisia de cercetare disciplinară. Însă

politica penală era tocmai invers. Spre ce se tindea? Spre anularea completă a libertății omului?

M-am hotărât să-i dau telefon părintelui A. Radu a încuviințat. „Părinte, mâine vor veni doi martori. Nu cred că atunci când mă vor vedea, vor fi în stare să mintă. Am, de altfel, și probe care pot dovedi cele susținute de mine.” „Credeți că vor spune adevărul? Eu nu vă încurajez să contați pe acest fapt.” „Vor să mă execute, dar sunt greu de executat.” „Când pleacă comisia?” „Mâine seară”. Mi s-a părut atunci că părintele a murmurat ceva printre dinți fără să înțeleg ce a spus. Am închis și i-am spus lui Radu că mă retrag pentru câteva momente în camera-bibliotecă. Nu avea nimic împotriva. Am citit în fața icoanei...Cu pogorârea Sfântului Tău Duh, Tu luminezi și faci să rodească arta pictorilor, inspirația poezilor, gândirea savanților. Cu puterea cunoașterii de sus pătrund ei legile Tale, luminându-ne adâncul înțelepciunii Tale de Ziditor. Lucrările lor și fără de voie Te mărturisesc: O, cât ești de mare în operele lor, cât ești de mare în omul pe care Tu l-ai făcut! Slavă Ție, Celui ce Ți-ai arătat puterea în legile ce cârmuiesc zidirea, Slavă Ție, că toată făptura e plină de legile pe care i le-ai rânduit, Slavă Ție, pentru tot ce ni s-a descoperit prin harul Tău, Slavă Ție pentru ceea ce cu înțelepciune ne-ai ascuns, Slavă Ție, pentru geniul minții omenești, Slavă Ție, pentru puterea de a lucra cele de folos, Slavă Ție, pentru limbile de foc ale inspirației, Slavă Ție, Dumnezeu, în vecii...

În după-amiaza de vineri a început ultima parte a cercetării disciplinare. Judecătorul și greșiera erau acolo. Nu mă priveau. M-am uitat la ei insistent dar păreau așezați într-un fel în care să evite foarte simplu privirea mea. Eu am stat, ca de fiecare dată, în picioare. Trebuia să dau socoteală. Eram doar un om tras la răspundere pentru încălcarea gravă a normelor.

am decis să nu vă mai trimitem pe e-mail înregistrarea... O avem aici. Putem să verificăm chiar acum.

sunt de acord.

Au pus înregistrarea. Toate procesele sunt înregistrate audio. Am ascultat până la sfârșit. Nu se auzea vocea mea. Așadar...

înțelegeți acum că lucrurile sunt așa cum vi le-am prezentat eu?
nu chiar. E cazul să-l lăsăm pe domnul judecător să motiveze
această absență a vocii dumneavoastră din înregistrare. Nu?

În regulă.

domnule judecător, cărui fapt se datorează acest lucru pe care
doamna Mateescu se încăpățânează să nu-l recunoască?

este simplu. în hotărâre eu am scris că a fost prezentă, tocmai
pentru că, înainte, se întâmplase ceva care influențase soluția.

ce anume? a întrebat președintele comisiei.

doamna Mateescu a venit în biroul meu și a încercat să mă
convingă asupra soluției.

ce părere aveți doamnă Mateescu?

mintе.

deci dumneavoastră susțineți că nu e adevărat ceea ce afirmă
domnul judecător?

v-am spus deja.

dar acesta este un lucru deosebit de grav. O

acuzatie. Pe ce baze faceți dumneavoastră această acuzație?
Presupun că aveți și argumente.

desigur.

— Ați putea să ni le prezentați?

acest judecător și această grefieră au fost aduși aici pentru a
face o mascaradă jalnică...

ar fi bine să vă măsurați bine cuvintele înainte să...

— Am făcut-o. nu vă îndoiiți. Eu am adus aici proba nevinovăției
mele.

să vedem despre ce e vorba, zise un membru al comisiei luând
un caiet pe care îl scosesem din poșetă.

ceea ce vedeți dumneavoastră este un caiet de deplasări din
care reiese foarte clar că eu am fost la penitenciar toată dimineața
aceea. Deci nu puteam fi în biroul judecătorului.

așa pare...

nu așa pare, așa este!

așa ceva... a exclamat președintele comisiei ridicând brațele a neputință și mirare.

având în vedere aceste argumente pe care eu le-am adus, conștiința dumneavoastră ar trebui să fie împăcată. Nu aveți de-a face cu o infractoare.

noi nu avem conștiință, a intervenit brusc bărbatul tăcut, noi avem mandat.

de arestare?

Încă nu.

atunci?

Nu am primit niciun răspuns. Ședința se încheiase. Jubilam. Se uitaseră unul la altul consternați. Nu era foarte târziu, deși ascultarea înregistrării durase ceva timp. Pe la prânz îi trimiseseam părintelui A. un mesaj. Rugați-vă pentru mine! Nu mă mai uitasem pe telefon. L-am deschis și am văzut că promisem cu câteva ore în urmă un răspuns: Știu că sunteți epuizată, dar vă aștept la Denie. Am plecat într-acolo. L-am sunat și pe Radu ca să știe că sunt la biserică. Acolo am participat la întreg procesul Mântuitorului. Nimeni nu era de partea Lui. Toți îl părăsiseră. Până și ucenicii cei mai apropiați. Nu se putea! Înțelegeam situația Lui până la un punct. Pe mine nu mă părăsiseră toți. Doar în ZION... Acolo nu mai era nimeni care să fie alături de mine. Dar altfel îi aveam alături pe Radu, pe mama, pe socri, pe părintele A. Acum și pe Destupata care venise la mine și plânsese. îmi spusese: „Iartă-mă! Toată noaptea am plâns. N-am vrut să te părăsesc, să te trădez. Eu te iubesc”. Și oare câți nu erau? Aveam să aflu mai târziu că părintele A. spusese la slujbă: „Rugați-vă, scumpii mei! Și să știți că sunt oameni care nu se pot ruga. Rugați-vă și pentru aceștia!” Așadar, acest arbore omenesc își înfipsese bine rădăcinile într-un sol atipic, acea țărână din cuvintele răscumpărătoare. Sau, cum obișnuia să spună părintele A., „Aproapele meu este viața mea. M-am întâlnit cu aproapele meu, m-am întâlnit cu Domnul”. și șoferul care îmi fusese sprijin în fața acelor acuze nefondate sau atunci când ceilalți râdeau de mine. Dar el murise și nu mă lăsa nici dincolo de moarte. Știuse?

Sau doar intuiția lui îl îndemnase să-l anunțe pe bătrânul din Ș.

că sunt în mare pericol. Acel bătrân nu se mișcase din fața ușii biroului în care eram cercetată. Avea 89 de ani. Îl cunoscusem la tribunal. Venea cu nepotul lui care executa o pedeapsă în libertate (de tăiere ilegală de arbori pentru foc). Aceasta se întâmplase în perioada proiectului pilot. Mă impresionase atunci. Un bunic care executa pedeapsa alături de nepot. Îl ajuta. Iar acum venise și mă susținea. Prezența lui acolo era mișcătoare. Dar și susținerea condamnărilor. Erau de partea mea. Sora unui condamnat, ieșit din evidența mea, călugăriță la o mănăstire, și-a sunat mama. Nu mă cunoștea nici ea, nici mama ei. A spus: „Ar trebui să facem ceva pentru femeia aceea care l-a ajutat pe Alex. Să facem niște scrisori la guvern”. Și așa au făcut. În lume existau oameni.

A doua zi m-am uitat în frigider. Era complet gol. În acea noapte era învierea. Îmi venea să plâng de ciudă. În ziua de Paști, dimineața, mama mi-a adus doi cozonaci. Atât am avut de mâncare la Sfânta Sărbătoare a Paștilor. Mi-a zis ea: „Vai, dacă tu ai ști cum au fost făcuți cozonacii...” „Cum, mamă?” „Cu făină și lacrimi”. Cozonac din lacrimile mamei...Cât de apropiat ești de noi în ziua bolii! Tu însuși cercetezi pe cei bolnavi, Tu însuși Te apleci spre patul celui suferind. Și inima lui stă de vorbă cu Tine. Tu luminezi sufletul cu pace în vremea grelelor pătimi și scârbe, Tu trimiți ajutor neașteptat. Tu mângâi, Tu cercetezi cu dragoste și mântui, Ție îți înălțăm cântare: Aliluia!...

Partea a III-a
PROTOCOALELE EVADAȚILOR
DUODECIMUS

Sentința

Pe 16 mai a avut loc o audiere care era, de fapt, o extindere a cercetării din aprilie. Aceeași regie. Actori diferiți. La o zi după aceea, mi-am adus aminte de cel care îmi spusese că ei au mandat de executare. Nu pricepusem prea bine lucrul acesta atunci. Din când în când reveneam asupra acestui gând și investigam. Din toate aceste bucăți de analiză se năștea o concluzie. Trebuia să fiu executată indiferent care ar fi fost adevărul. Cezarul (cine era?) făcuse semn gladiatorilor din arenă. Degetul mare arăta în jos. Executarea! Luptam împotriva acestui gând, dar erau prea multe dovezi pentru a nu-l admite. Am fost ținută într-o stare de tensiune până pe 8 iunie când s-a emis ordinul ministrului.

Radu a simțit că această presiune neobișnuită mă poate afecta sever, mai ales că veneam după o perioadă în care nu fusesem om. Așa că, a insistat pe lângă tatăl său să găsească vreun coleg medic care să-mi elibereze un concediu medical. Nu știam lucrul acesta. „Ecaterina, tata a vorbit cu un medic ginecolog. Îți va elibera un concediu medical.” „De ce?” „Tu nu ești în stare să suporti atâta tensiune câtă s-a acumulat la serviciu.” „Cred că ai dreptate”. Eram, într-adevăr, epuizată. Mai lipseau câteva zile pentru a se împlini 18 luni în cap de când începuse tot acest atac injust împotriva mea.

Eram în concediu medical și totuși nu mă puteam concentra. Așteptam să se decidă o dată soarta mea într-un fel sau altul. Pe data de 25 mai, înainte de a intra în concediu medical, îi scrisesem șefului Direcției de Diagnoză și Pattern Comportamental de la București un mesaj electronic.

„Doamnă Director,

Am luat la cunoștință faptul că în privința cercetării mele disciplinare nu se mai ia notă de acte sau informații după data de 21.05.2012, întrucât s-au încheiat verificările. De aceea, mă adresez doar cu rugămintea de a mi se acorda anumite facilități în virtutea

calității mele de angajat al sistemului pe care Dumneavoastră îl conduceți.

1. Vă rog să-mi comunicați dacă a încetat activitatea de supervizare în ceea ce mă privește.

2. Vă rog să dispuneți să mi se creeze cadrul de muncă optim, detensionat, adecvat desfășurării în bune condiții a activității prin:

revenirea la o formulă de așezare a consilierilor în birouri, astfel încât să se asigure intimitatea convorbirilor telefonice, intimitatea desfășurării activității de consiliere, un mediu de lucru relaxant, reconfortant, degajat, lipsit de inhibiții.

mutarea mea într-un birou luminos, spațios, aerisit, care să-mi confere confortul fizic și psihic de care am nevoie după perioada lungă de tracasare la care am fost supusă. Mediul întunecos în care am fost aruncată (sala de consiliere), izolarea, numirea unui „pârâș” de-a stânga și a unuia de-a dreapta mea (unul care mă asculta și altul care mă supraveghează) nu sunt elemente care să facă cinste celui care le dispune, față de un angajat al sistemului de Diagnoză și Pattern Comportamental înființat pentru umanizarea sistemului judiciar și nu pentru dezumanizarea propriilor angajați.

Vă asigur că, în ciuda tuturor celor întâmplate, sunt devotată muncii pe care o prestez cu pasiune, nu mă dezic de valorile pe care le-am internalizat și nu renunț la conceptul pe care-l promovați și domniile voastre: Valoarea umană nu are preț.

Vă mulțumesc!

Ecaterina Mateescu”

Am verificat zilnic căsuța electronică. Nu aveam să primesc niciun răspuns. Mă simțeam destul de rău. Și nu mai reușeam mai deloc să comunic cu părintele A. Nu reușeam să mă concentrez și să scriu. Pe de altă parte, nici el nu mai dădea niciun semn de viață. În această stare eram când am primit avizul poștal. M-am deplasat la poștă să-l ridic. Aveam ameteți. Am luat plicul și l-am deschis. Am citit și am simțit nevoia să stau jos. Un bătrânel s-a ridicat atunci când m-a văzut clătinându-mă. O oră întreagă am citit fără să înțeleg nimic. Până când a sunat Radu. Deja toți funcționarii se uitau la mine. M-am ridicat

și abia m-am târât spre ieșire. M-am dus la părinți acasă. Am rugat-o pe mama să citească. Și mama a citit.

„Ministrul Justiției emite următorul ORDIN

Art. I se aplică sancțiunea disciplinară a eliberării din funcție a expertului în Diagnoză și Pattern Comportamental, Ecaterina Mateescu, din cadrul Departamentului de Diagnoză și Pattern Comportamental de pe lângă Tribunalul X, începând cu data de 15 iunie 2012.

Art. II prezentul ordin poate fi contestat la instanța de judecată competentă potrivit legii, respectiv tribunalul de la domiciliul sau reședința persoanei sancționate potrivit Art. I, în termen de 30 de zile de la comunicarea sancțiunii disciplinare aplicate.

Art. III direcția de Diagnoză și Pattern Comportamental, Direcția Resurse Umane, Tribunalul X și Departamentul de Diagnoză și Pattern Comportamental de pe lângă Tribunalul X vor aduce la îndeplinire dispozițiile prezentului ordin.

București 08.06.2012”

Urmau numele, semnătura ministrului Justiției și ștampila ministerului. Anexat Ordinului, era un rechizitoriu în care se amintea de „faptele grave” pe care le comiseseam, prevederile încălcate (o serie întreagă: art. 28 alin. (5), art. 25 alin. (5) și art. 31 alin. (4) din H.G. nr. 1239/2000, art. 6 și art. 73 lit. d) din Legea nr. 123/2006, art 1 și art. 7 lit. g) din ROI, art. 16 din Codul deontologic). Am ascultat-o atentă pe mama și apoi am râs. „Mamă, peste o zi sau două va veni cineva să mă bată pe umăr și să-mi spună că a fost o farsă”. Aveam o încredere totală că nu aveau cum să-mi facă asta pentru că puteam aduce argumente care să desființeze toată acea mascaradă. Nici nu trebuia să intru pe fondul cauzei. Invocam un viciu procedural. Actul mi se întocmise și înmânase în perioada concediului medical. Aveam certificatul de concediu medical. „Vai, Ecaterina, mamă!” „Mamă, nu au voie, le interzice legea, tu nu înțelegi?” Tata a mormăit aspru: „Tot ce s-a făcut până acum cu tine a fost un abuz grosolan.”

Eram hotărâtă să contest ordinul la tribunal și asta am făcut. Spre nedumerirea mea, am pierdut și la Tribunalul X și la Curtea de

Apel Y. Soția președintelui Tribunalului din X, care era judecătoare la Curtea de Apel Y, a tresărit când am intrat în sală. Ea conducea ședința, pe principiul repartizării aleatorii a cazurilor. Azi îmi vine să râd de această „coincidență” atât de prost regizată. M-am gândit o clipă... ce-ar fi să-i spun că soțul ei a avut... Am înlăturat repede acest gând pentru că era sub demnitatea mea să fac asta. Oricum, înclinam să cred că știa sau bănuia ceva. Mi-a suspendat cauza pentru o perioadă de până la un an. Efectiv a întrerupt orice activitate în cauza contestării pe care o făceam. Nu a vrut să se pronunțe. La dosar exista o cerere de abținere care-i fusese respinsă. Cererea de abținere se făcea atunci când exista o incompatibilitate. Soțul ei fusese șeful instituției în care eu lucrasem. Mi s-a părut că trăia o dramă. Era răvășită. S-a bâlbâit tot timpul și nu se putea concentra.

După aceste episoade nefericite, căzusem într-un soi de depresie. Stăteam numai în pat. Făceam eforturi disperate să-mi controlez reacțiile.

Nu reușeam de fiecare dată. I-am spus lui Radu să se aboneze la o cantină. Eu nu mai puteam găti. Așa a făcut. Îmi aducea și mie puțină supă. Unde era părintele A.? Îi scriam mult. Din când în când primeam câte un mesaj laconic. Gândirea mi se învălmășise. Nu mai reușeam să mă rog. Mă uitam la Acatist fără să înțeleg nimic, nimic. Și-n capul meu era un gol teribil. Nu ca atunci când mă prăbușeam în hăul fără fund și fără speranță al ZION-ului, însă atât de virulent încât să o determine pe mama să cheme salvarea. Radu s-a opus.

Am ieșit într-o zi pe stradă și am văzut trei porumbei morți și o pisică cu intestinele scoase. Plângeam. Apoi iar. Aceeși imagine. Nu mai voiam. Trebuia să fug. Să mă ascund. Au urmat câteva luni de izolare. Stăteam în casă și nu-mi reveneam. Vedeam câte o reclamă la televizor în care apăreau cuvintele: Astăzi sacrificăm în abator, mâine comercializăm. Mă bufnea plânsul. De ce? Nu înțelegeam. În altă zi, am trecut spre baie pentru a spăla prosopul de bucătărie. Mi-am aruncat ochii într-o doară la televizor. Acolo, crainica spunea: „încă puțin și cade. Nu mai gândește. Mai poate doar să spele prosopul de bucătărie”. M-am uitat la telefon. Părintele A. îmi trimisese un mesaj: „Trei virtuți luminează mintea: a nu vedea răul în niciun om, a face bine celui ce ți-a

făcut rău și a răbda cu supunere toate necazurile și nenorocirile”. Pr. Valentin Mordasov

Eram eu în stare de așa ceva? Nu îmi veneau în minte decât versurile lui Octavian Paler și i-am scris încordat, mecanic: „Un chip de nisip și limba în gură mi-e tot de nisip nu mai pot să spun nimic în apărarea mea în acest tribunal de nisip cu lumini de nisip grefieri de nisip amintiri de nisip și cineva care întoarce clepsidra. Tot ce-am iubit s-a transformat în nisip tot ce-am greșit s-a transformat în nisip și judecătorii de nisip mă judecă și mă condamnă la moarte pe un eșafod de nisip”. Moartea cuvintelor

Au trecut câteva minute și părintele A. mi-a răspuns: Atunci nu rămâne decât să ne agățăm de ceea ce nu este nisip. Avea dreptate. Cum de nu văzusem decât nisip peste tot? Era cumva o reminiscență a trăirii în hăul fără sfârșit al ZION-ului? Se deșertificaseră anumite zone lăuntrice? Însemna că trebuie să le cultiv din nou. Cu dragoste. Cu răbdare. Era timpul să înțeleg că asta trebuie să fac.

Apoi a urmat un moment de decizie pe care l-am simțit ca pe un dar de la Dumnezeu. M-am uitat în oglindă și am spus: „Stai puțin, am omorât eu pe cineva?” Mi-am dat două palme și am continuat: „Ori mă mut din localitate, ori încerc să-mi târăsc viața”. Am început să ies. 10 minute.

Apoi pentru câte un scop. Apoi am luat decizia să-mi deschid cabinet. în fiecare zi mergeam pentru un act. Azi cazier, mâine legalizări etc.

Acele ieșiri îmi făceau bine. Mă simțeam utilă și mă eliberau psihic de presiunea gândului că sunt un om terminat, incapabil de a se reintegra în viața socială, proscris din punct de vedere profesional. Aveam răgazul să meditez la ce s-a întâmplat cu mine și cu propria mea viață în ultimii doi ani. Povestind cu cineva despre simulacrul de Paști, când fusesem cercetată disciplinar, mi s-a spus că se practică batjocura „instituțională” pe marginea Sfintei Scripturi. Așa s-a întâmplat inclusiv cu procesul meu, care a primit termene de judecată numai la sărbători religioase. Era o formă de tortură care avea ca finalitate „lecuirea” omului de Dumnezeu și batjocorirea Bisericii Ortodoxe. în 6 decembrie pierdusem primul proces. Dacă introduci

elementul scripturistic, poți reuși să-l scoți din schemă. Dacă acționezi asupra tuturor persoanelor ce intră în raza de bătaie, în câmpul electromagnetic al persoanei vizate, batjocorind-o sau elogiind-o, rezultatul este ca și obținut. Nu rămâne decât să-i vezi fața năucă, lipsa reacțiilor și încetineala gândirii, să-i aloci o sarcină încălțită intenționat, să aștepti momentul potrivit și să chemi salvarea cu cămașa de forță din dotare. După o internare la psihiatrie, omul rămâne demolat de viu, sub propriile dărâmături. Distrus și decedibilizat.

Discutasem, în prealabil, și cu un judecător, bine informat și cu mare experiență de viață. Voiam să știu ce mi s-a întâmplat. I-am prezentat lupta pe care am purtat-o împotriva unui sistem dereglat și cum am fost înlăturată. Tot ce presupusesem se adevăra. Fusesem subiect de experiment. În servicii exista un departament care folosea arme psihotronice. Tehnologia folosită e atât de avansată, încât pare de necrezut. Îmi prelucraseră „cadru religios”, care e tot o metodă de înnebunire. Înțelegeam un lucru simplu. Atunci când ești atacat astfel, nu-ți rămâne decât o soluție: să spui tot ce gândești și să verși tot balastul din suflet. Spovedania e salvatoare. Nimic altceva nu funcționează. O spovedanie continuă.

Însemna oare că... toate acele zeci de instruiri în țară și străinătate nu erau decât tactici de control persuasiv al minții? Mi le însușisem și eu? Fusesem special pregătită pentru a crea tipologii umane. Dar am întors armele. Și am sfârșit prin a-i îndrăgi pe acei neajutorați. Pe mulți dintre ei i-am format atât de bine încât au devenit mai buni ca mine. Și cu dragostea lor mi-au protejat sufletul. Pentru că ei nu știau că e tehnică. La început a fost tehnică, apoi a fost dragoste și responsabilitate. Am rămas uimită să aflu că, prin hotărârea judecătorului, se născuse o nouă practică judiciară care putea fi invocată cu fiecare prilej. Unii spun că jurisprudența este izvor de drept. Deschisesem robinetul pentru o nouă practică judiciară favorabilă omului.

Odată cu ieșirile mele, am trecut și pe la biserică. Am întrebat de părintele A. „E ceva de neînchipuit, doamnă. Sunt câteva luni bune de când nu mai reușește să slujească, săracul”. Am ieșit înmărmurită. De

aceea nu-mi mai răspundea la mesaje decât foarte, foarte rar. De vorbit la telefon nici nu mai intra în calcul. I se întâmplase cam din perioada Paștilor. În mintea mea, gândurile căpătaseră un contur întunecat. Ce i se întâmplase? Deși nu voiam să cred că e la fel de rău precum mi se întâmplase mie, cu greu puteam totuși să mă abțin de la a crede că... Oriunde căutam o explicație logică, dădeam peste același răspuns sinistru. Toate aceste semne aveau însă un sens. Duhovnicul lui îi făcea Maslu săptămânal. A venit de câteva ori și la biserica la care slujea părintele A. și a spus: „Scumpii mei, rugați-vă pentru duhovnicii voștri, că au în grijă suflete și îi atacă dracii”. Cam în același timp în care eu mi-am revenit, s-a întremat și părintele. Fără nicio logică. M-am întâlnit cu el și mi-a spus că, poate, într-o zi, Dumnezeu îmi va dezvălui ce mi s-a întâmplat. I-am spus:

„Am fost găsită nevinovată pentru comiterea a șase infracțiuni, inclusiv pentru constituirea de grup infracțional organizat soldat cu NUP în urma permanentei monitorizări și supervizări. Mi-am văzut dosarul de la Parchet. Vă dați seama? Am fost cercetată pentru terorism național și transnațional...” „Sunteți o persoană care a suferit foarte mult.” „Mă iertați!” „De ce?” „Poate că din cauza mea...” „Nu vă îngrijorați! Suntem amândoi pe picioare. Slavă Domnului! Ce aveți de gând să faceți acum?” „M-am adresat tuturor instituțiilor statului și nădăjduiesc că într-o bună zi voi primi și răspuns. Am fost și la un cabinet parlamentar. Am relatat pe scurt. Am spus de ce nu mă mulțumesc vânzând langoș. Că mă consider o victimă a unui sistem dirijat de oameni care au comis și comit abuzuri și că doresc să fiu reabilitată și repusă în drepturi. A spus că e firesc acest lucru și că va face tot posibilul să mă ajute. „E bine că nu abandonați așa ușor. Vă recomand să vă duceți și la duhovnicul acela bătrân de la Petru Vodă. Justin îl cheamă. V-ar mai alina durerea.” „Durerea rămâne. Mă zbat cu ea în suflet. Și mi-e martor Dumnezeu că nu persoana, ci fenomenul are importanță. Înainte era un sistem opresiv, iar acum mulți sunt induși în eroare de atâta perfidie.” „Îmi vine în minte gândul că Dumnezeu Tatăl L-a predat deplin în stăpânirea vrăjmașilor pe Hristos. Hristos a strigat către Tatăl în grădina Ghetsimani, apoi pe Golgotha, dar Tatăl nu S-a învoit să vină către El. Iar după aceea au dăruit Lui nume care

este mai presus de tot numele.” „Nu înțeleg.” „Omul este chemat la aceasta. Dar calea aceasta nu se poate lămuri cu niciun cuvânt omenesc.” „Vreți să spuneți că alegerea este a omului.” „Vreau să spun și asta. A fi următor lui Hristos, în ciuda tuturor suferințelor. Pentru că noi hotărâm răspunsul... El zăbăvnicește și nu răspunde până când omul nu ajunge el însuși acolo.”

Am plecat de la această întâlnire cu părintele A. având în minte un lucru legat de pocăință, îmi spusese că a se pocăi este un exercițiu intens prin care, clipă de clipă, omul scapă din cătușa strânsă a oricărei constrângeri. Așadar, paralel cu lupta mea pentru dreptate, trebuia să ofer un loc generos în viața mea inițiativei de a mă pocăi. Neîncetat.

Până să ajung acasă am tot meditat la acest fapt. Apoi mi-am amintit ceva. Aveam primul termen la procesul prin care am contestat eliberarea mea abuzivă din funcție. În fața mea se judeca un proces interesant. Dialogurile păreau desprinse dintr-o carte. Sala de judecată era plină de oameni, era ședință publică. Femeia care vorbea părea un personaj din teatrul grecesc antic.

O Antigona. Avea părul răvășit și era prost îmbrăcată. Era ca un animal rănit, care se agață de un fir de iarbă cu disperare. Glasul îi era încărcat de emoție și făcea gesturi precipitate, haotice. Începuse a vorbi: „Sunt profesoară de fizică. Am format generații întregi de oameni. Elevii m-au iubit, m-au prețuit. Am fost înlăturată din sistemul de învățământ susținându-se că sufăr de delir mistic. Au spus că mi-am obligat copilul în vârstă de 10 ani să postească. Că l-am înfometat cu pâine și apă... M-au pus în cămașă de forță și m-au dus la psihiatrie. Acolo mi-au administrat neuroleptice. Au spus că am schizofrenie cu delir mistico-religios. Știți ce înseamnă să administrez neuroleptice unui om sănătos? Îi induci schizofrenia...” Începuse să plângă. Tremura. Judecătorul a suspendat cauza. Eram cu mama mea în sala de judecată. Mai erau câteva persoane cunoscute. Avocați, judecător, magistrați, consultanți. Pe toți îi cunoșteam. În sală s-a lăsat o liniște grea. Atât de bizară, dar incredibil de reală. Grea ca o pasăre moartă...

Ajunsa acasă, nu am putut ieși din acea stare decât șoptind rar acestea în fața icoanei din camera-bibliotecă: Fericit cel care va cina în împărăția Ta, însă Tu m-ai împărțășit încă de pe pământ de această

fericire. De câte ori nu mi-ai întins cu dreapta Ta cea dumnezeiască Trupul și Sângele Tău, iar eu, mult păcătosul, am primit Sfintele taine și am simțit iubirea Ta cea negrăită și mai presus de fire? Slavă Ție, pentru puterea harului Tău cel necuprins și de viață făcător, Slavă Ție Celui ce ai înălțat Biserica Ta ca adăpost lumii ostenite, Slavă Ție, Celui ce ne-ai născut a doua oară prin apele cele de viață făcătoare ale Botezului, Slavă Ție, căci Tu întorci celor care se pocăiesc neprihănirea crinilor, Slavă Ție, adânc nesecat al iertării, Slavă Ție, pentru paharul vieții și pentru pâinea bucuriei veșnice, Slavă Ție, Celui ce ne-ai ridicat spre cer, Slavă Ție, Dumnezeuule, în veci!

TERTIUS DECIMUS

Un nou început

Eu nu văd nicio ieșire. Era mesajul trimis părintelui A. în ziua aceea. Răspunsul lui nu a întârziat: N-am văzut pe cel drept cerșind pâine. Într-adevăr, deschisese un birou de mediator, dar profesia de mediator era sabotată de avocați. Ei făceau partea de mediere și înțelesesem că nu puteam trăi din foarte puțină activitate a biroului deschis de mine. Aveam nevoie de un statut social și de legitimitate, iar pentru asta eram dispusă să lupt cu toată energia. Numai că uneori mă ajungea oboseala. Nu se întrevedea nimic. E vorba de toată munca mea, de viața mea... în dreptul instituțional penal nu mai pot găsi de lucru. Părintele A. mă încuraja: Va rândui Domnul! îmi spusese că lucrurile se vor lămurii. Nu în sensul de a mi se face dreptate, ci în acela de a avea o viață liniștită, cu timp pentru reflecție.

Pe la sfârșitul lui martie 2014, am fost sunată de patronul unei fundații la care dădusem un interviu. Mă angaja cu 4 ore începând de la 1 aprilie. Era fundație internațională cu circa 2000 de beneficiari, 7-8 puncte de lucru, peste 100 de lucrători, angajați, voluntari. I-am spus lui Radu. Eram bucuroasă. Țin minte că am stat cu Radu de vorbă până târziu. La un moment dat, i-am reamintit. „Bine, bine, tu-ți aduci aminte cum aveai grijă de mine? Mă vegheai zi și noapte, încercai să-mi aduci argumente logice la absurdul pe care-l trăiam”. Mi-a răspuns. „Așa cum tu nu ai răspuns la ciudățeniile de atunci, așa nu am nici eu. Pentru că ciudățeniile le-am trăit și eu, nu numai tu...” Era pentru prima oară când recunoștea.

Apoi mi s-a dat normă întreagă. Deveneam astfel jurista fundației. Părăseam dreptul instituțional penal și pășeam în cel civil și comercial. Fiind acolo, mi-am dat seama de un lucru. Ceea ce făceam eu pica doar în responsabilitatea mea. Nimeni dintre cei angajați nu avea statutul meu. Fiecare lucra la program, cu micile conflicte, răutăți, preocupări. Eu eram cumva ferită de toate acestea. Se adevereau cuvintele părintelui A.

Într-adevăr, aveam nevoie de un cadru protector. Nu cred că aş mai fi putut suporta tracasările, chiar şi foarte obișnuite dacă pot să le spun așa, ale unui mediu profesional cum era cel al tuturor angajaților acestei fundații. Dumnezeu îmi oferea un dar neașteptat. Am rămas de-a dreptul înmărmurită când, într-o zi, intrând în clădirea unde eu îmi desfășuram activitatea, mi-am aruncat privirea spre frontispiciu. Nu se putea! Acolo, pe frontispiciu, scria REFUGIU. Era o banală firmă de rulmenți. Părea a nu avea nicio legătură. Și totuși m-a izbit puternic coincidența. Aveam nevoie de un refugiu.

Reușind să mă angajez, juristă, m-am văzut silită să pătrund din nou în tribunal. Mi-a fost îngrozitor de greu. Îngrozitor de greu. Se întâmpla pe la sfârșitul lui noiembrie. Era o liniște ca de cavou. Se simțea spaima înghețată în sângele justițiarilor. Fusesse ridicată de DNA cea pe care nici în viziunile cele mai întunecate nu se așteptau s-o vadă în situația aceea. Eu știam că în poziții cheie sunt numiți oamenii prijiți de dinozaurii din politică, tocmai pentru a nu lupta împotriva adevăraților răufăcători. Știam mai de mult acest adevăr tragic, de aceea nu puteam suporta să se distrugă viețile nenorociților copii care furau găini pentru mâncare.

Mă îndreptam către registratură când am fost surprinsă de cuvintele care mi se adresau. „Un bun jucător poate juca pe orice teren”. M-am întors. Era Doru Astafei. Jandarmul. I-am zâmbit palid. Între timp, se schimbaseră și conducerea tribunalului. Trecuseră mai bine de doi ani de la plecarea mea. Toată ziua aceea nu m-am gândit decât la cuvintele care mi se adresaseră. Jocuri operative, jocul hazardului. Era o altă tehnică de operare. Un bun jucător joacă pe orice teren. Cine nu joacă, moare. Ca procurorul Bogdan Cristescu din București.

Trăisem în toată această perioadă din restanțele salariale, pe perioada 2001-2009, primite de la Tribunal. Procesul îl inițiasem eu, câștigând în instanță pentru toți colegii sume consistente. Eu reprezentasem colectivul în instanță, susținusem cauza și câștigasem procesul. Când au văzut acea hotărâre judecătorească definitivă, au dat o Ordonanță a Guvernului prin care s-a dispus suspendarea plăților având în vedere starea de criză în care se află țara. Apoi, procesele de acest fel inițiate de alți colegi din țară nu s-au mai câștigat în forma aceasta. În 2012 fuseseră nevoiți să pună în executare hotărârea. Nu puteau suspenda prin Ordonanță a Guvernului o hotărâre judecătorească. Era hilar.

Niciodată, dar niciodată nu m-aș fi așteptat ca la poarta casei mele să sune ea. Judecătoria. Trecuseră luni bune de când fusesem dată afară, iar ea mă căutase să mai vorbim. Aflase unde locuiesc și îmi făcuse o surpriză enormă. Am invitat-o înăuntru și am vorbit ca două vechi prietene. Încă lucra în avocatură, cu împuternicire, bineînțeles, fiindcă fusese în arest preventiv timp îndelungat. I-am povestit toată situația mea.

păi n-au putut să-ți facă dosar penal până nu te-au dat afară ca să nu afecteze imaginea instituției, mi-a zis ea.

am înțeles abia mai târziu lucrul ăsta.

Și ai văzut dosarul?

Da. O prietenă de-a mea, procuratoare, m-a îndemnat s-o fac. Nu eram sigură că o să-mi aprobe cererea. „Ce-ai de pierdut?” mi-a zis ea. După o lună m-am hotărât. Am făcut cerere și, spre surprinderea mea, au aprobat. Așa am putut să-mi văd dosarul de la Parchet.

ce ai găsit în el?

documente în care eram acuzată de vreo șase infracțiuni. Dar ce m-a uluit pur și simplu a fost ordinul NUP din partea Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate și Terorism. Nici nu-mi închipuiam că pot fi monitorizată pentru așa ceva!

ai găsit și probatoriul?

doar NUP-ul. Era singurul document.

era de așteptat.

am întrebat totuși dacă pot intra în posesia documentelor din probatoriu. Mi s-a răspuns că e vorba de informații clasificate și că nu am acces la ele.

da, a oftat judecătoria. Am înțeles cam despre ce este vorba. și s-a mai întâmplat ceva atunci...

la Parchet?

da. M-am întâlnit cu procurorul DIICOT, cel care se ocupa de dosarul meu.

— Și?

Știam că el condusese ancheta. Când m-a văzut, s-a împiedicat și a scăpat teancul de dosare pe care le avea în mână. Era roșu la față și a intrat într-unul dintre birouri. Cred că... la întâmplare.

ai discutat cu el?

a trimis pe cineva care să mă cheme la el în birou, dar am refuzat. Eram prea confuză. Aflasem atâtea din dosar și mă simțeam epuizată. Am spus doar atât: „Ce să vorbesc eu cu domnul procuror?”

ai fi putut afla niște lucruri interesante. Oamenii ăștia au cam înțeles despre ce este vorba, dar n-au putut să nu execute ordinele venite de peste ei.

la Poliție am fost chemată de nu știu câte ori. Ofițerul de poliție căruia i s-a repartizat al șaselea dosar care mă privea, și-a pus mâinile în cap și-a spus: „Doamne, cu ce am greșit și pentru ce mă surghiunești?!” Mi-a mărturisit chiar el.

ai scăpat din infern.

da. Mă închin și zic deseori: Slavă Ție, Doamne!

cine te-a apărat?

lavinia Corbu.

era singura care putea s-o facă. Cum a reacționat când i-ai propus?

mi-a cerut bani. A zis că e un caz special. Necesită „acoperire”. În rest, era implicată și și-a făcut treaba. Îmi amintesc că, în timp ce studia un OMJ, se minuna: „Ecaterina, s-a elaborat o lege pentru tine? Triste vremuri. Lasă, dacă trecem peste asta, noi două vom scrie o carte”. Am

râs cam amar. Știți ce s-a întâmplat, nu?

parcă a murit...

Într-adevăr, în ziua în care am fost anunțată că pentru mine s-a terminat totul, avocata mea a murit. Exact în ziua aceea.

acestea sunt „coincidențele” din Justiție.

un cancer galopant la creier.

știi, l-am auzit pe fostul prim-ministru spunând că ziua președintelui are o conotație negativă în memoria lui întrucât este ziua în care s-a declanșat cercetarea penală în cazul său. Iar aceasta este doar una din seria „coincidențelor” ce i-au marcat experiența tragică. A insistat asupra cuvântului „coincidență”.

În cazul meu, majoritatea termenelor de judecată mi-au fost fixate la sărbători mari și întotdeauna am pierdut. Evident, eu sunt departe de exemplul dat de dumneavoastră, dar faptele de care am fost suspectată au fost deosebit de grave. Nu cred că sunt multe femei suspecte de constituire de grupuri infracționale organizate.

Îți spun un lucru, Ecaterina. S-au prins și alții că prin jocuri operative se pot programa anumite evenimente la anumite date. Îți dai seama? 80 dintre oameni au fost zombificați, spălați la creier, transformați în slugi capabile să-și sacrifice sufletul și frații pentru „un blid de linte”.

nu pot să neg că nu m-am gândit să scriu o carte. Despre sistemul torționar din România postdecembristă. Dar mi-e teamă să nu mi se oprească inima.

o carte e periculoasă acum...

eu am un ascendent față de restul lumii. Nu mă mai tem decât de judecata lui Hristos. Oamenii nu mai pot să mă văduvească cu nimic. Știți cum zic francezii...

Je m'en fiche!

exact. Je m'en fiche!

dar ceilalți? Trebuie să te gândești la ei...

mai important e adevărul. Mama a fost terorizată luni de zile. Mă suna plângând. În fiecare dimineață, la șase, era sunată pe telefonul fix. Auzea un sunet strident: se trăgeau clopotele. A fost terorizată.

„Pentru cine trag clopotele?” mă întreba. „Nu pentru mine, mamă.”, îi răspundeam cu mintea încețoșată. Lucrurile acestea trebuie dezvăluite. Nu se poate să mă prefac că nu s-au întâmplat, că viața mea curge ca și înainte. Nu! Ceea ce s-a întâmplat cu mine este o fărâmă din ceea ce s-a întâmplat în țara noastră în ultimii 10 ani. Atrocități în fața cărora rămâi blocat.

— Și eu mă uit la televizor și văd serii interminabile de arestări. E mâna dreaptă a fostului dictator devoalând un întreg sistem corupt până în măduva oaselor: miniștri, parlamentari, magistrați, înalți funcționari. Șefa anticorupție este însăși șefa marilor corupți, președintele țării era însuși capo di tutti capi. Marea doamnă a politicii românești, fost ministru, candidată la președinție, era însăși emblema sistemului corupt. O țară condusă într-un mod ascuns de cucuvele vopsite.

— Așa cred și eu. O reglare de conturi între clanuri. Fiecare pare a avea un schelet în debara. La momentul potrivit este deschisă ușa și arătat lumii. Am aflat că Artemia Cenca, una dintre verigile care a organizat execuția mea, a fost săltată de DNA. E în pragul colapsului psihic. Se folosesc toate metodele pentru ca ea să clacheze. În acel moment va spune și ce a făcut în pântecul mamei care a născut-o. Îmi pare rău, știu ce înseamnă asta.

Apoi s-a lăsat o tăcere adâncă. Fiecare dintre noi a meditat pe tema propriei vieți sfârșimate. Am fi putut sta ore întregi așa în acea tăcere. Judecătoarea, însă, s-a ridicat de pe scaun și mi-a mulțumit pentru primire. Trebuia să plece. Am condus-o până în fața porții. Acolo s-a oprit și mi-a zis că ar mai avea ceva să-mi spună. Ce mai putea fi spus?

după ce am discutat ultima oară, în biroul tău, am hotărât să plec la București. Cunoșteam acolo pe un judecător din Parchetul General. Foarte bun prieten de-al meu. I-am povestit despre mine, cum am reușit să ies din arestul preventiv și cum sunt sub supravegherea unui expert din cadrul Departamentului de Diagnoză și Pattern Comportamental. S-a arătat interesat. „La cine ești în supraveghere? Mai precis”. I-am spus că la o doamnă drăguță pe care o cheamă... i-am spus numele tău. „Pot să-ți spun că va fi sacrificată”. Mi-a picat ca o

piatră în cap. Și-ți mai spun ceva. Șeful secției penale de la Tribunal a știut că ești monitorizată. L-am auzit zicând: „îmi pare rău că președintele Tribunalului și-a mănjit mâinile cu sânge nevinovat.”

Apoi a plecat. Am urmărit-o un timp cum se depărta, apoi a dispărut pe o altă stradă. Îmi crease o oarecare emoție întâlnirea cu această femeie. Îi simțisem susținerea în toată această perioadă nefericită din viața mea. Numai faptul că știam că și ea a traversat infernul ZION-ului ca și mine, mă făcea să o simpatizez. Amândouă eram două evadate. Așa credeam la momentul respectiv. Apoi am aflat că ea a fost condamnată. Încă nu scăpase. Dar eu eram o evadată. Iar în lumea noastră mai erau și alții. Urmărisem și situația în care fusese aruncat procurorul Enache Ianculescu, cel care descoperise implicarea fratelui președintelui în eliberarea unui interlop faimos. Aceeași cercetare disciplinară. Îi luaseră dosarul, îl lăseseră fără apărare. Deși invocase și la Secția de procurori și la Înalta Curte nulitatea acțiunii disciplinare și nulitatea hotărârii pronunțată de Secția pentru procurori, nici nu se uitaseră. Procurorul Ianculescu avea să afirme abia acum, după trei ani de zile: „Sunt unii oameni care, efectiv, mor cu dreptatea în mână.”

Așa se întâmplă cu noi. Nici nu m-a ascultat, degeaba am spus eu judecătorului: Vă avertizez că acesta este un șef de clan. A făcut numeroase infracțiuni: a evazionat, a adus avutului public, bugetului de stat o pagubă de 70 de miliarde. Șeful Secției se uita în jos și se scărpină în ureche, celelalte judecătore... un dispreț mai mare ca acesta n-am văzut în viața mea de la Înalta Curte și în fața unui magistrat.”

Cunoșteam și situația judecătorului I. Mirea care, în calitate de vicepreședinte al Tribunalului din Y, fusese acuzat alături de alți magistrați pentru retrocedări ilegale de păduri. Doi sau trei ani de zile fusese târât în procese și umilit. După aceea, s-a constatat că era nevinovat. L-au repus în drepturi, i-au dat salariul din urmă. Dar trauma suferită de el și de familia lui cine o vindecă? Cine este responsabil de toată această nenorocire din viața unor astfel de oameni care vor să slujească Justiția cu bună-credință? Cuvintele pe care mi le spusese Părintele Justin îmi reveneau în minte: „Șiți cine

conduce Ministerul...” în vremurile de confuzie pe care le trăiam, acest om avusese curajul să refuze să se lase înregimentat și să rostească crude și tulburătoare adevăruri. Îmi înțelesese suferința, fiindcă trecuse prin atâția ani de temniță cumplită. Vedea ce se întâmplă într-o Românie încăpută pe mâna unor găști de mafioți.

Toți acești oameni erau descurajați sistematic. Andrei Bucur, I. Mirea, Enache Ianculescu. și eu eram în aceeași listă. A viilor. Pentru că ceilalți erau morții. Bogdan Cristescu, Crinel Sorescu, Leonora Șofron. și eram fericită că nu mă înnebuniseră. Că scăpasem din lagărul experimental printr-un miracol dumnezeiesc. În timp ce alții se aflau pe nedrept în închisoare, alții se sinucisese pentru că nu putuseră face față presiunilor, alții făcuseră infarct. Îi dădeam perfectă dreptate ex-procurorului șef al Direcției Relații Internaționale din PICCJ atunci când spunea răspicat că toți magistrații care avuseseră curajul să vorbească, și absolut toți, fuseseră fie sancționați disciplinar, fie excluși din sistem, fie arestați ei și membrii familiilor lor pentru a-i distruge total.

Am fi putut să ne întâlnim noi, cei persecutați de un sistem în care anumiți oameni sunt puși în funcții cheie pentru a proteja interesele celor vânduți? Întâlnirea evadaților din ZION. Ar fi prea periculos un astfel de eveniment. De aceea suntem atât de izolați, aruncați la marginea cetății, abandonați, lipsiți programatic de credibilitate prin aceea că am fost urmăriți penal, iar unii încă mai sunt. Dar noi, dacă ne-am întâlni, am putea să întemeiem o școală fără ziduri și fără stat cuminte în băncuță. O școală teribil de simplă și teribil de amenințătoare pentru instituțiile de forță care practică un control total. O școală a evadării. Ne-am întâlni cu tinerii de pretutindeni din România și am sta tăcuți lângă ei pentru că vremea cuvintelor s-a încheiat. Noi, evadații, am spus toate cuvintele. Dar nu din cuvinte ne-a venit salvarea, ci din tăcere. Iar acești tineri care trăiesc într-o Românie umilită zilnic vor învăța tot ce poate o școală cu renume să transmită discipolilor, tocmai pentru că ei sunt dispuși mai mult ca niciodată în istoria recentă să asculte și să primească tăcerea noastră. S-au saturat de cuvintele din cursuri și din manuale care vorbesc fără să lucreze, s-au saturat de justiția-spectacol, de

mascaradă. Noi, evadații, vom tăcea adânc și ei vor simți în tăcerea adâncă că dreptatea trebuie apărată chiar și atunci când piedici mari din toate părțile i se opun. Pe toate acestea, noi, evadații, le garantăm cu însăși suferința noastră, căci am suferit nedreptatea, noi și familiile noastre, părinții, soții, soțiile, copiii noștri. Unii dintre noi au murit, alții au rămas. Noi, cei rămași, suntem datori să mărturisim că am trecut pe lângă moarte și am dorit-o ca pe un liman. Au fost momente din viața noastră când a trăi sau a muri devenise totuna. Toate aceste tăceri ale noastre vor putea fi strânse în inimile lor, ale copiilor și tinerilor care vor ști ce să facă din ele. O ultimă și definitivă carte a evadării.

Ce înseamnă laudele mele înaintea Ta? Eu nu am auzit cântarea heruvimilor aceasta este partea sufletelor înalte dar știu cum Te slăvește firea. Am privit iarna cum, sub tăcerea lunii, întreg pământul îți aduce tihnită rugăciune, înveșmântat în haină albă, strălucind de nestematele zăpezii. Am văzut cum se bucură de Tine soarele care răsare și am auzit corurile păsărilor slavoslovind. Am auzit cum foșnesc codrii, cântă vânturile și apele susură cu taină despre Tine, am auzit cum Te propovăduiesc cetele luminătorilor prin mișcarea pe care le-ai rânduie-o, cu înțelepciune, pe nesfârșitele întinderi. Ce e lauda mea! Firea este ascultătoare, iar eu nu sunt. Atâta cât trăiesc și văd dragostea Ta, râvnesc să-ți mulțumesc, să mă rog Ție și să strig: Slavă Ție, Celui ce ne-ai arătat lumina, Slavă Ție, Celui ce ne-ai iubit cu dragoste adâncă, nemăsurată și dumnezeiască, Slavă Ție, Celui ce ne umbrești cu lumina, cu cetele sfinților și îngerilor Tăi, Slavă Ție, Prea-Sfântule Părinte, Care ne-ai chemat să dobândim împărăția Ta, Slavă Ție, Duhule Sfinte, Soare de Viață Făcător al veacului ce va să vină, Slavă Ție, Fiule al lui Dumnezeu, începătură a mântuirii noastre, Slavă Ție, pentru toate, Treime Dumnezeiască și Preabună, Slavă Ție, Dumnezeule, în vecii

Cuprins

Partea I

PRIMELE SEMNE ALE SELECȚIEI

PRIMUS

Enunțul-cheie și provocarea de care aveam absolută nevoie 17

ALTER

Departamentul de Diagnoză și Pattern Comportamental, proiect pilot.

Întâlnirea cu Blondul mucalit 30

TERTIUS

Primele săptămâni. Don Juan 44

QUARTUS

Capra cu trei iezi și amintirile sibiene. Cazul „Economistul” 53

QUINTUS

Tipicarul, Bufonul și Executanta.

Nelămurirea colonelului M. 71

Partea a II-a

LAGĂRUL EXPERIMENTAL ZION

SEXTUS

Primele teme obligatorii. Politica penală represivă 89

SEPTIMUS

La cumpăna dintre ani: 2010-2011.

Un document uluitor scris de Executantă 103

OCTAVUS

Timpul gândirii. Audierea de la București ianuarie 2011 115

NONUS

Șobolanul cu mintea beată... și termene de audiere 142

DECIMUS

Părintele A 170

UNDECIMUS

Cercetarea disciplinară din 11,12,13 aprilie 188

Partea a III-a

PROTOCOALELE EVADAȚILOR

DUODECIMUS

Sentința 219

TERTIUS DECIMUS

Un nou început 234